

Glava 4: Nivo transporta

Ciljevi:

- Shvatiti principe na kojima počivaju servisi nivoa transporta:
 - Multipleksiranje/demultipleksiranje
 - Pouzdan prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - ~~Kontrola zagušenja~~
- Protokoli transportnog nivoa na Internetu:
 - UDP: nekonektivni transport
 - TCP: konektivni transport
 - ~~TCP kontrola zagušenja~~
 - ~~QUIC~~

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

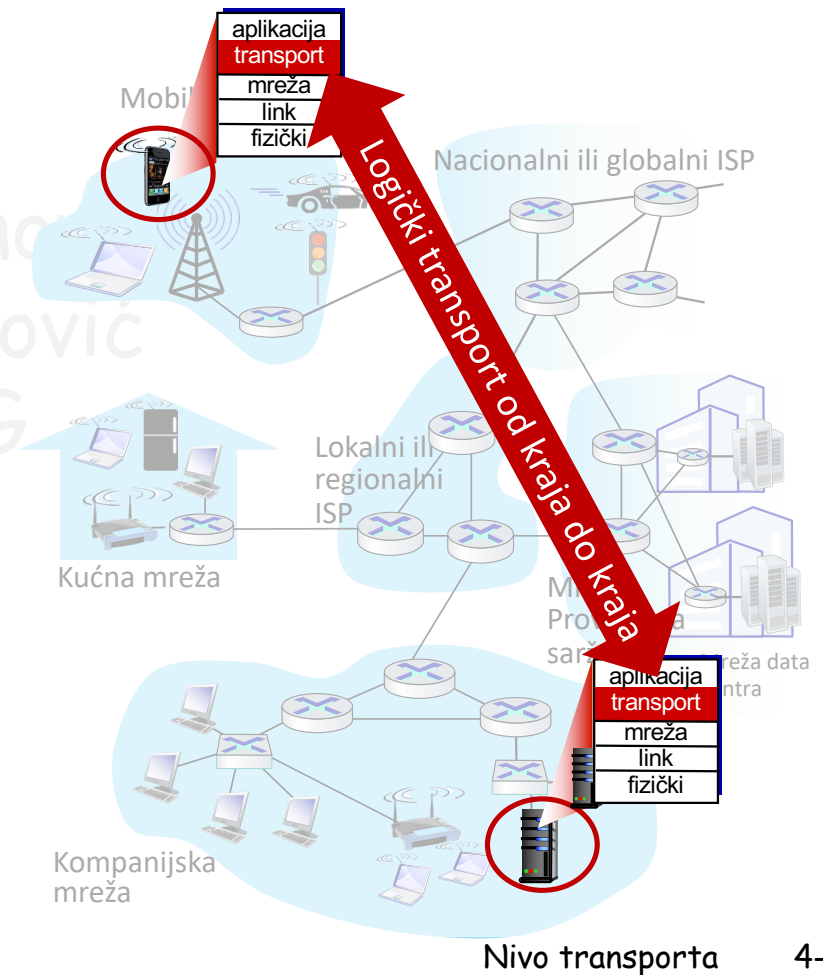
~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

Transportni servisi i protokoli

- obezbjeđuju **logičku komunikaciju** između aplikacija koje se odvijaju na različitim hostovima
- transportni protokoli se implementiraju na krajnjim sistemima
 - **Predajna strana** transportnog protokola dijeli poruke u **segmente**, prosleđuje ih mrežnom nivou
 - **Prijemna strana** transportnog protokola desegmentira segmente u poruke, i prosleđuje ih nivou aplikacije
- Više od jednog transportnog protokola je na raspolaganju aplikacijama
 - Na Internetu dominiraju TCP i UDP

Poređenje transportnog i mrežnog nivoa

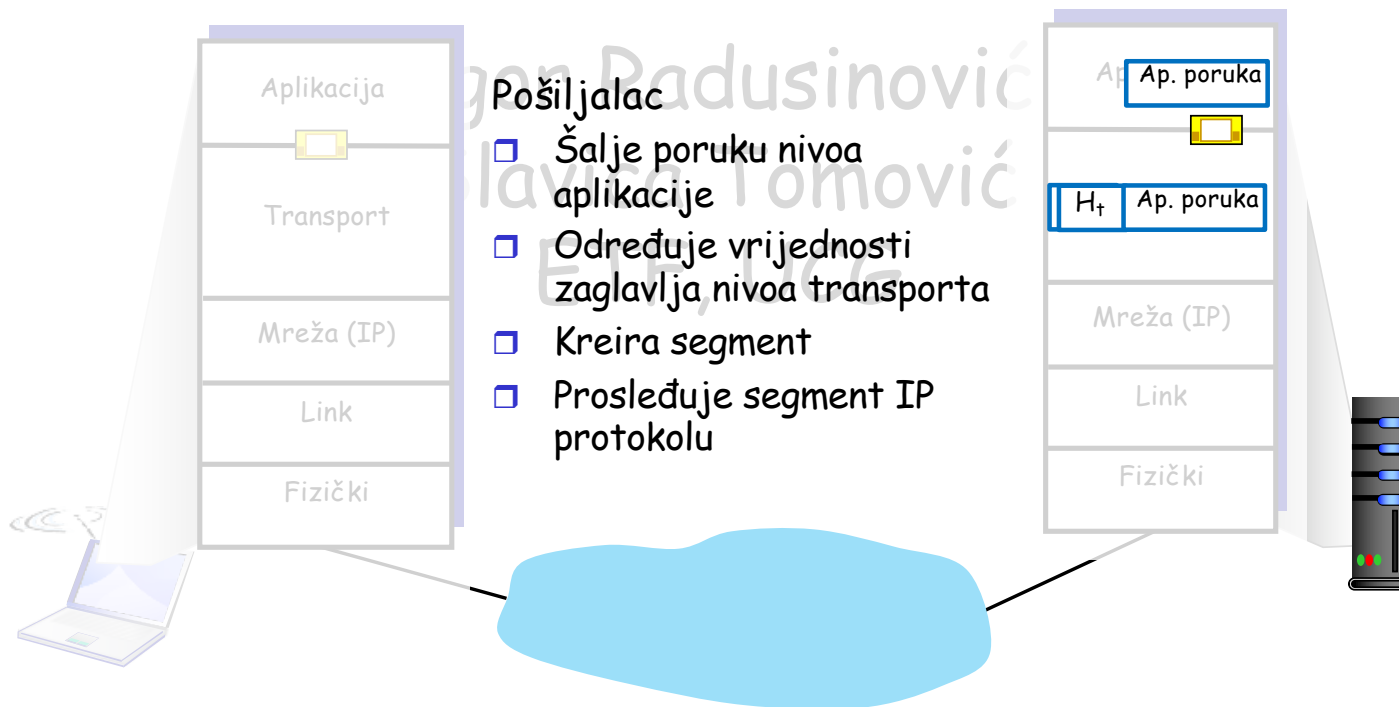
- ❑ **Mrežni nivo** obezbeđuje logičku komunikaciju između hostova
- ❑ **Transportni nivo** obezbeđuje logičku komunikaciju između procesa
 - Oslanja se na servise mrežnog nivoa i poboljšava njihove osobine

Analogija:

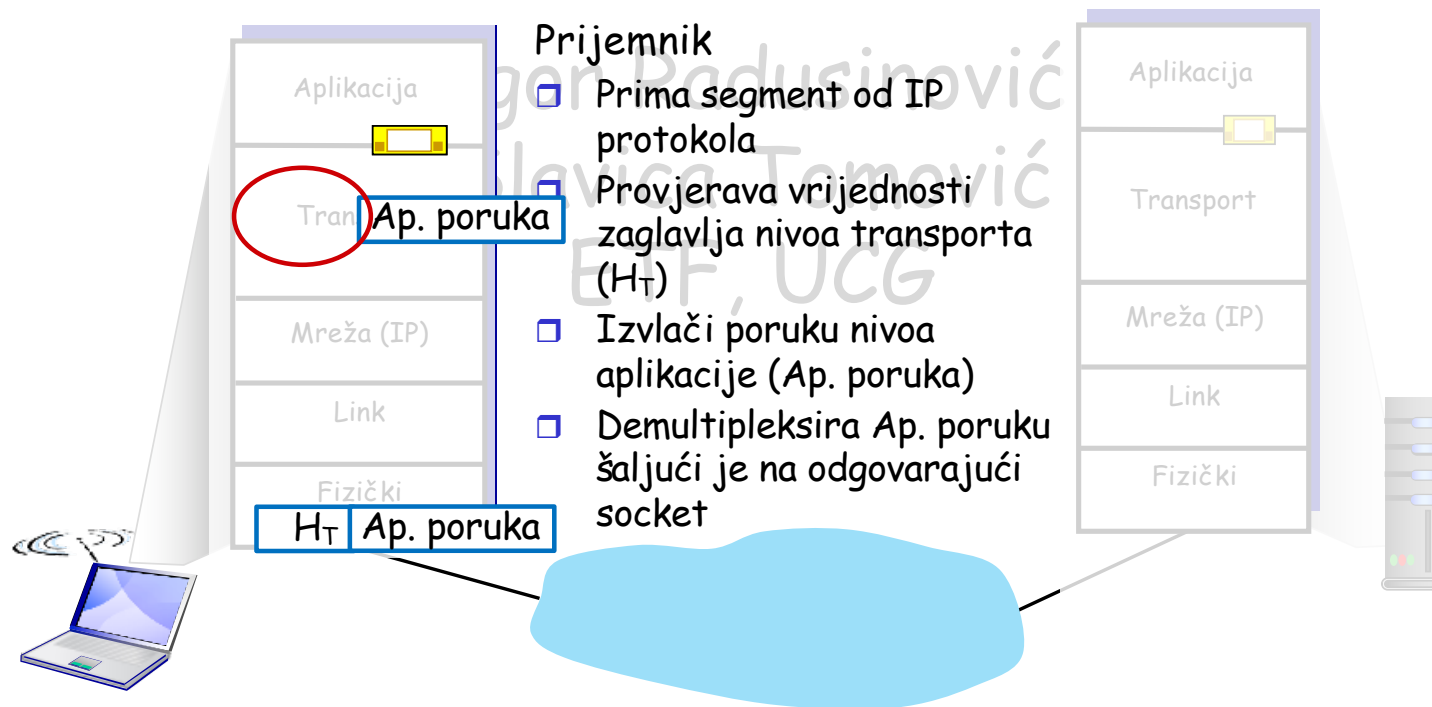
12 ljudi šalje pisma za 12 ljudi

- ❑ procesi = ljudi
- ❑ poruke = poruke u kovertama
- ❑ hostovi = kuće u kojima ljudi žive
- ❑ transportni protokol = zapis na koverti
- ❑ mrežni protokol = poštanski servis

Akcije transportnog nivoa

Akcije transportnog nivoa

Internet protokoli transportnog nivoa

□ TCP

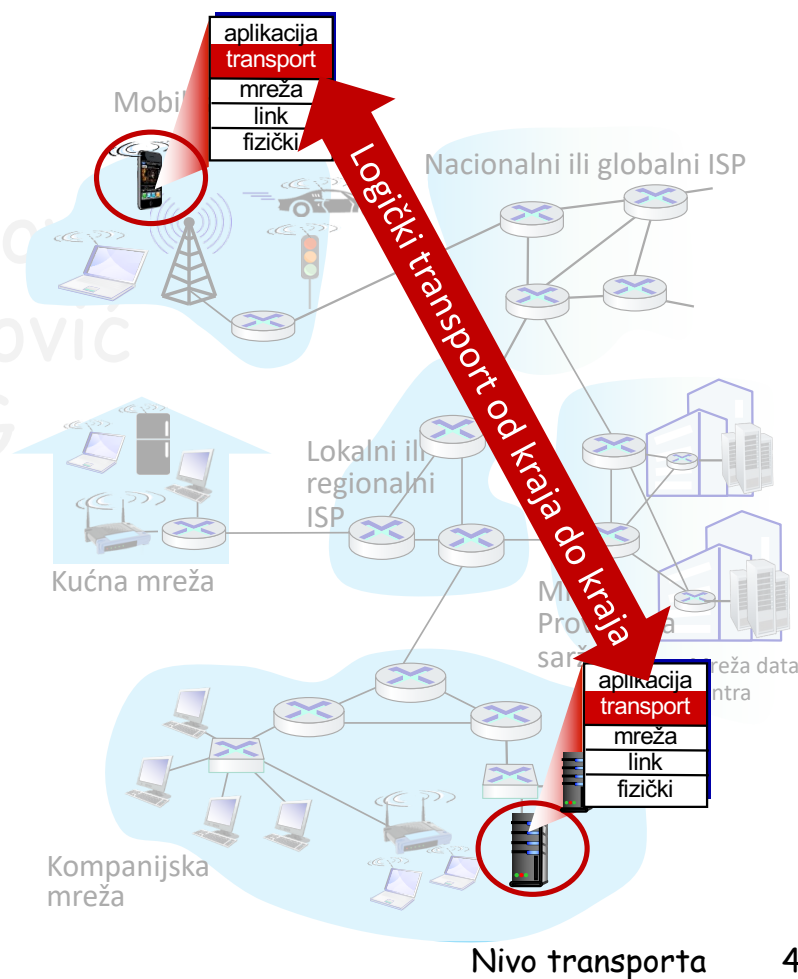
- Multipleksiranje/demultipleksiranje saobraćaja različitih procesa
- Pouzdana, redosledna isporuka
- Kontrola zagušenja
- Kontrola protoka
- Uspostavljanje veze

□ UDP

- Multipleksiranje /demultipleksiranje saobraćaja različitih procesa
- Detekcija greške u zaglavlju
- nepouzdana, neredosledna isporuka
- Bez unapređenja "best-effort" servisa IP protokola

□ Servisi koji se ne pružaju:

- Garantovano kašnjenje
- Garantovana propusnost
- Zaštita

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

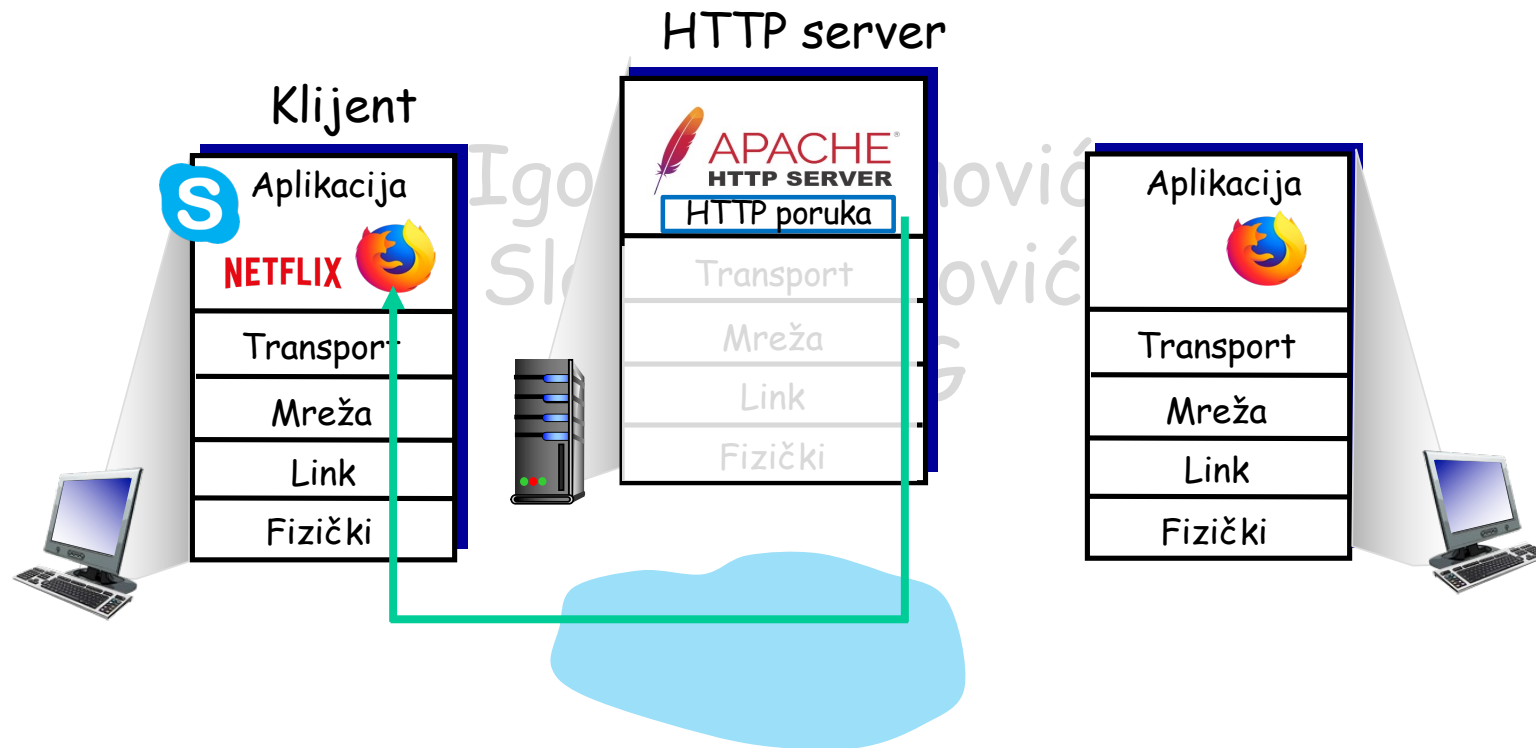
- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

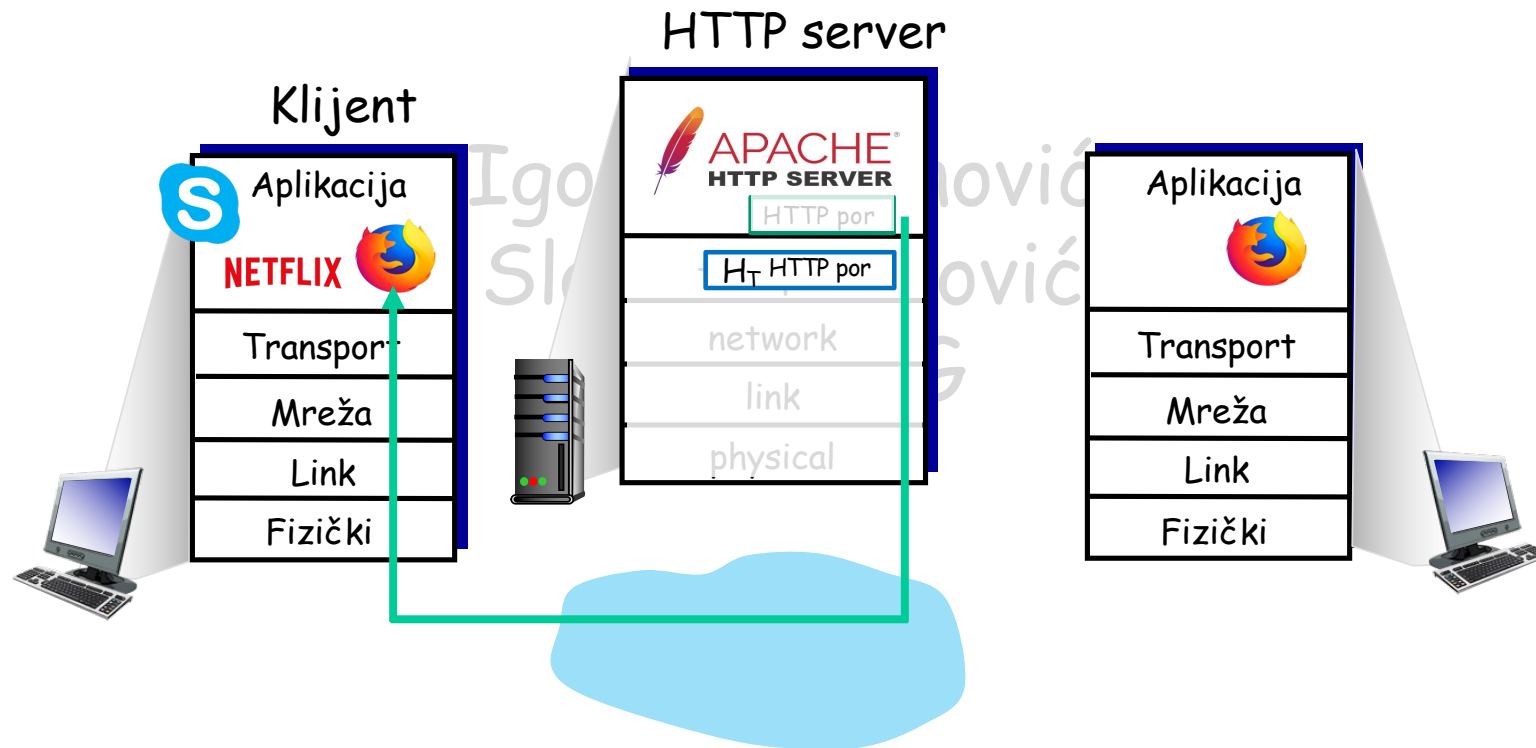
~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

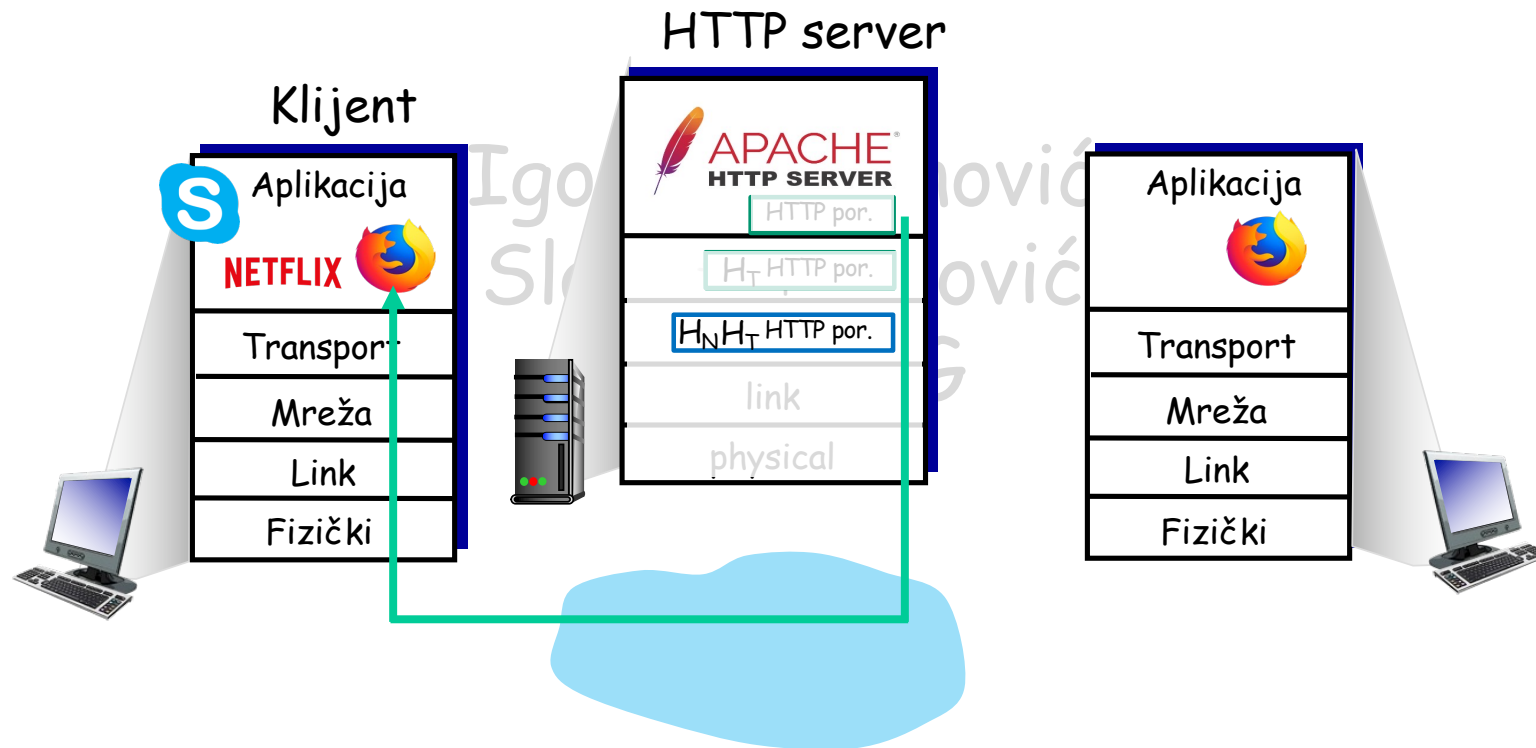
Multiplexiranje i demultiplexiranje

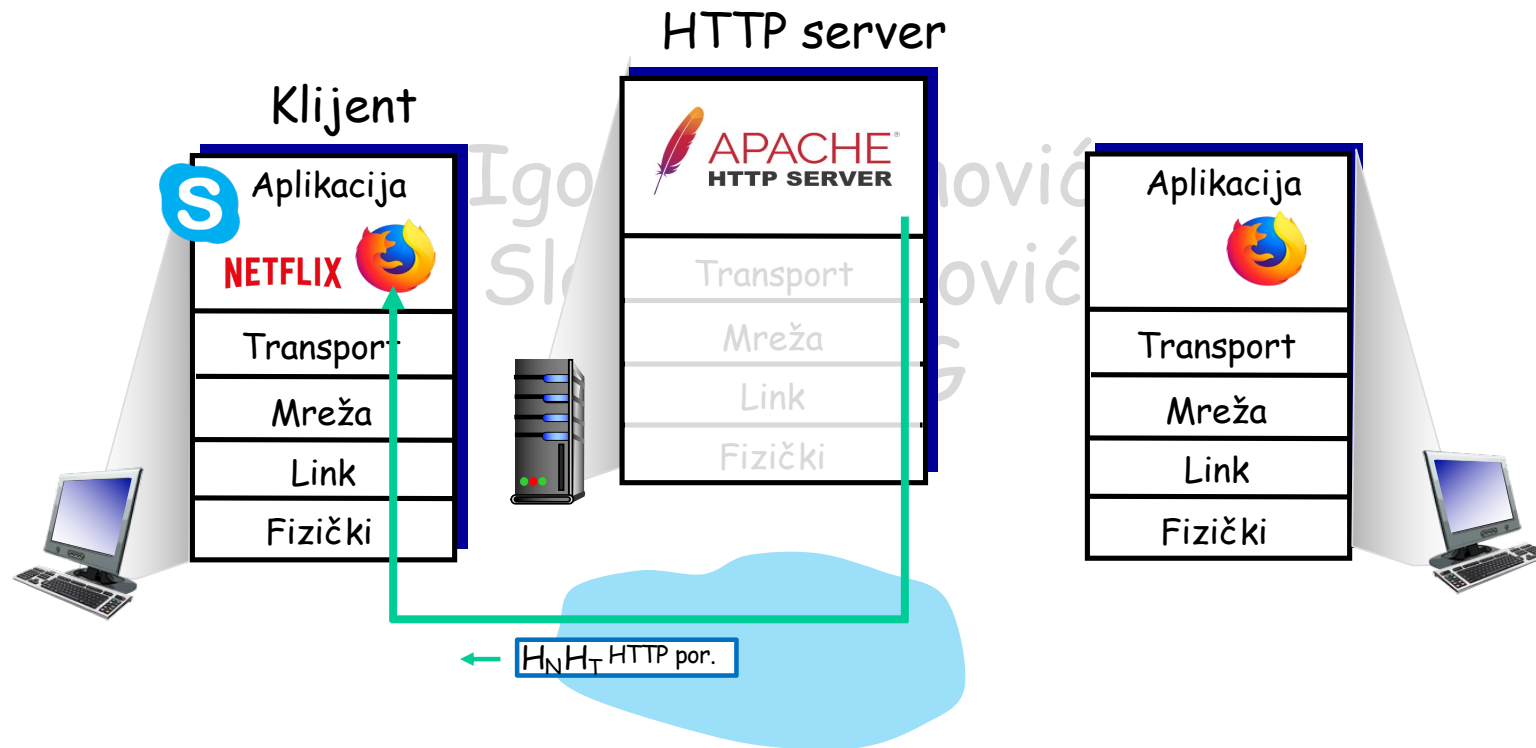
Multiplexiranje i demultiplexiranje

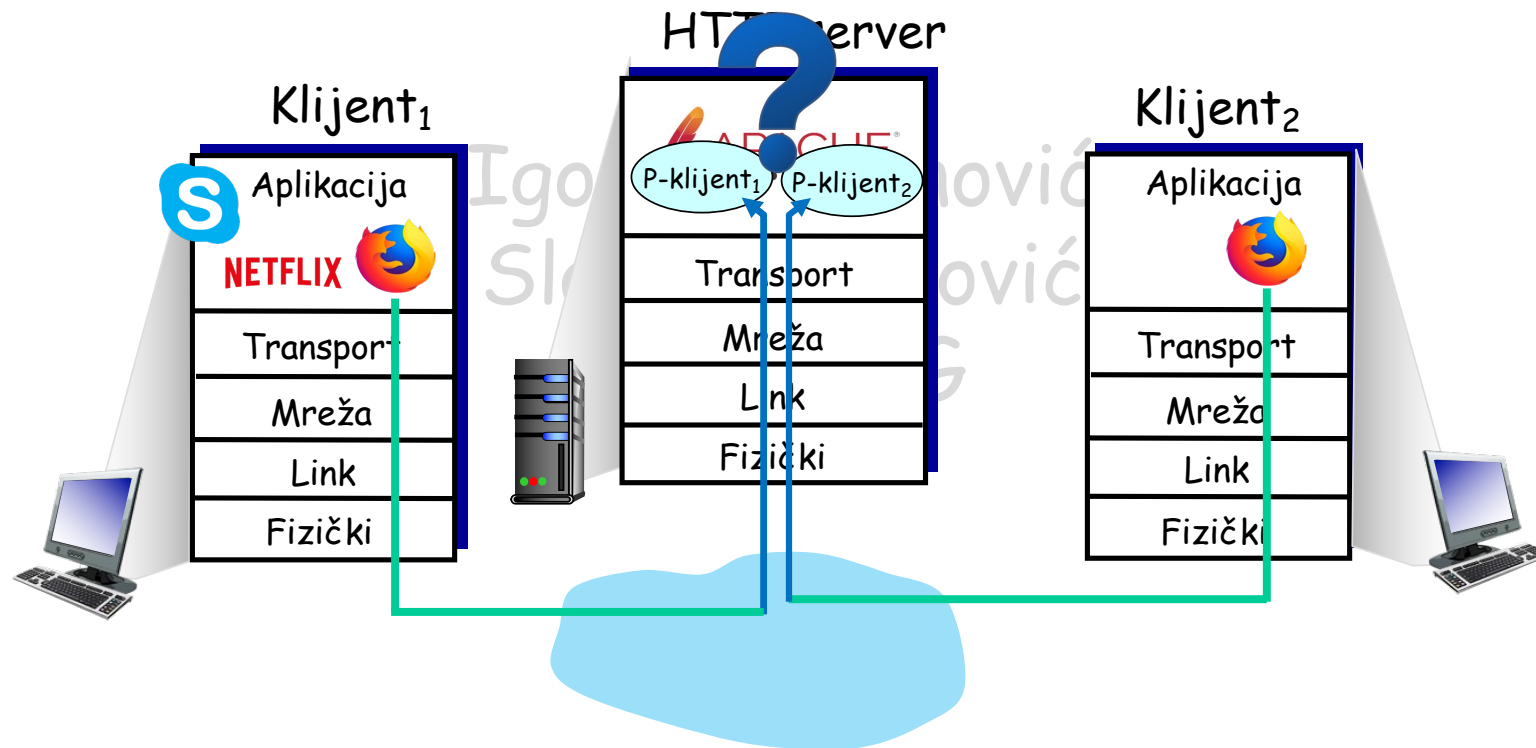
Multiplexiranje i demultiplexiranje

Multiplexiranje i demultiplexiranje

Multiplexiranje i demultiplexiranje

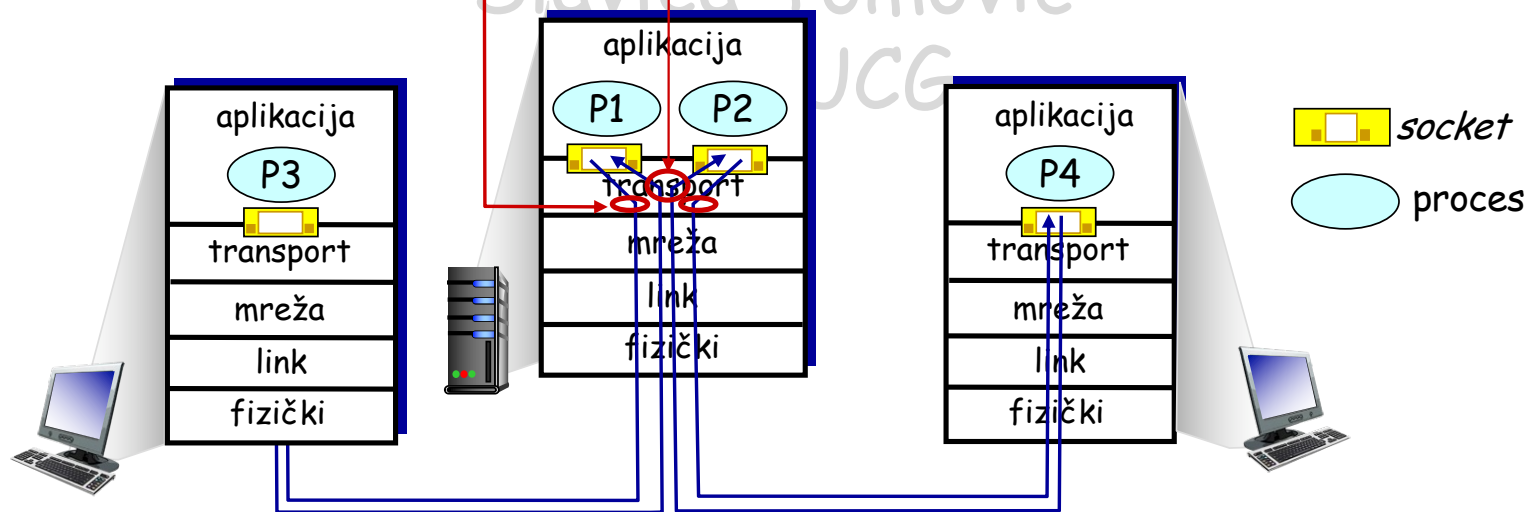
Multipleksiranje/demultipleksiranje

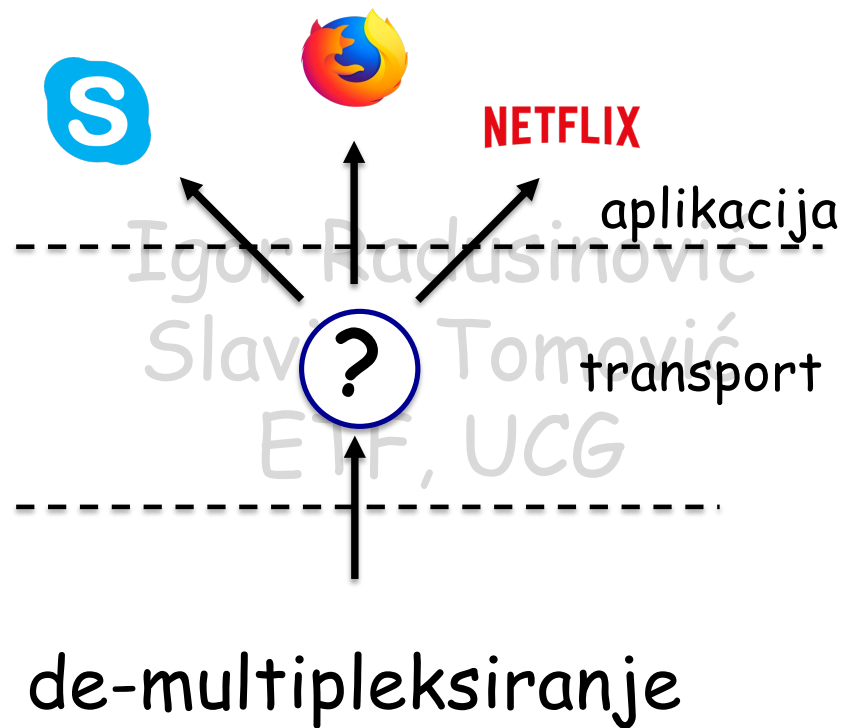
Multipleksiranje na predaji:

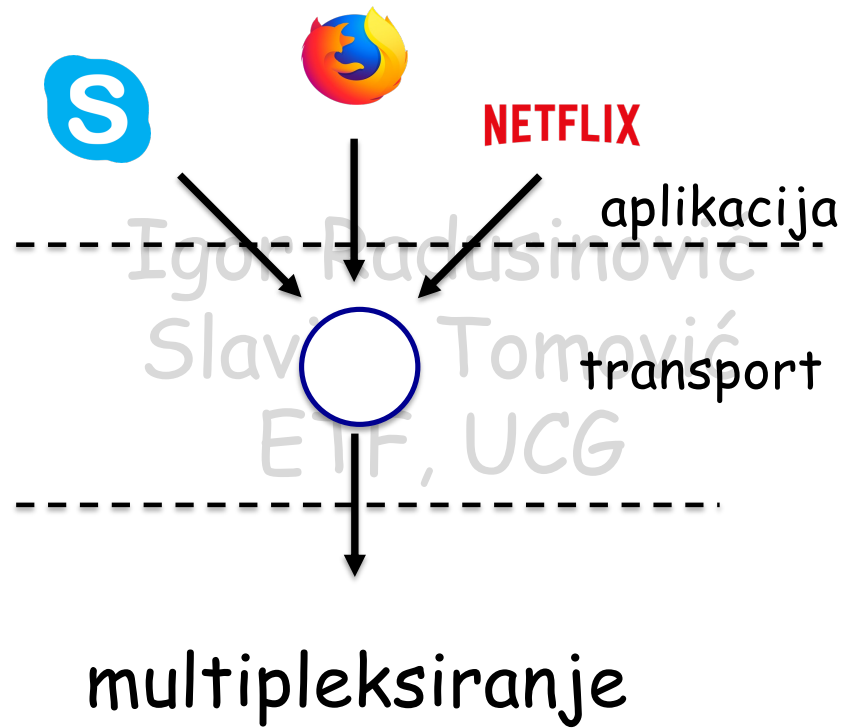
Manipulisanje podacima iz više *socket*-a, dodavanje transportnog zaglavlja (koristi se za demultipleksiranje)

Demultipleksiranje na prijemu:

Koristi zaglavlje za predaju primljenih segmenata pravom *socket*-u

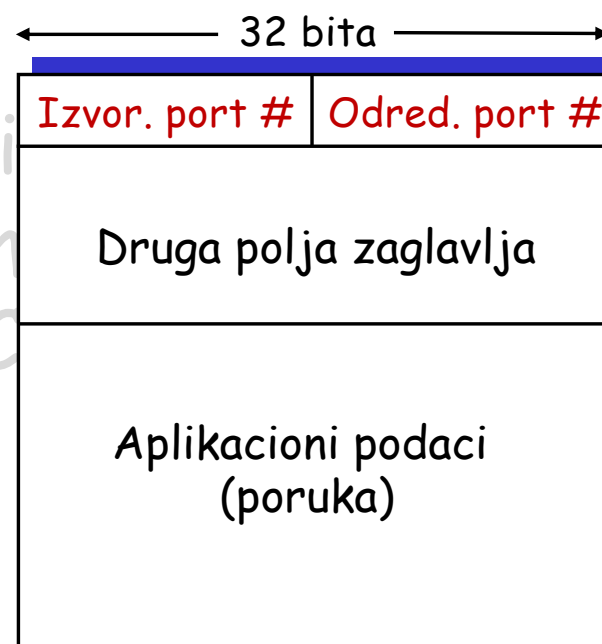

Kako funkcioniše demultipleksiranje?

- host prima IP datagrame
 - Svaki datagram ima izvorišnu IP adresu, odredišnu IP adresu
 - Svaki datagram nosi 1 segment nivoa transporta
 - Svaki segment ima izvorišni i odredišni broj porta
 - 16 bitni broj (0-65535)
 - 0-1023 su tzv "dobro poznati" portovi koji su unaprijed rezervisani (RFC1700, www.iana.org)
- host koristi IP adrese & brojeve portova da usmjeri segment na odgovarajući socket

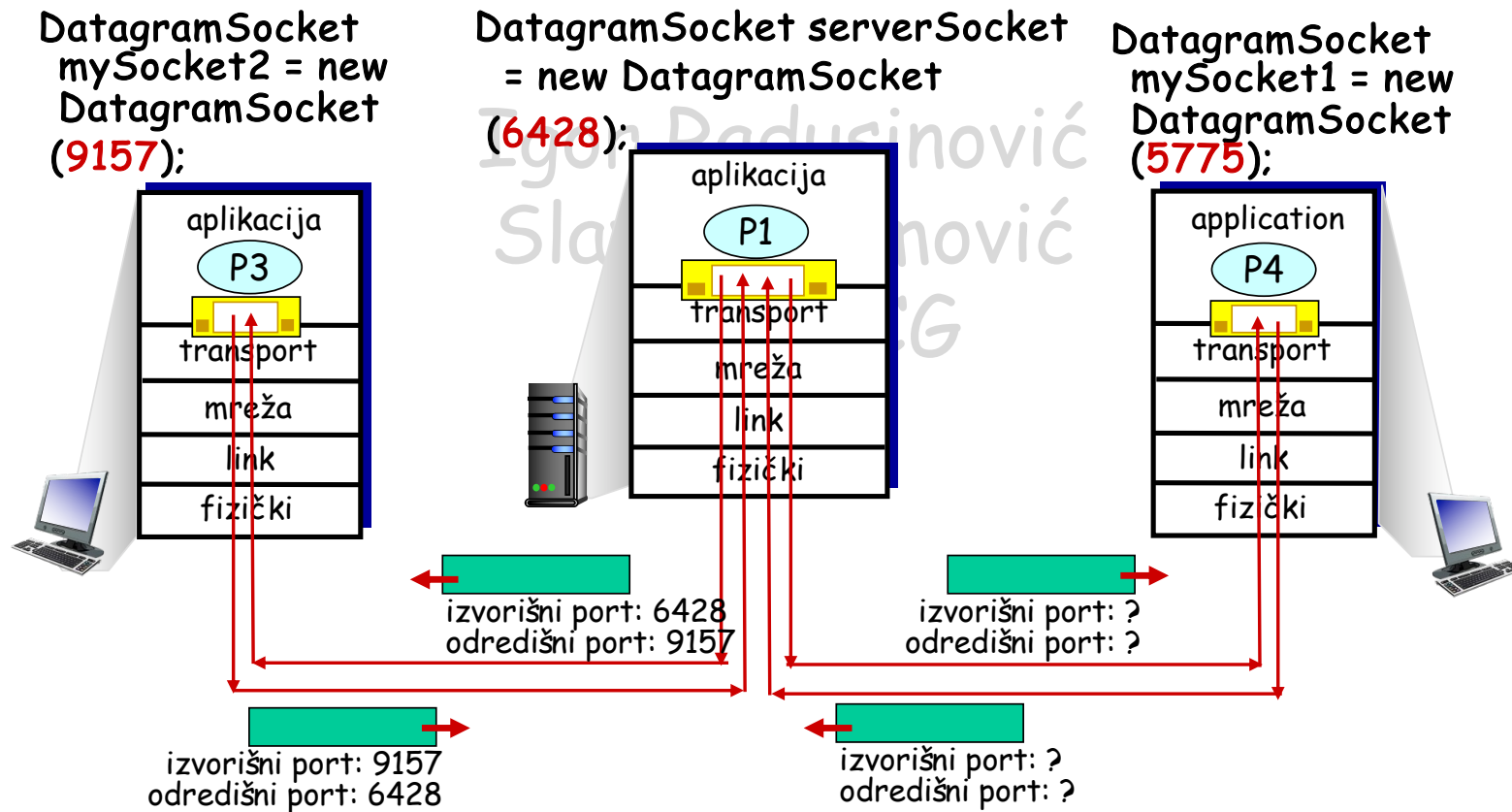

TCP/UDP format segmenta

Nekonektivno demultipleksiranje (UDP)

- Kada se kreira UDP *socket* transportni nivo mu odmah dodjeljuje broj porta koji ne koristi neki drugi UDP *socket* na hostu
- Klijentska strana transportnog protokola obično *socket*-u dodjeljuje ne "dobro poznate" portove 1024-65535
- UDP *socket* identifikuju dva podatka:
(IP adresa odredišta, broj porta odredišta)
- Kada host primi UDP segment:
 - Provjerava odredišni broj porta u segmentu
 - Usmjerava UDP segment u *socket* koji ima taj broj porta
- IP datagrami sa različitim izvorišnim IP adresama i/ili izvorišnim brojevima portova se usmjeravaju na isti *socket*

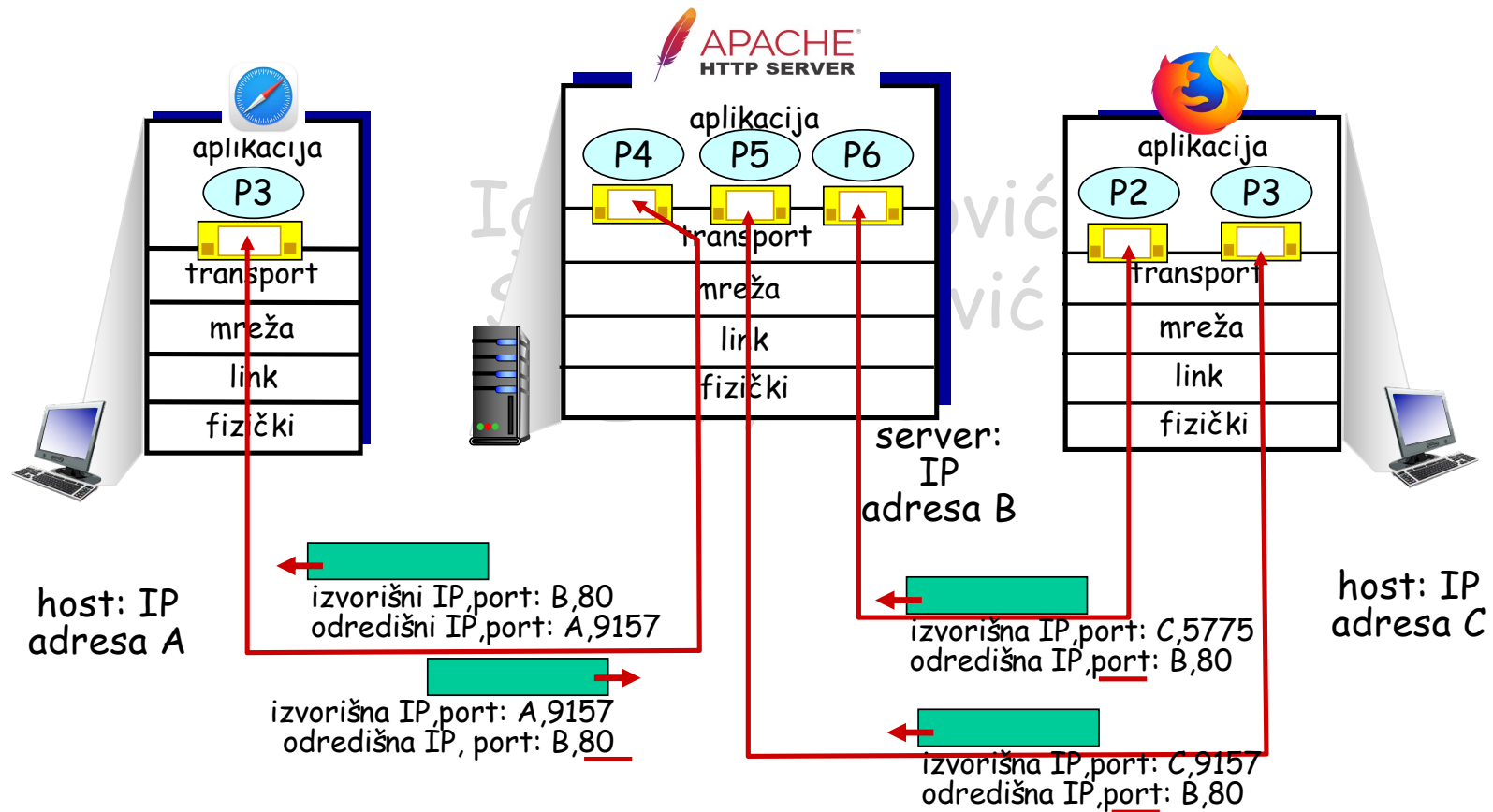
Nekonektivno multipleksiranje

Konektivno demultipleksiranje

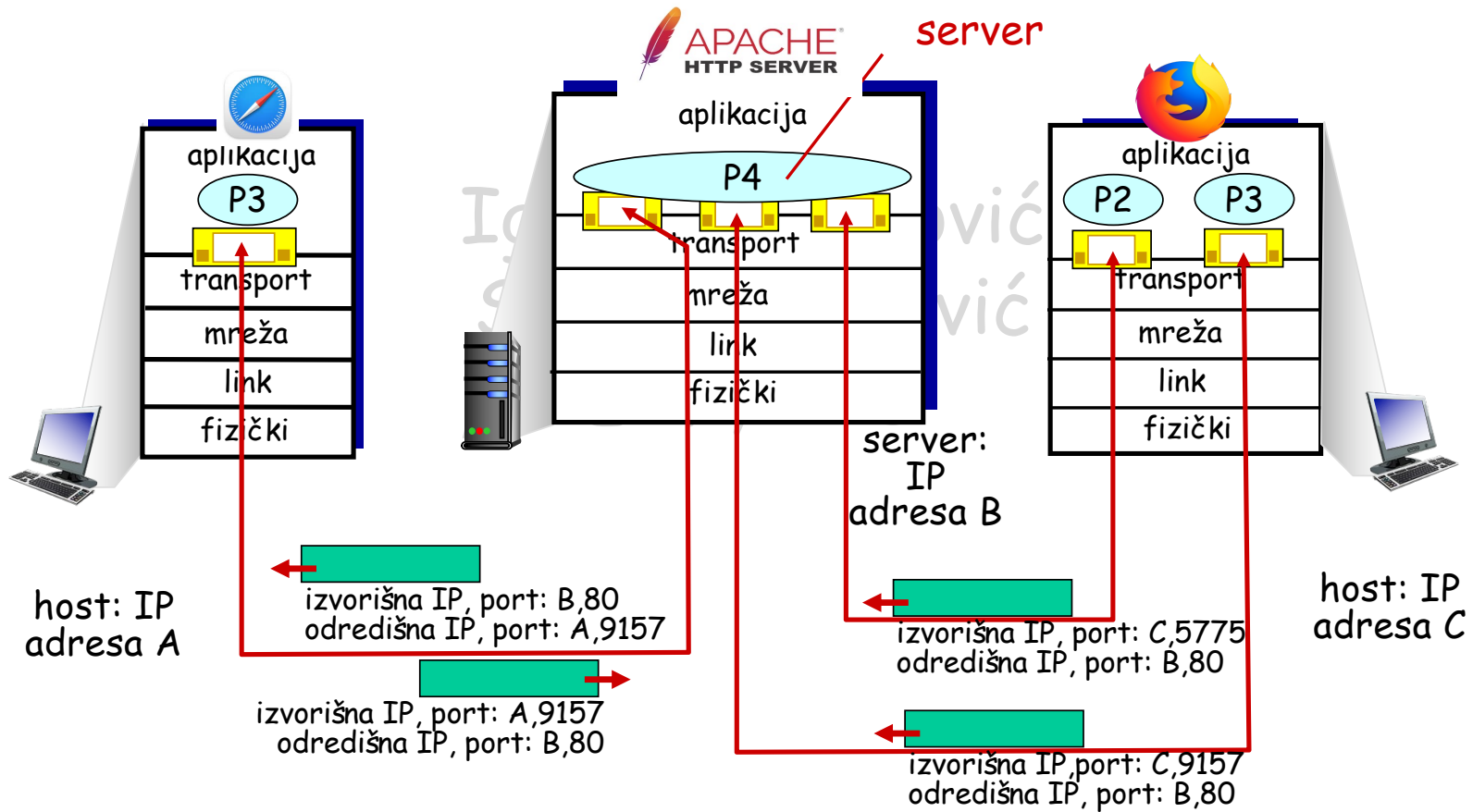
- TCP *socket* identifikuju 4 parametra:
 - Izvorišna IP adresa
 - Izvorišni broj porta
 - Odredišna IP adresa
 - Odredišni broj porta
- Prijemni host koristi sve četiri vrijednosti za usmjeravanje segmenta na odgovarajući socket
- Server host može podržavati više simultanih TCP *socket*-a:
 - svaki *socket* je identifikovan sa svoja 4 parametra
- Web serveri imaju različite *socket*-e za svakog povezanog klijenta
 - ne-perzistentni HTTP će imati različite *socket*-e za svaki zahtjev

Konektivno demultipleksiranje

tri segmenta, adresirana na IP adresu: B,
dest port: 80 se demultipleksiraju na različite sokete

Konektivno demultipleksiranje

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 **Nekonektivni transport: UDP**

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

UDP: User Datagram Protocol [RFC 768]

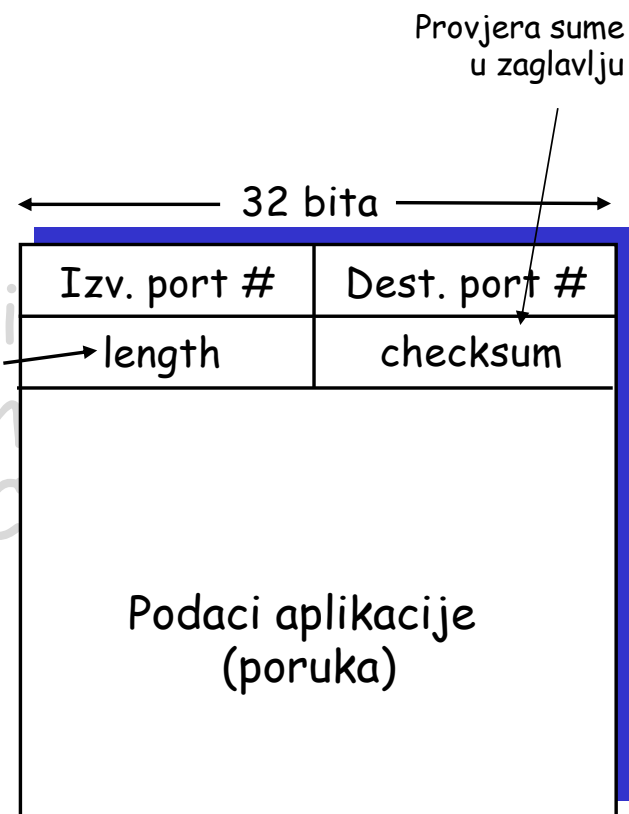
- ❑ Nema poboljšanja koja se nude Internet protokolu
- ❑ "best effort" servis, UDP segmenti mogu biti:
 - izgubljeni
 - neredosledno predati
- ❑ **nekonektivni:**
 - nema uspostavljanja veze (*handshaking*) između UDP pošiljaoca i prijemnika
 - svaki UDP segment se tretira odvojeno od drugih

Zašto onda UDP?

- ❑ Nema uspostavljanja veze (koja povećava kašnjenje)
- ❑ Jednostavniji jer ne vodi se računa o stanju veze
- ❑ Manje zaglavlje segmenta (8B u odnosu na 20B kod TCP-a)
- ❑ Nema kontrole zagušenja tako da može slati podatke onom brzinom kojom to aplikacija želi

UDP

- Često se koristi za "streaming" multimedijalne aplikacije
 - Tolerantne u odnosu na gubitke
 - Osjetljive na brzinu prenosa
- Drugi UDP korisnici
 - DNS
 - SNMP (zbog toga što mrežne menadžment aplikacije funkcionišu kada je mreža u kritičnom stanju)
 - HTTP/3
- Pouzdani prenos preko UDP (npr. HTTP/3): mora se dodati pouzdanost na nivou aplikacije
 - Oporavak od greške na nivou aplikacije
 - Kontrola zagušenja na nivou aplikacije

Format UDP segmenta RFC 768

UDP checksum-a

Cilj: detekcija greške u prenošenom segmentu

Razlog: nema garancije da je kontrola greške primijenjena na svim linkovima preko kojih se segment prenosi. Dodatno, greška može nastupiti i u nekom od rutera.

Pošiljalac:

- ❑ Tretira sadržaj segmenta (uključujući zaglavlje) kao sekvence 16-bitnih brojeva
- ❑ Izračunava se 1. komplement sume 16-bitnih brojeva (*checksum*)
- ❑ Pošiljac postavlja vrijednost *checksum*-e u odgovarajuće polje UDP segmenta

Prijemnik:

- ❑ Sekvence 16-bitnih brojeva zaglavlja (uključujući polje *checksum*) se sumiraju i provjerava se da li je rezultat broj koji sadrži 16 jedinica:
 - NE - detektovana greška
 - DA - nema greške. ????????

Nema oporavka od greške! Segment se odbacuje ili se predaje aplikaciji uz upozorenje!

Primjer Internet Checksum-e

□ Napomena

- Kada se sabiraju brojevi, prenos sa najznačajnijeg bita se dodaje rezultatu

1 1 1 0 0 1 1 0 0 1 1 0 0 1 1 0
1 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1

prenos 1 1 0 1 1 1 0 1 1 1 0 1 1 0 1 1

suma 1 0 1 1 1 0 1 1 1 0 1 1 1 1 0 0
checksum 0 1 0 0 0 1 0 0 0 1 0 0 0 0 1 1

(Note: In the original image, the first '1' of the 'prenos' row is circled in red, and a red arrow points from it to the right across the row.)

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

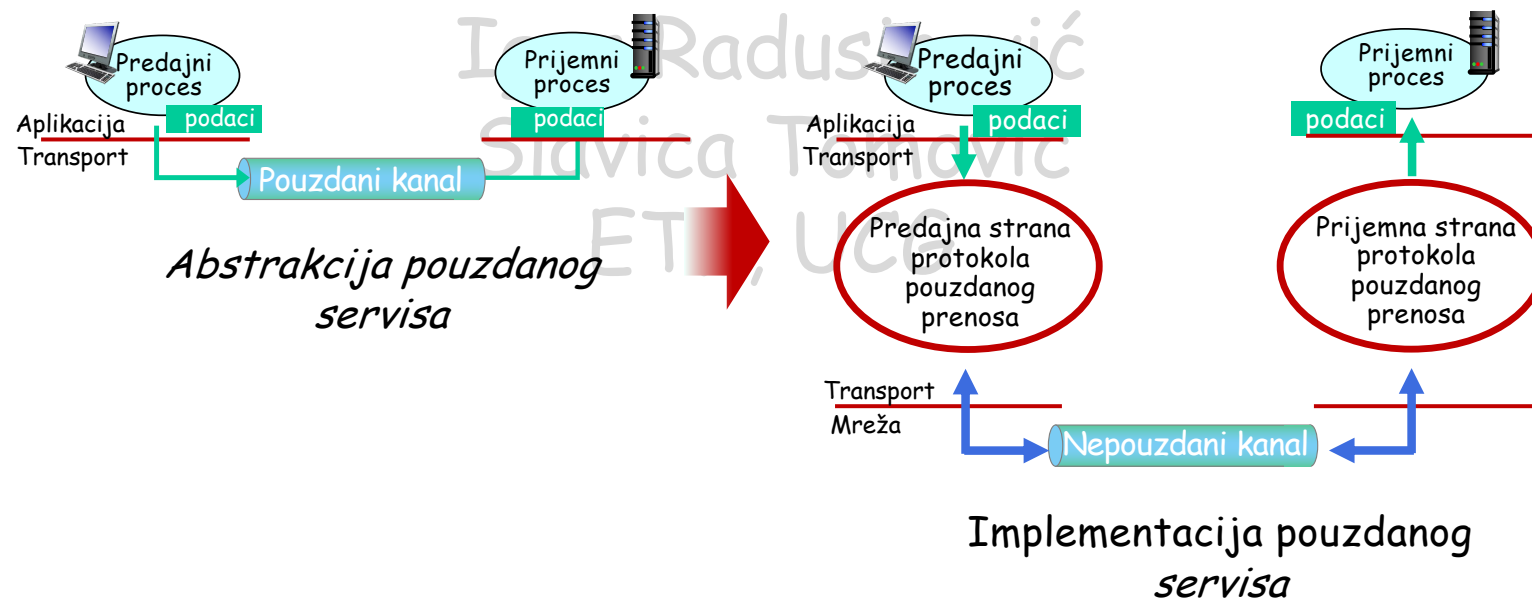
~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

Opšti principi pouzdanog prenosa podataka

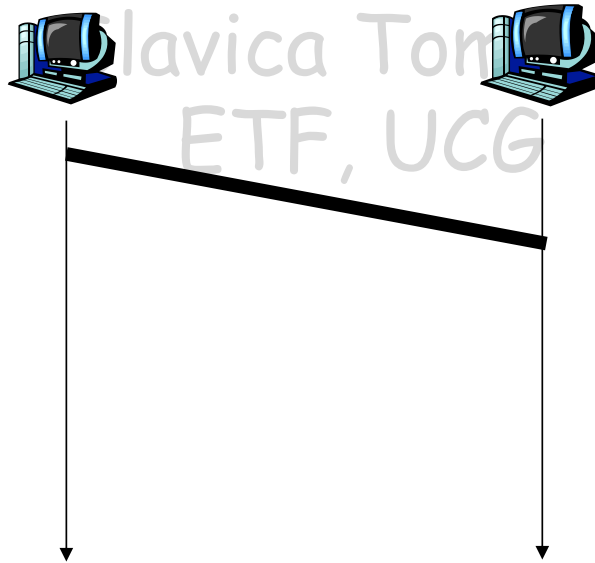
- Pouzdani prijenos je važan na nivoima aplikacije, transporta, linka
- Jedna od top-10 karakteristika mreže!

- Karakteristike nepouzdanog kanala će odrediti kompleksnost pouzdanog protokola za prenos podataka (rdt)

Pouzdaní prenos preko pouzdanog kanala

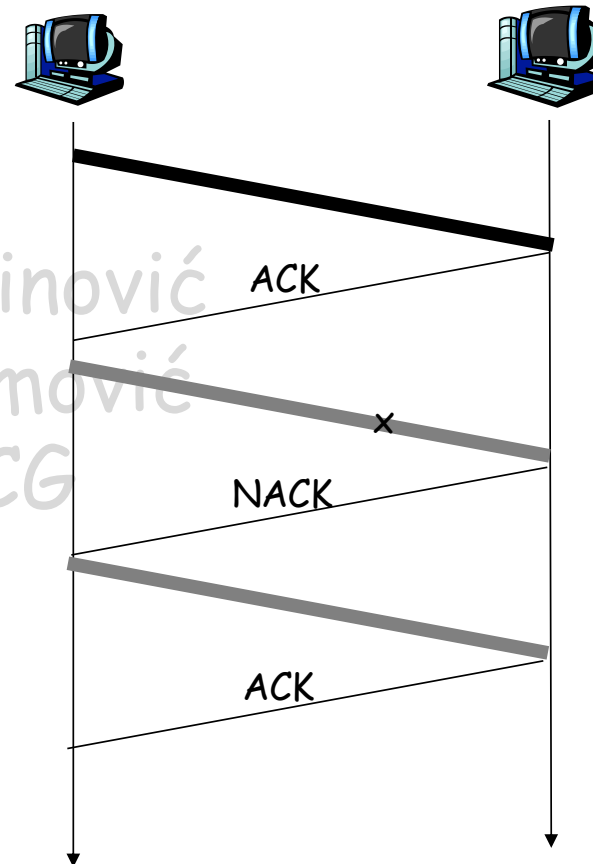
- Kanal je pouzdan u potpunosti
 - Nema greške po bitu
 - Nema gubitka paketa

- Nema potrebe za protokolom pouzdanog prenosa!

Kanal sa greškom (ali nema gubitka paketa)

- ❑ Kanal može zamijeniti vrijednosti bita u paketu
- ❑ Potrebno je detektovati grešku na prijemnoj strani. Kako?
- ❑ Prijemna strana o tome mora obavijestiti predajnu stranu potvrdom uspješnog (ACK) ili neuspješnog prijema (NACK)
- ❑ Ako prijemna strana primi
 - ACK - šalje nove podatke
 - NACK - ponovo šalje prethodni paket (retransmisija)
- ❑ ARQ (Automatic Repeat reQuest)

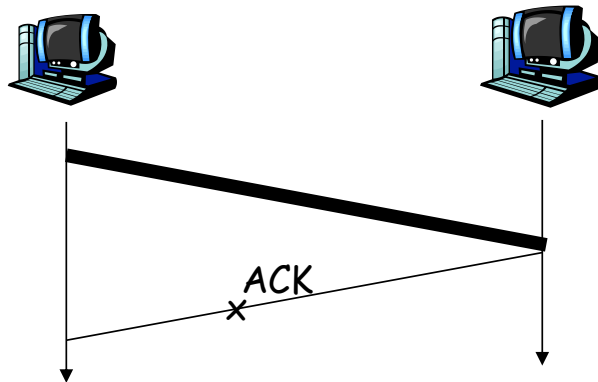
Prethodno rješenje ima fatalan problem!

Šta se dešava kada su ACK/NAK oštećene?

- Pošiljalac ne zna šta se dešava na prijemu!
- Retransmisija je besmislena: moguće je dupliranje paketa na prijemnoj strani

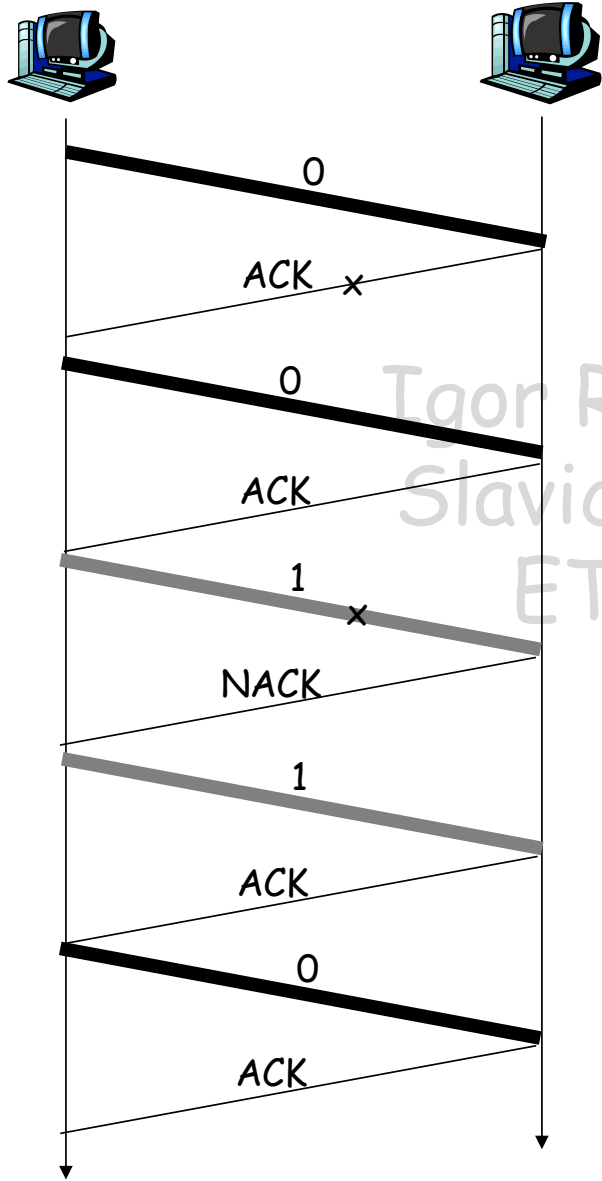
Rješavanje problema duplikata:

- Pošiljalac dodaje svakom paketu broj u sekvenci
- Pošiljalac ponovo šalje posmatrani paket ako je ACK/NAK oštećen
- Prijemnik odbacuje duple pakete
- U ACK/NAK nema broja u sekvenci paketa koji se potvrđuje jer nema gubitka paketa, pa se potvrda odnosi na poslednji poslani paket.

STOP & WAIT

Pošiljac šalje jedan paket, a zatim čeka na odgovor

Stop & Wait u kanalu bez gubitaka

Igor Radusinović
 Slavica Tomović
 ETF, UCG

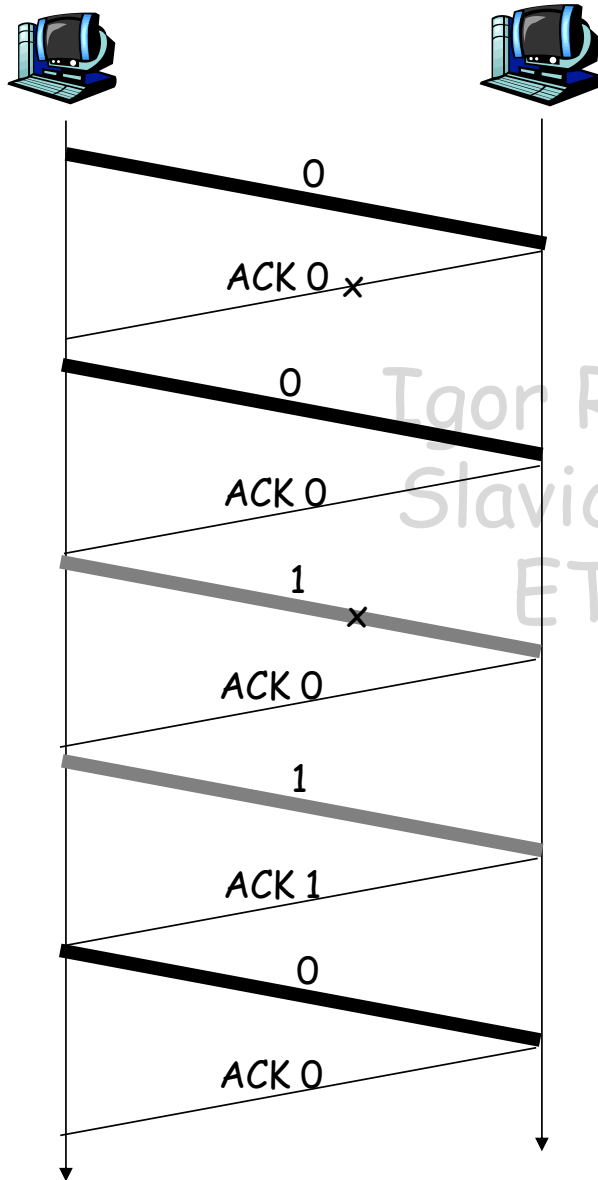
Stop & Wait u kanalu bez gubitaka

Pošiljalac:

- ❑ Dodaje broj u sekvenci paketu
- ❑ Dva broja (0,1) su dovoljna.
Zašto?
- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni ACK/NAK oštećen

Prijemnik:

- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni paket duplikat
 - stanje indicira da li je 0 ili 1 očekivani broj u sekvenci paketa
- ❑ Napomena: prijemnik ne može znati da li je poslednji ACK/NAK primljen ispravan od strane pošiljaoca

Stop & Wait u kanalu bez gubitaka bez NAK

- Iste funkcionalnosti kao u prethodnom slučaju, korišćenjem samo ACK
- umjesto NAK, prijemnik šalje ACK za poslednji paket koji je primljen ispravno
 - Prijemnik mora *eksplicitno* unijeti broj u sekvenci paketa čiji se uspješan prijem potvrđuje
- Dvostruki ACK za isti paket na strani pošiljaoca rezultira istom akcijom kao: *ponovo šalji posmatrani paket*

Stop & wait u kanalu sa greškom i gubicima

Nova pretpostavka: kanal izaziva i gubitak paketa (podataka ili potvrda)

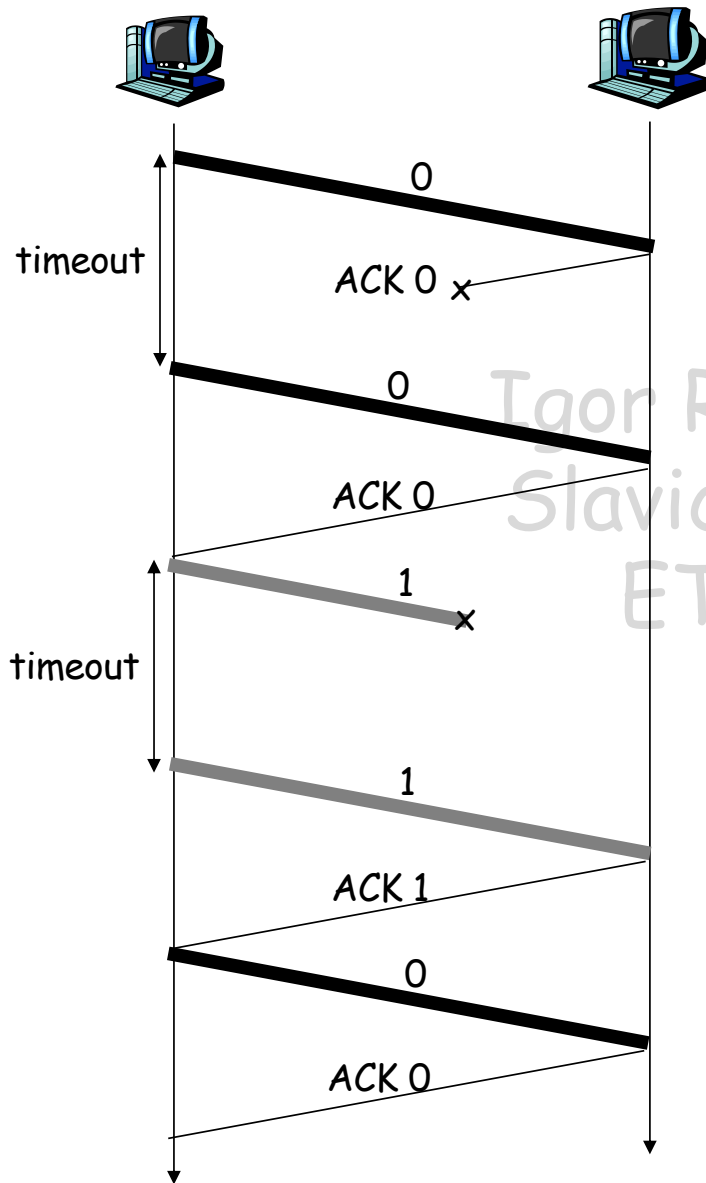
- checksum, broj u sekvenci, ACK, retransmisije su od pomoći, ali ne dovoljno.

Kako se izboriti sa gubicima?

- Pošiljalac čeka dok se određeni podaci ili ACK izgube, zatim obavlja retransmisiju.
- Koliko je minimalno vrijeme čekanja?
- Koliko je maksimalno vrijeme čekanja?
- Nedostaci?

Pošiljalac može da čeka “razumno” vrijeme za ACK

- Retransmisija se obavlja ako se ACK ne primi u tom vremenu
- Ako paket (ili ACK) samo zakasni (nije izgubljen):
 - Retransmisija će biti duplirana, ali korišćenje broja u sekvenci će to odraditi
 - Prijemnik mora definisati broj u sekvenci paketa čiji je prijem već potvrđen
- Zahtijeva timer

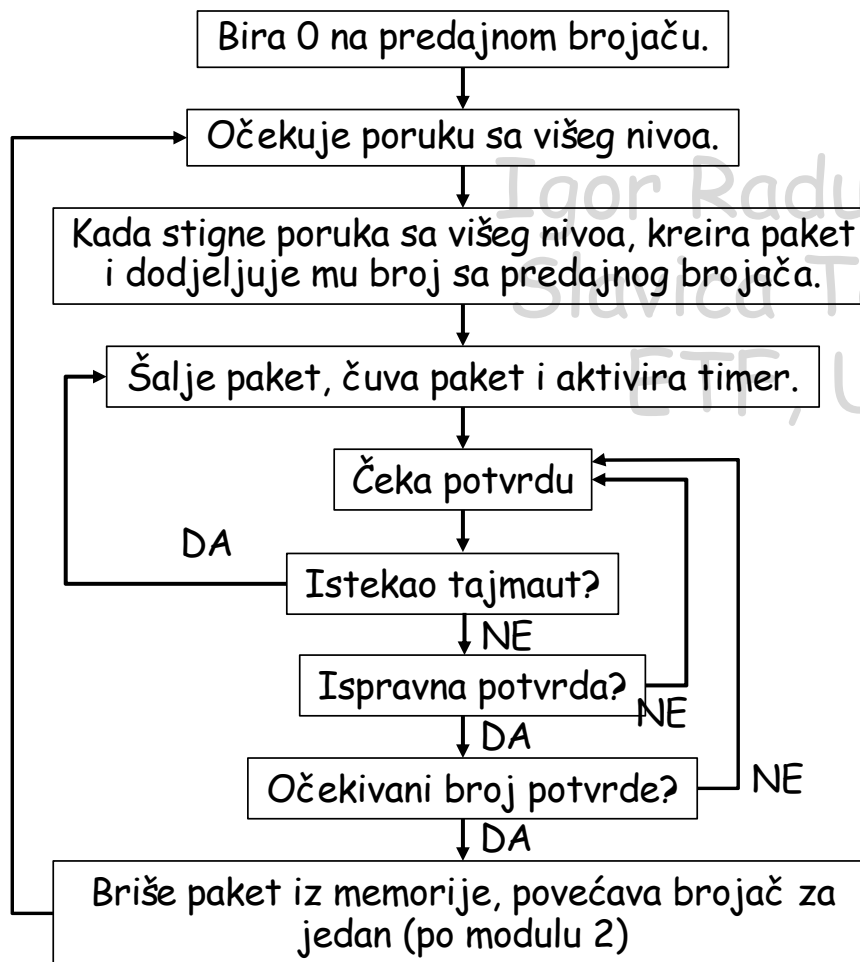

Stop & wait u kanalu sa gubicima

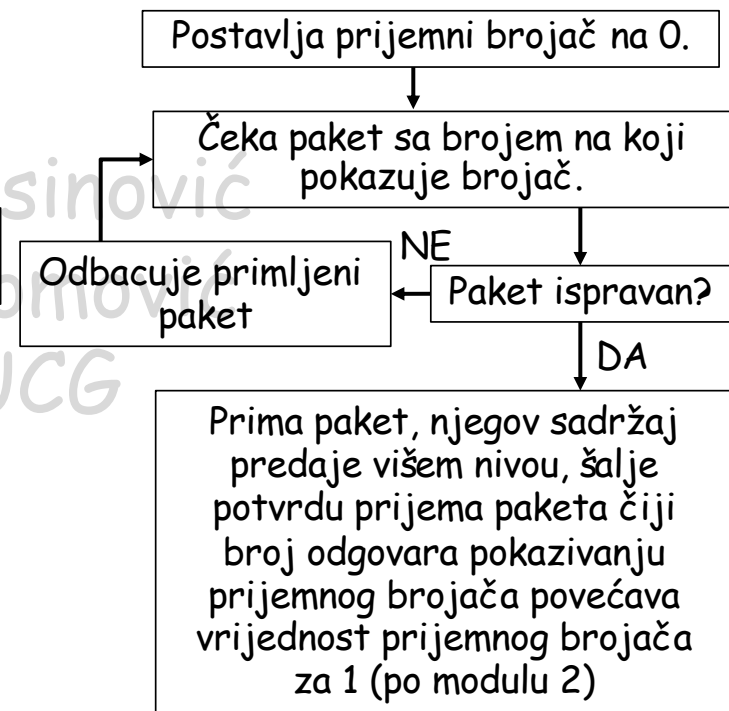
- Iste funkcionalnosti kao u prethodnom slučaju, korišćenjem samo ACK
- umjesto NAK, prijemnik šalje ACK za poslednji ispravno primljeni paket
 - Prijemnik mora *eksplicitno* unijeti broj u sekvenci paketa čiji se uspješan prijem potvrđuje
- Dvostruki ACK za isti paket na strani pošiljaoca rezultira istom akcijom kao "*ponovo šalji posmatrani paket*"

Stop & Wait

Pošiljalac:

Prijemnik:

STOP & WAIT performanse

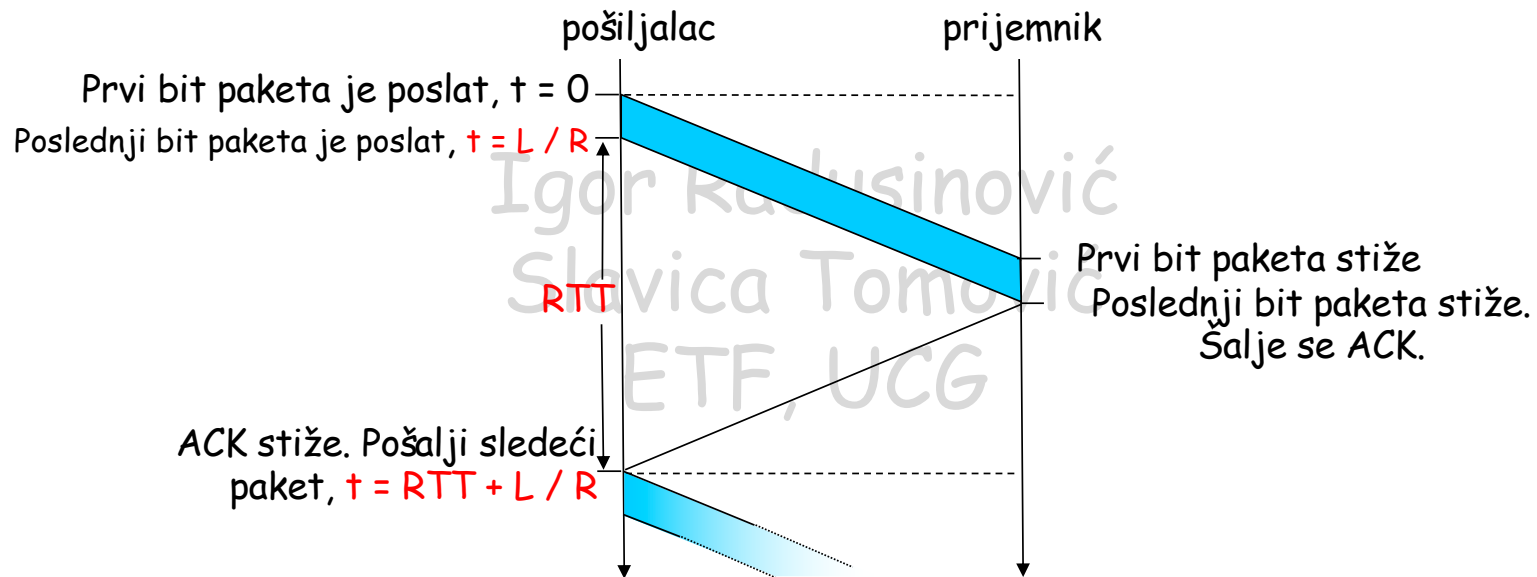
- S&W funkcioniše, ali ima loše performanse
- primjer: 1 Gb/s link, 15 ms vrijeme prenosa od kraja do kraja, veličina paketa 1000 B :

$$T_{\text{prenosa}} = \frac{L \text{ (veličina paketa u bitima)}}{R \text{ (kapacitet linka [b/s])}} = \frac{8 \text{ kb/paketu}}{10^9 \text{ b/s}} = 8 \text{ } \mu\text{s}$$

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

- $U_{\text{pošiljalac}}$: **iskorišćenje** - dio vremena u kome je pošiljalac zauzet
- Pošiljalac šalje 1000B paket svakih 30.008 ms -> 267 kb/s bez obzira što je kapacitet linka 1Gb/s
 - Primjer da mrežna funkcija ograničava propusnost mreže!
- U praksi je situacija još gora jer je napravljeno nekoliko zanemarivanja!

STOP & WAIT performanse

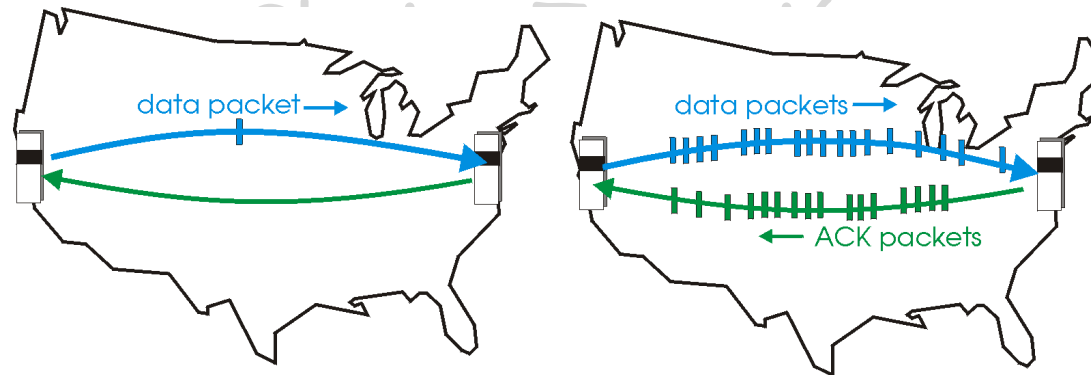

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L/R}{RTT + L/R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

"Pipelined" protokoli

"Pipelining": pošiljalac dozvoljava istovremeni prenos više paketa čiji prijem nije potvrđen

- Opseg brojeva u sekvenci mora biti proširen
- Baferovanje na predajnoj i/ili prijemnoj strani

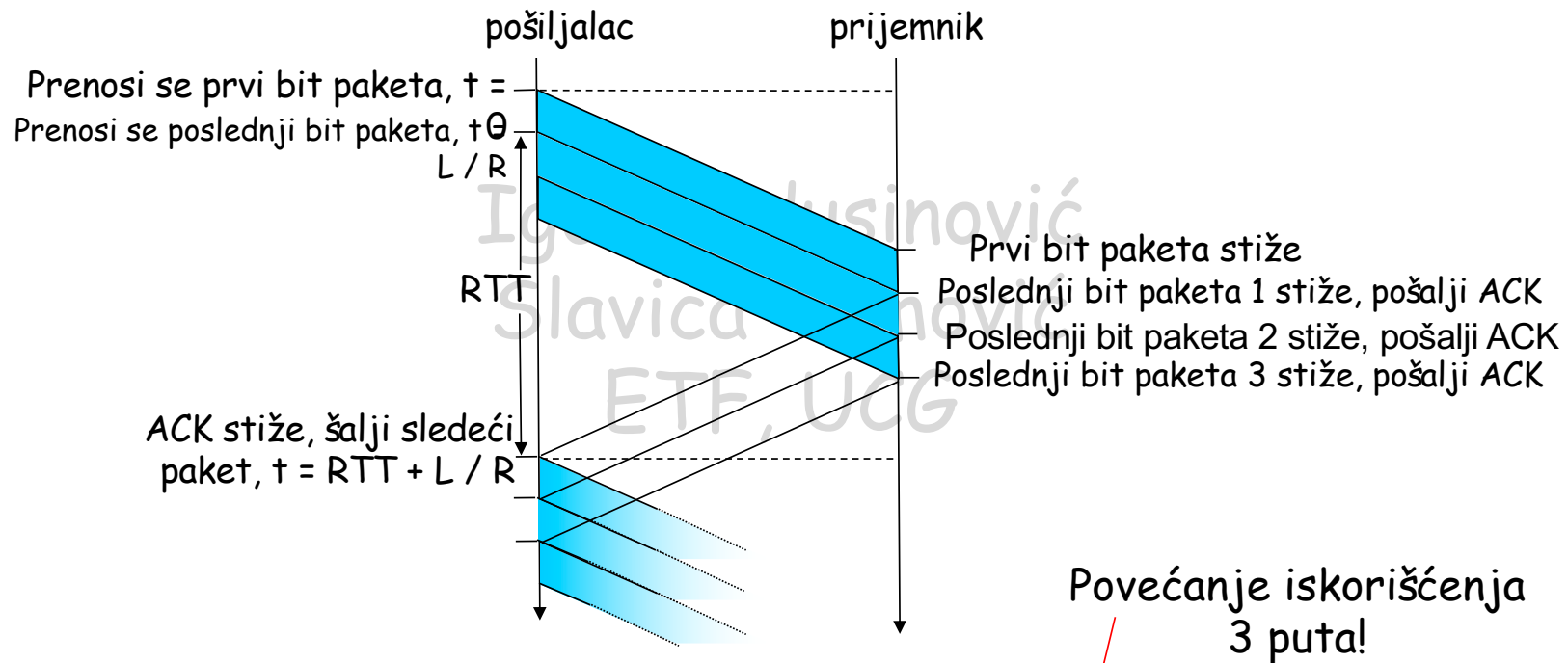

a) Stop and wait protokol

b) Pipeline protokol

- Postoje dvije forme ovog protokola: "go-Back-N", "selective repeat"

"Pipelining" povećava iskorišćenje

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{3 * L / R}{\text{RTT} + L / R} = \frac{.024}{30.008} = 0.0008$$

Pipelined protokoli

Go-back-N:

- ❑ Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- ❑ Prijemnik šalje samo *kumulativne potvrde*
 - ❑ Ne potvrđuje segmente ako se jave "praznine"
- ❑ Pošiljalac ima timer za najstariji nepotvrđeni paket
 - ❑ Kada timer istekne ponovo se šalju svi nepotvrđeni segmenti

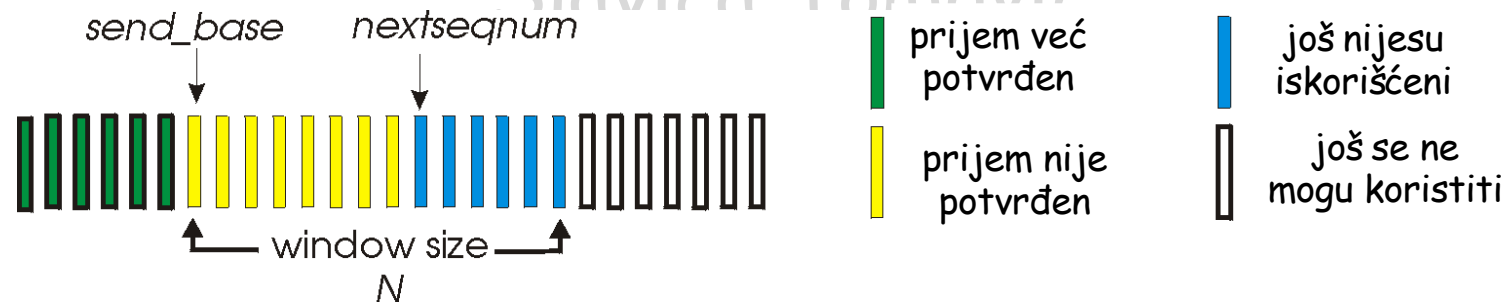
Selective Repeat:

- ❑ Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- ❑ Prijemnik šalje *individualne potvrde* za svaki paket
- ❑ Predajnik ima tajmer za svaki nepotvrđeni segment
 - ❑ Kada timer istekne ponovo se šalje samo taj segment

Go-Back-N (*sliding window*)

Pošiljalac:

- k-bitna dugačak broj u sekvenci u zaglavlju paketa znači da se može poslati $N=2^k$ nepotvrđenih paketa
- "prozor" veličine N susjednih nepotvrđenih paketa je dozvoljen
- Zašto ograničavati N?

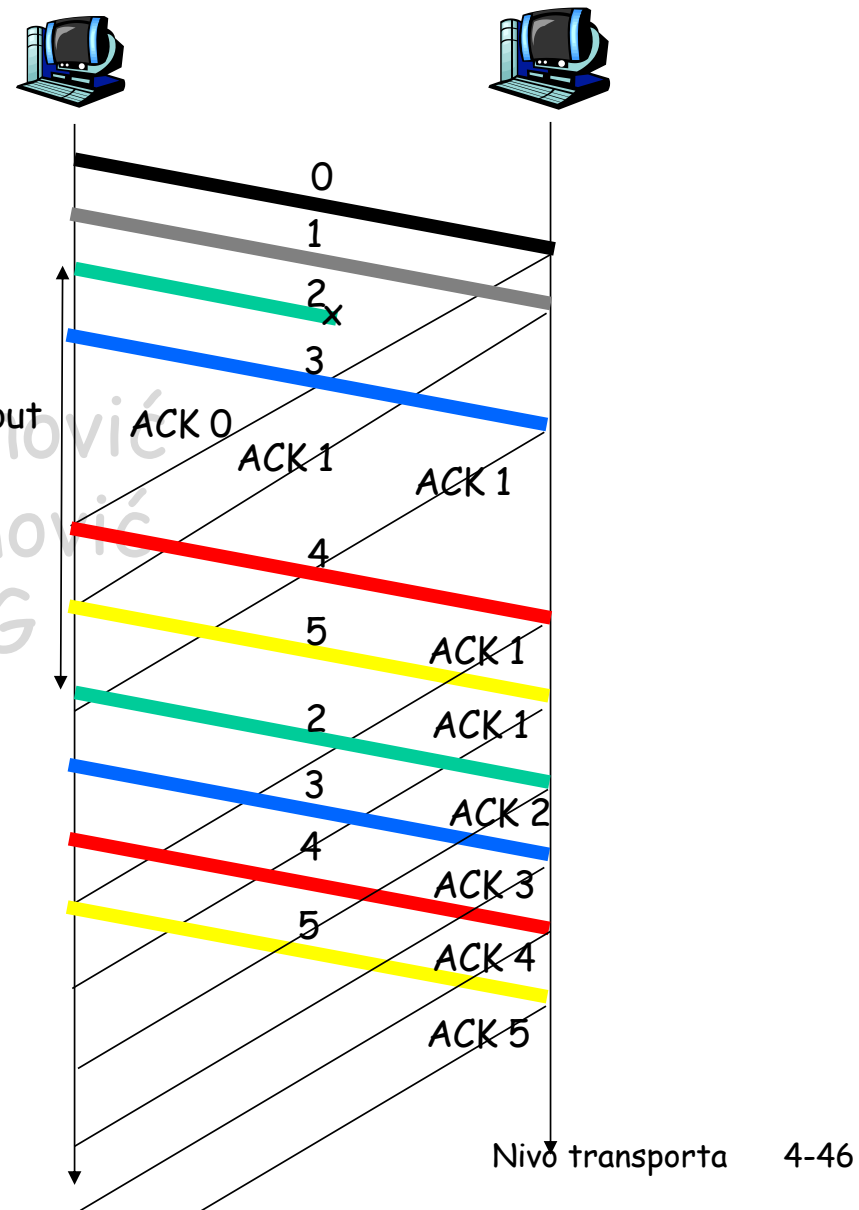
- Broj u sekvenci se upisuje u polje zaglavlja veličine k bita ($0,2^k-1$). Kod TCP ($k=32$) se ne broje segmenti, već bajti u streamu.
- ACK (n): ACK sve pakete, uključujući n-ti u sekvenci - "kumulativni ACK"
 - Mogu se pojaviti dupli ACK-ovi (vidi prijemnik)

GBN

- timer se inicijalizuje za "najstariji" segment i vezuje za svaki paket čiji prijem još nije potvrđen
- *timeout(n)*: retransmisija paketa n i svih paketa čiji je broj u sekvenci veći od n, u skladu sa veličinom prozora
- uvijek se šalje ACK za korektno primljen paket sa najvećim brojem u sekvenci uz poštovanje *redosleda*
 - Može generisati duple ACK-ove
 - Treba da zapamti samo broj očekivanog paketa
- "out-of-order" paket:
 - odbacuje -> nema baferovanja na prijemu! Zašto?
 - Re-ACK paket sa najvećim brojem u sekvenci

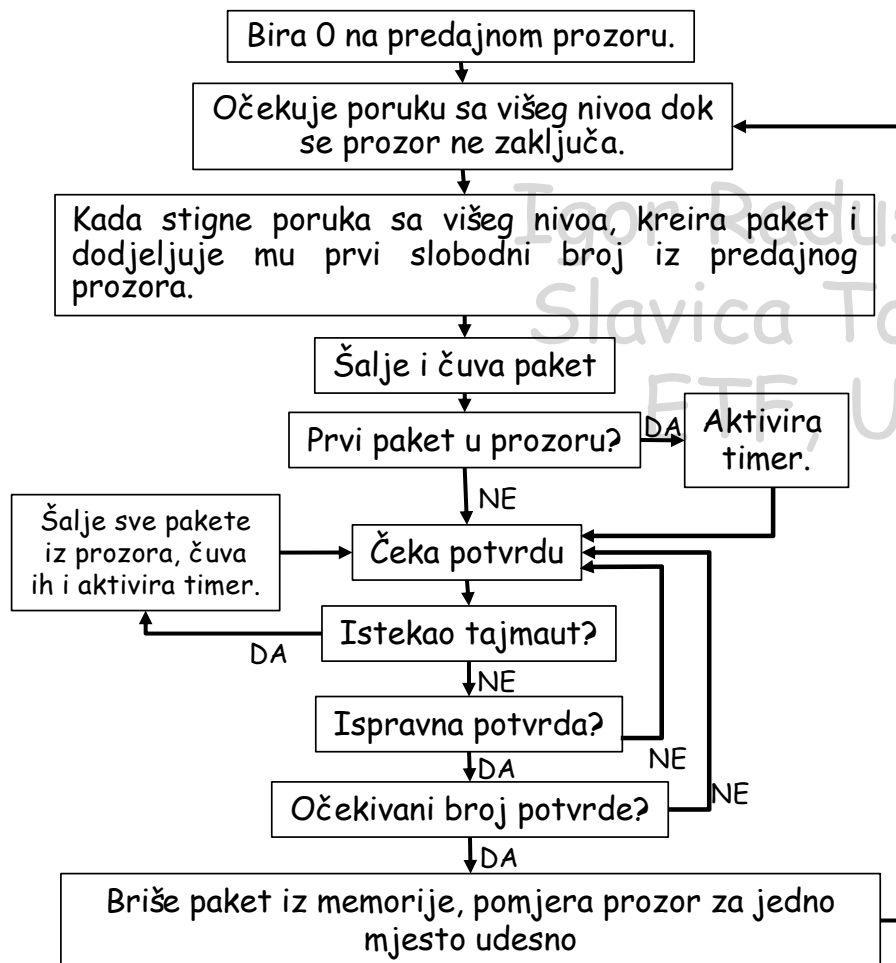
GBN u akciji

Igor Radušinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

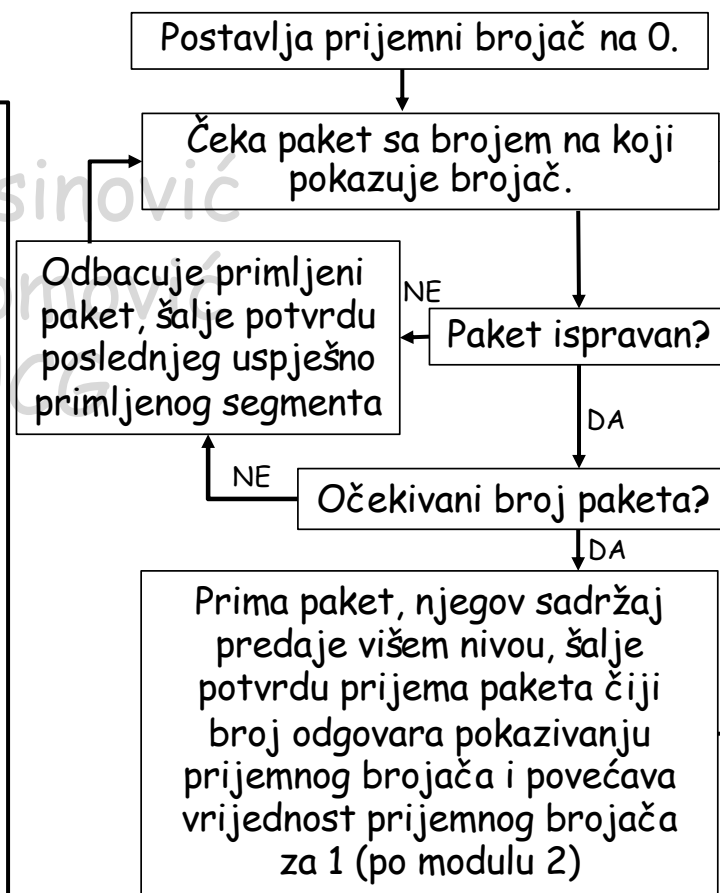

GBN

Pošiljalac:

Prijemnik:

Go-Back-N: problemi

- Dozvoljava pošiljaocu da ispuni link sa paketima, čime se uklanja problem lošeg iskorišćenja kanala.
- Sa druge strane, kada su veličina prozora i proizvod brzine prenosa i kašnjenja veliki mnogo paketa može biti na linku. U slučaju gubitka jednog paketa mnogi paketi moraju biti ponovo poslani.
- Iz tog razloga se koriste **SELECTIVE REPEAT** protokoli, koji kao što im ime kaže, omogućavaju izbor paketa koji će biti ponovo poslani.

"Selective Repeat"

- Prijemnik *pojedinačno* potvrđuje sve ispravno primljene pakete
 - baferuje pakete, ako je to potrebno, za eventualnu redoslednu predaju nivou iznad sebe
- Pošiljalac ponovo šalje samo pakete za koje ACK nije primljen
 - Pošiljalac ima tajmer za svaki paket čiji prijem nije potvrđen
- Prozor pošiljaoca
 - N uzastopnih brojeva u sekvenci
 - Ponovo ograničava broj poslatih paketa, čiji prijem nije potvrđen

"Selective repeat"

Pošiljalac

Podaci odozgo:

- Ako je sledeći broj u sekvenci u prozoru dostupan, šalji paket

timeout(n):

- Ponovo šalji paket n, restartuj tajmer

ACK(n) u [sendbase, sendbase+N]:

- Markiraj paket n kao da je primljen
- Ako je n najmanji nepotvrđeni paket, proširi osnovu prozora na bazi narednog najmanjeg broja nepotvrđenog paketa

Prijemnik

paket n u [rcvbase, rcvbase+N-1]

- Pošalji ACK(n)
- out-of-order: baferuj
- in-order: predaj (takođe baferuj, predaj u in-order), povećavaj prozor na sledeći paket koji još nije primljen

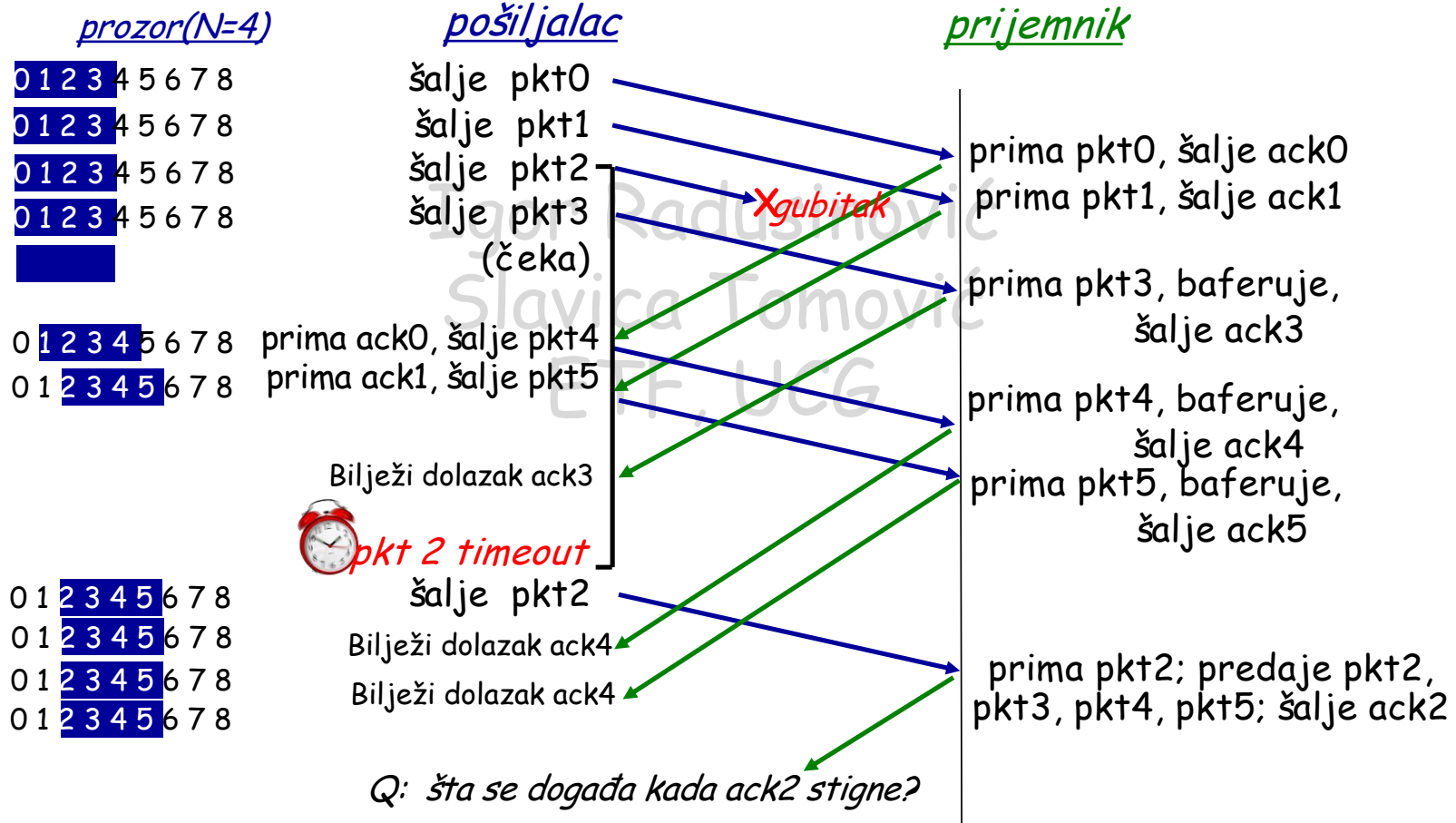
paket n u [rcvbase-N, rcvbase-1]

- ACK(n)

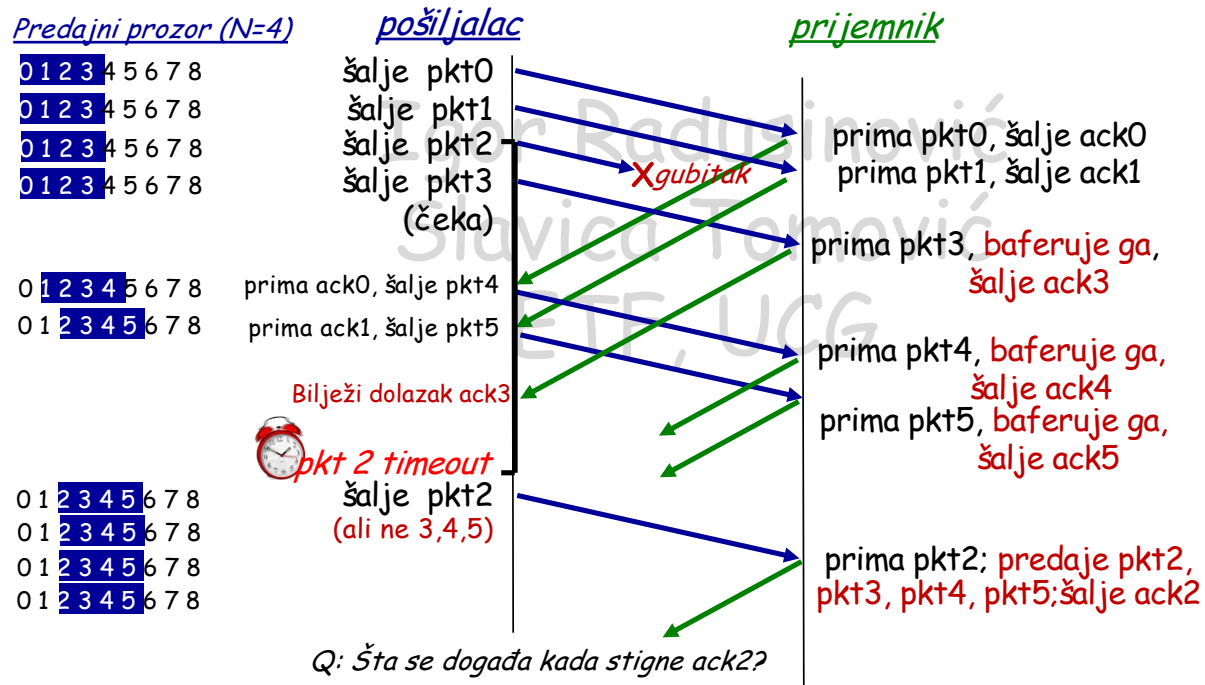
drugačije:

- ignoriši

Selective repeat u akciji

Selective repeat u akciji

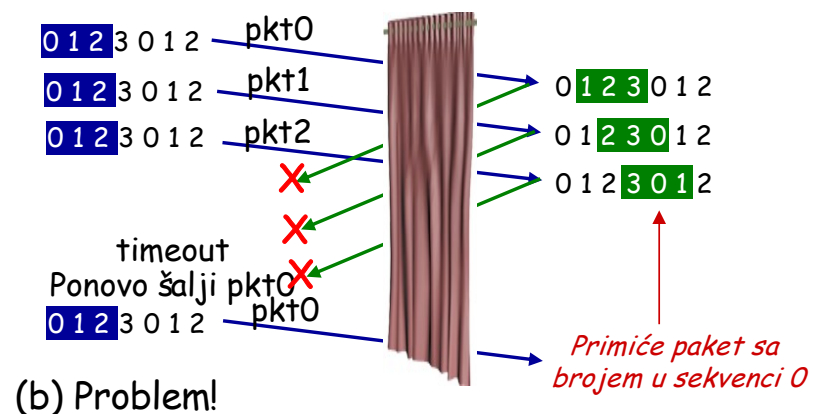
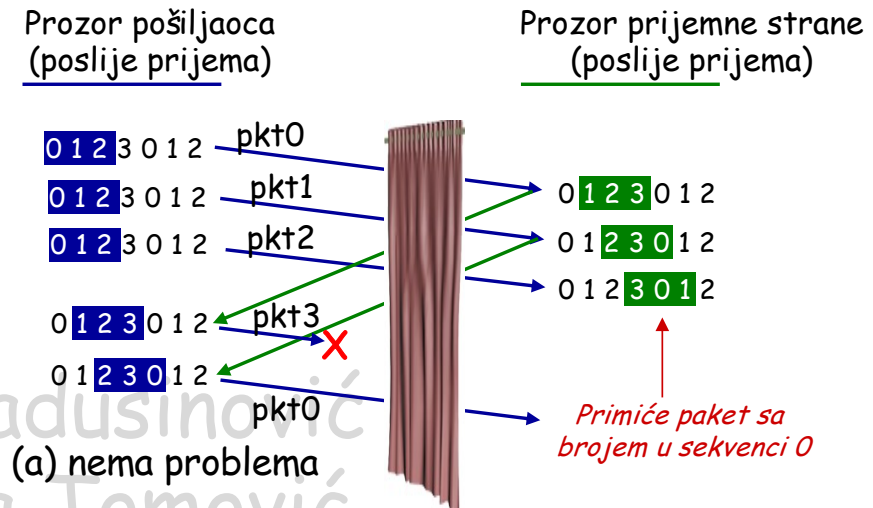

Selective repeat: dilema

primjer:

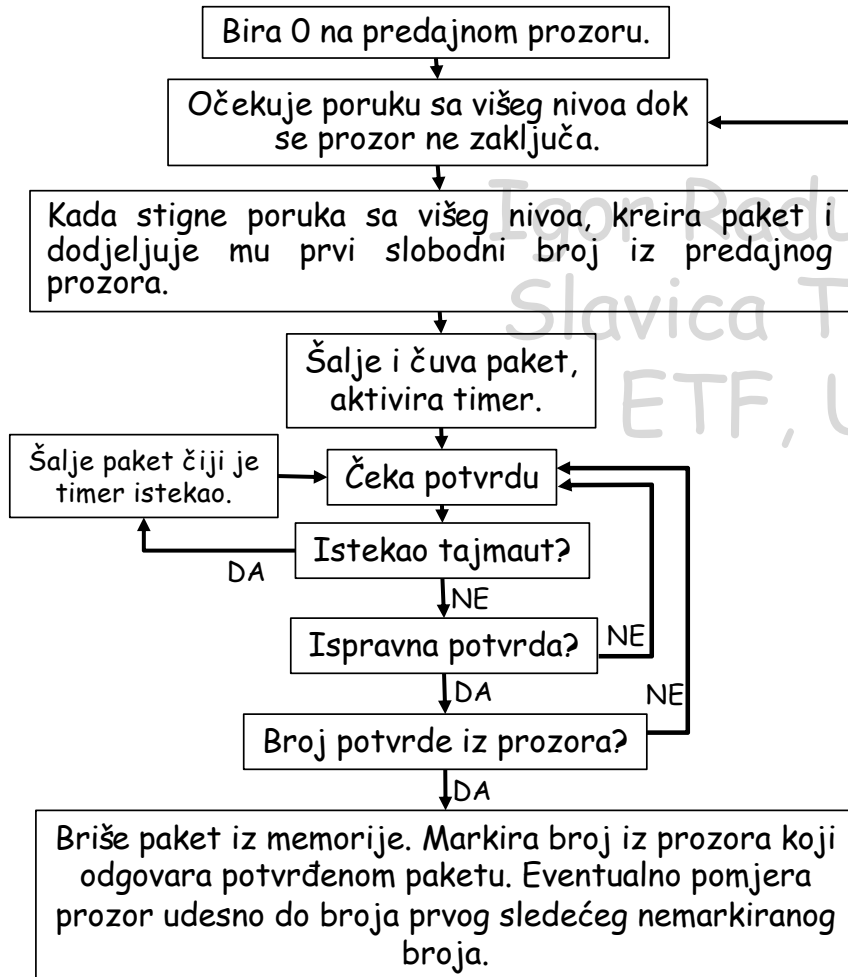
- Brojevi u sekvenci: 0, 1, 2, 3
- Veličina prozora=3
- Prijemnik ne vidi razliku u dva scenarija!
- Duplikat se prima kao novi (b)

P: Kakva je relacija između veličine broja u sekvenci i veličine prozora kako bi se izbjegao problem pod (b)?

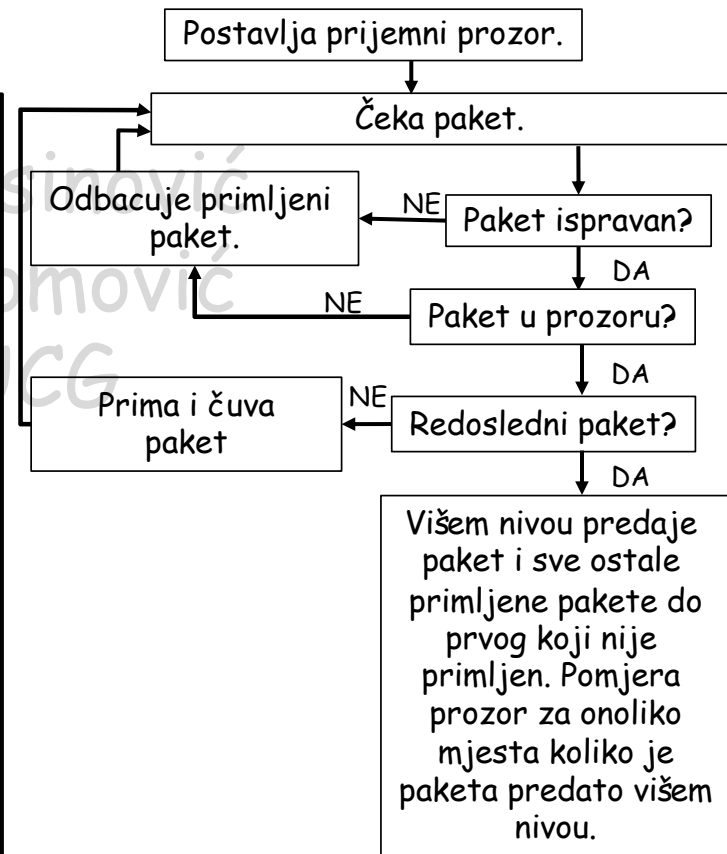

SR

Pošiljalac:

Prijemnik:

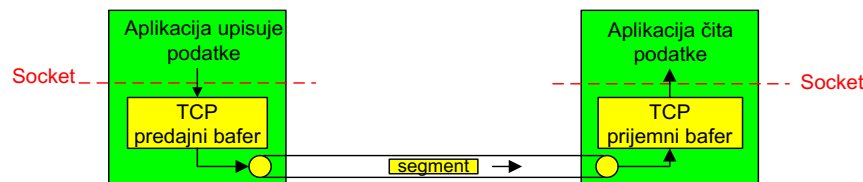
4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

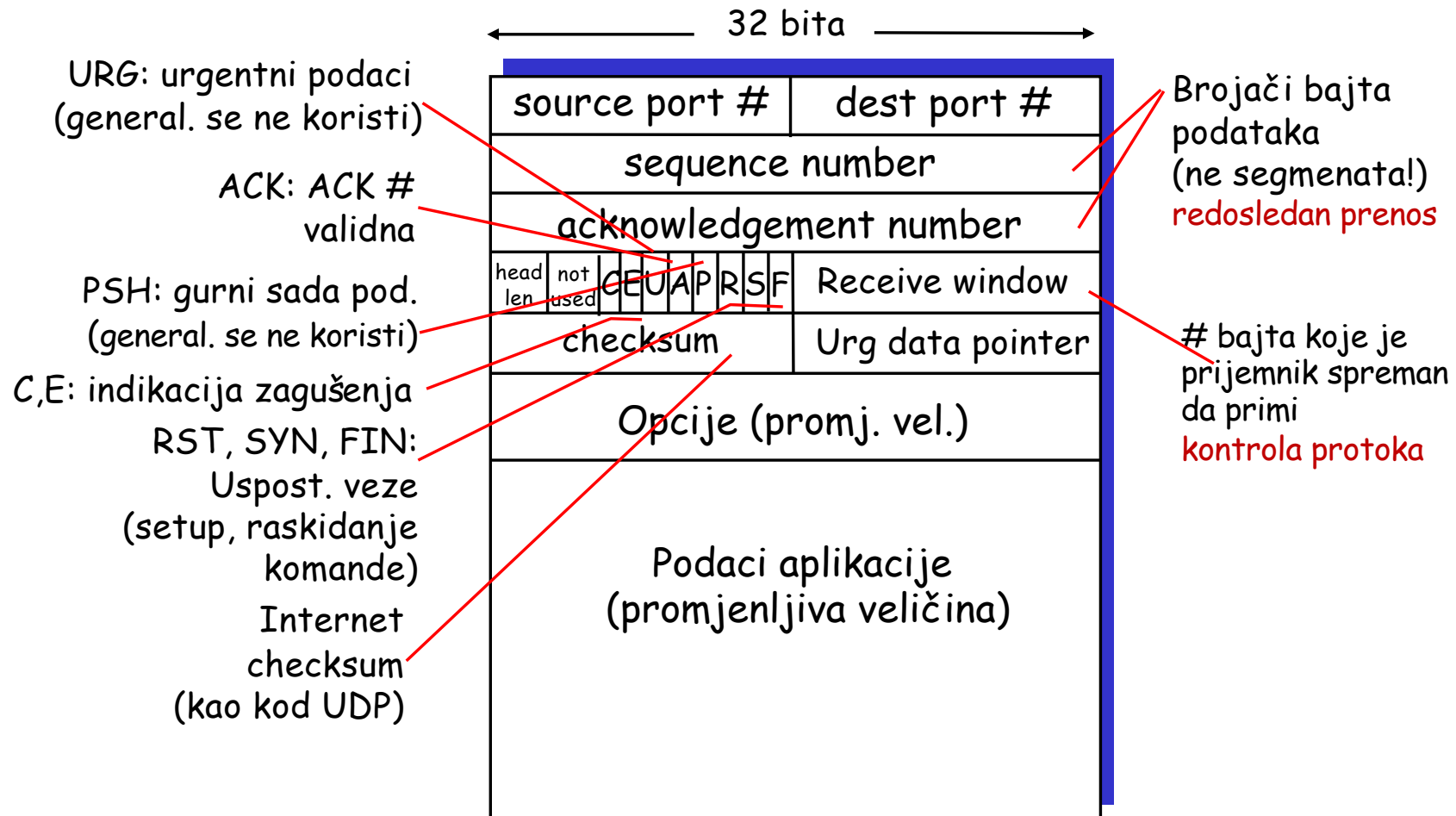
TCP: Pregled

RFC-ovi: 793, 1122, 1323, 2018, 2581

- ❑ Tačka-tačka:
 - Jedan pošiljalac, jedan prijemnik
- ❑ Pouzdan, redosledan prenos bajta:
 - Nema "granica poruka"
- ❑ *Pipelined* prenos:
 - TCP kontrola zagušenja i protoka podešava veličinu prozora
- ❑ Baferi za slanje & prijem
- ❑ *Full duplex* prenos:
 - U istoj vezi prenos u dva smjera
 - MSS: maksimalna veličina podataka sloja aplikacije u segmentu (1460B, 536B, 512B)
- ❑ Konektivan:
 - *Handshaking* (razmjena kontrolnih poruka) inicira pošiljalac prije slanja poruka protokola nivoa aplikacije
- ❑ Kontrola protoka:
 - Pošiljalac ne može "zagušiti" prijemnika

TCP struktura segmenta (21B-1480B)

TCP brojevi u sekvenci, ACK-ovi

Brojevi u sekvenci:

- Dodjeljuje se broj prvom bajtu iz sadržaja segmenta
- Inicijalne vrijednosti se utvrđuju na slučajan način.

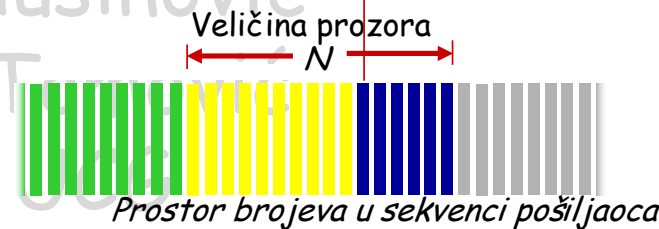
Potvrde (ACK):

- Broj sekvence sledećeg bajta koji se očekuje sa druge strane
- Kumulativni ACK

Q: Kako se prijemnik ponaša prema *out-of-order* segmentima?

Odlazni segment pošiljaoca

Source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement	
number	rwnd
checksum	urg pointer

Poslate potvrde

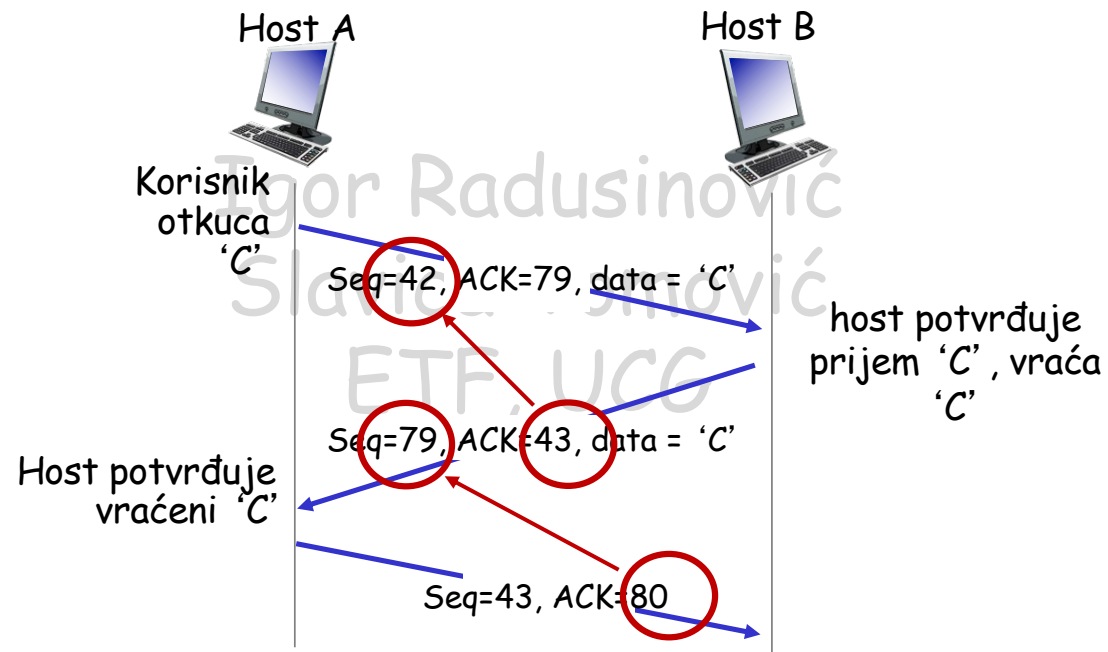
poslati, nepotvrđeni ("in-flight")

mogu se neiskorišćeni koristiti

Segment koji dolazi pošiljaocu

source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement	
A	rwnd
checksum	urg pointer

TCP brojevi u sekvenci, potvrde

jednostavni scenario (TELNET)

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdaní prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

TCP pouzdani prenos podataka

- TCP kreira pouzdani servis baziran na nepouzdanom IP servisu
- *Pipelined* segmenti
- Kumulativne potvrde
- TCP koristi jedan tajmer za pokretanje retransmisije
- Retransmisije su trigerovane sa:
 - *timeout* događajima
 - duplim ack-ovima
- Na početku treba razmotriti pojednostavljenu TCP predajnu stranu:
 - Ignorišu se duplirani ack-ovi
 - Ignorišu se kontrole protoka i zagušenja

Događaji vezani za TCP pošiljaoca

1. Podaci primljeni od aplikacije:

- ❑ Kreiranje segmenta sa brojem u sekvenci
- ❑ Broj u sekvenci je *byte-stream* broj prvog bajta podataka u segmentu
- ❑ Startuje se tajmer ako to već nije urađeno
- ❑ Interval *timeout-a* se izračunava po odgovarajućoj formuli

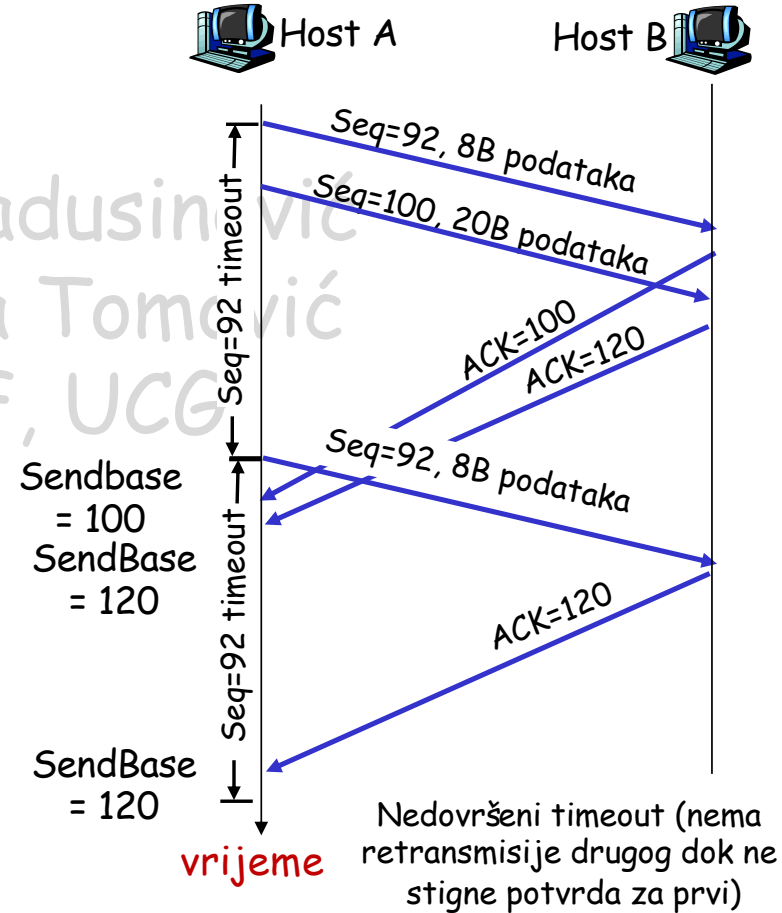
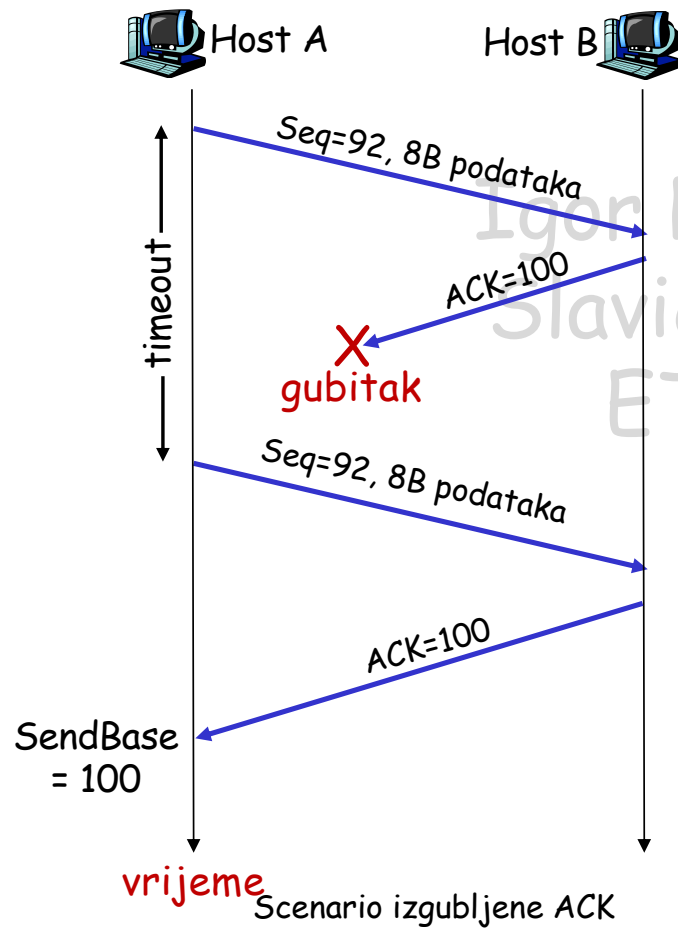
2. Timeout:

- ❑ Ponovo se šalje segment koji je izazvao timeout
- ❑ restartovati tajmer

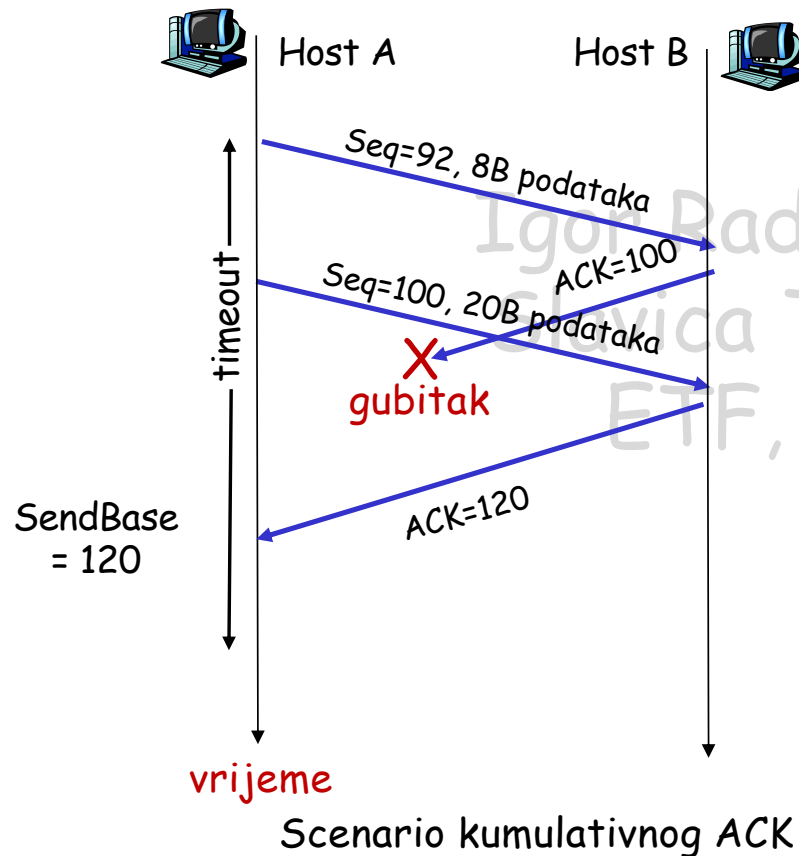
3. Ack primljen:

- ❑ Ako se potvrdi prijem ranije nepotvrđenog segmenta
 - Pravi se odgovarajući *update*
 - Startuje se tajmer ako postoje segmenti koji čekaju

TCP: scenariji retransmisije

TCP: scenariji retransmisije

U slučaju kada istekne *timeout* period, TCP se više ne pridržava formule za izračunavanje *timeout* intervala o kojoj će biti riječi. Umjesto nje TCP duplira raniju vrijednost *timeout* intervala.

TCP Round Trip Time i Timeout

P: kako postaviti TCP vrijeme timeout-a?

- Duže od RTT-a
 - ali RTT varira
- Suviše kratko izaziva prerani timeout, odnosno izaziva nepotrebne retransmisije
- Previše dugo ima za posledicu sporu reakciju na gubitak segmenta
- Potrebna je aproksimacija RTT-a

P: kako aproksimirati RTT?

- **SampleRTT**: mjeriti vrijeme od slanja segmenta do prijema ACK
 - Ignorirati retransmisije
 - Radi se za samo jedan nepotvrđeni segment
- **SampleRTT** će varirati, želja je za što boljom estimacijom RTT
 - Više mjerenja, a ne samo trenutno SampleRTT

P: Da li SampleRTT vezivati za svaki nepotvrđeni segment?

P: Zašto ignorirati retransmisije?

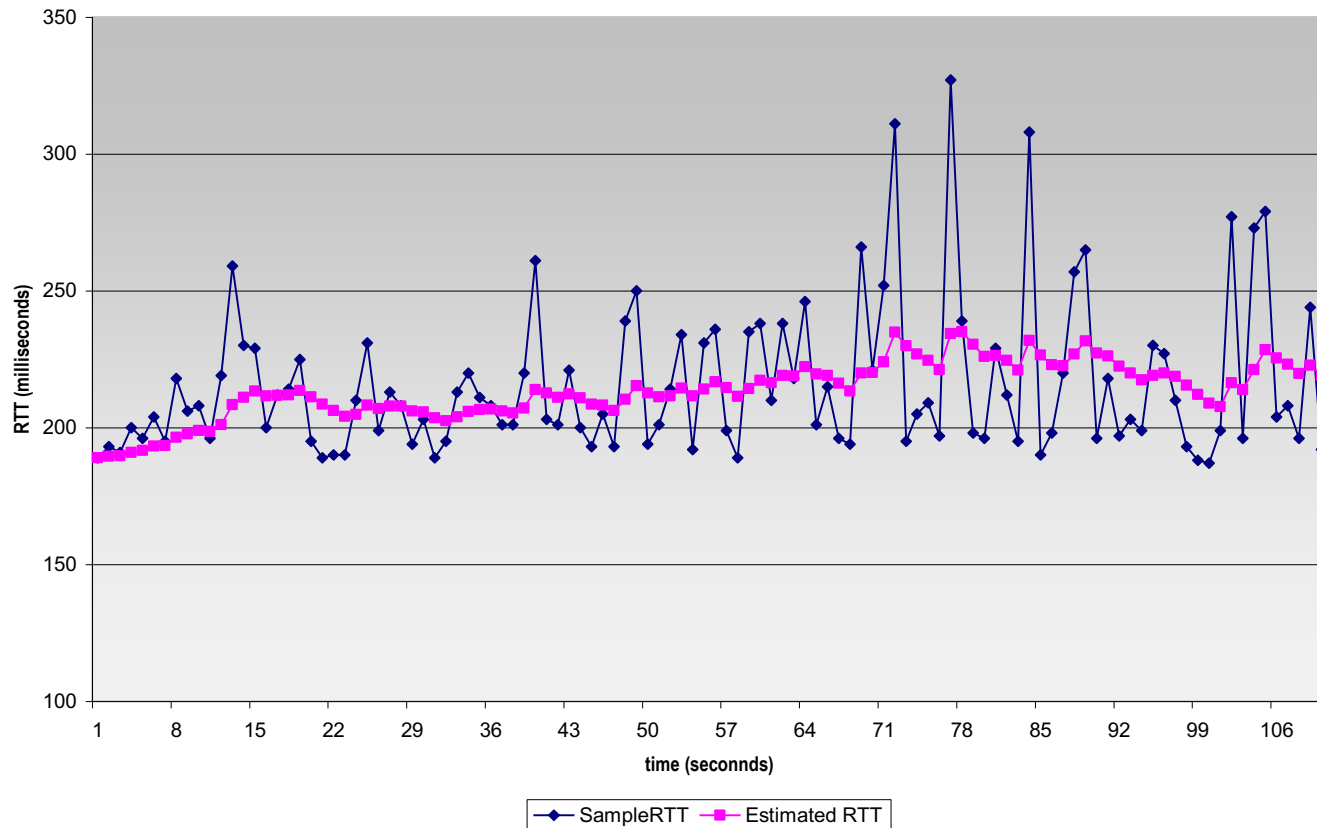
TCP Round Trip Time and Timeout

$$\text{EstimatedRTT} = (1 - \alpha) * \text{EstimatedRTT} + \alpha * \text{SampleRTT}$$

- ❑ Uticaj prošlosti opada po eksponencijalnoj raspodjeli
- ❑ *Exponential weighted moving average* (EWMA) ili eksponencijalno ponderisani klizni prosjek
- ❑ Tipična vrijednost: $\alpha = 0.125$

Primjer RTT estimacije:

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

TCP Round Trip Time i Timeout

Setovanje timeout-a

- EstimatedRTT + "sigurnosna margina"
 - Velika varijacija u EstimatedRTT -> velika sigurnosna margina
- Prvo se estimira koliko SampleRTT odstupa od EstimatedRTT:

$$\text{DevRTT} = (1-\beta) * \text{DevRTT} + \beta * |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

(tipično, $\beta = 0.25$)

EWMA od ove razlike

Timeout interval se izračunava po formuli:

$$\text{TimeoutInterval} = \text{EstimatedRTT} + 4 * \text{DevRTT}$$

TCP generisanje ACK [RFC 1122, RFC 2581]

Događaj na prijemu	TCP akcije prijemnika
Dolazak in-order segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Svi podaci do očekivanog broja su potvrđeni	ACK sa kašnjenjem. Čeka do 500ms za sledeći segment. Ako nema sledećeg, šalje ACK.
Dolazak in-order segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Potvrđivanje prijema drugog segmenta u toku.	Odmah šalje jednu kumulativnu ACK, potvrđujući oba in-order segmenta.
Dolazak out-of-order segmenta sa većim brojem u sekvenci od očekivanog. Detekcija prekida.	Odmah šalje duplikat ACK, indicirajući broj u sekvenci očekivanog bajta.
Dolazak segmenta koji djelimično ili potpuno popunjava prekid.	Odmah šalje ACK, omogućavajući da segment popuni prekid.

"Fast Retransmit"

- *Time out period* je često predugačak:
 - Dugo kašnjenje prije retransmisije izgubljenog paketa
- Detekcija izgubljenog segmenta preko dupliranih ACK-ova.
 - Pošiljalac često šalje mnogo segmenata
 - Ako je segment izgubljen, najvjerovatnije će biti dosta dupliranih ACK-ova.
- Ako pošiljalac primi 3 ACK za isti segment, pretpostavlja se da je segment poslije potvrđenog izgubljen:
 - "fast retransmit": retransmisije segmenta prije nego što je tajmer istekao

Da li TCP ima GBN ili "*selective repeat*" kontrolu greške?
Zašto 3 a ne dva ACK?

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - **Kontrola protoka**
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

TCP kontrola protoka

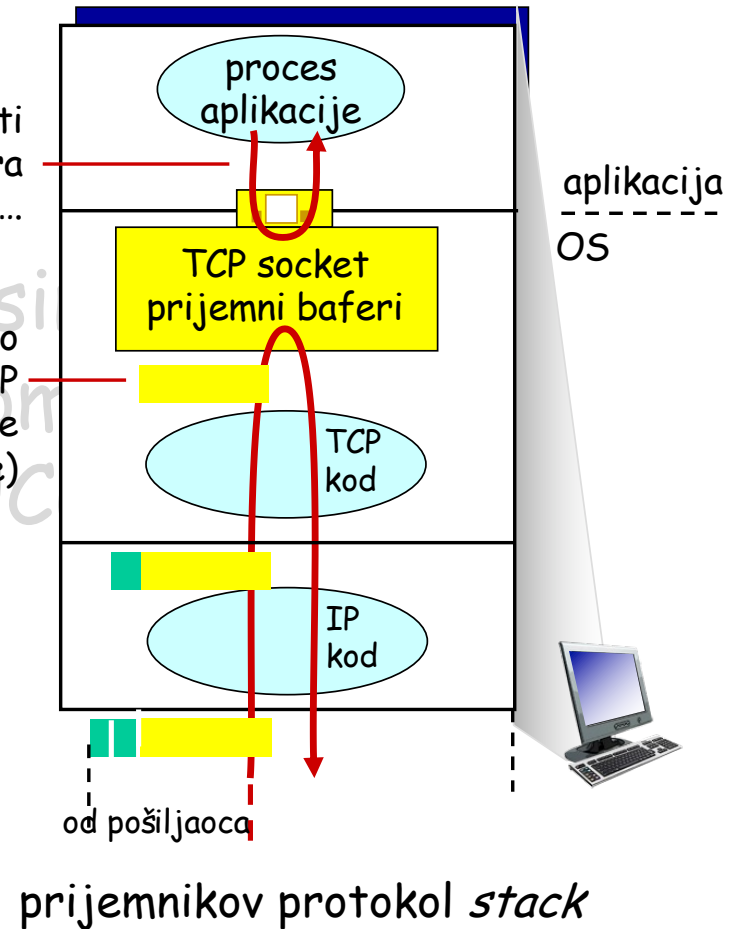
Aplikacija može ukloniti podatke iz bafera TCP socket-a

Igor Radusi
Slavica Tomić
ETF, UC

... sporije nego što TCP prijemnik predaje (pošiljalac šalje)

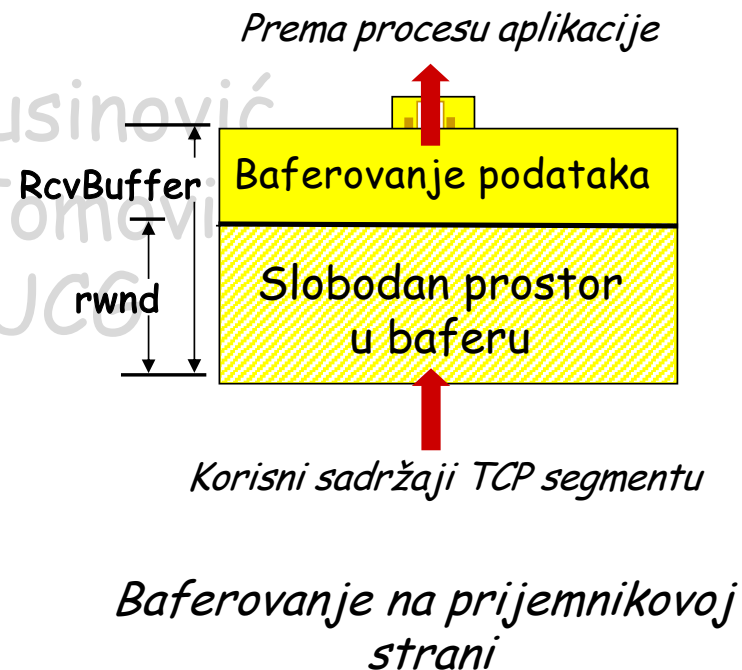
Kontrola protoka

Prijemnik kontroliše pošiljaoca, tako da pošiljalac neće zagušiti prijemnikov bafer šaljući podatke velikom brzinom

TCP kontrola protoka

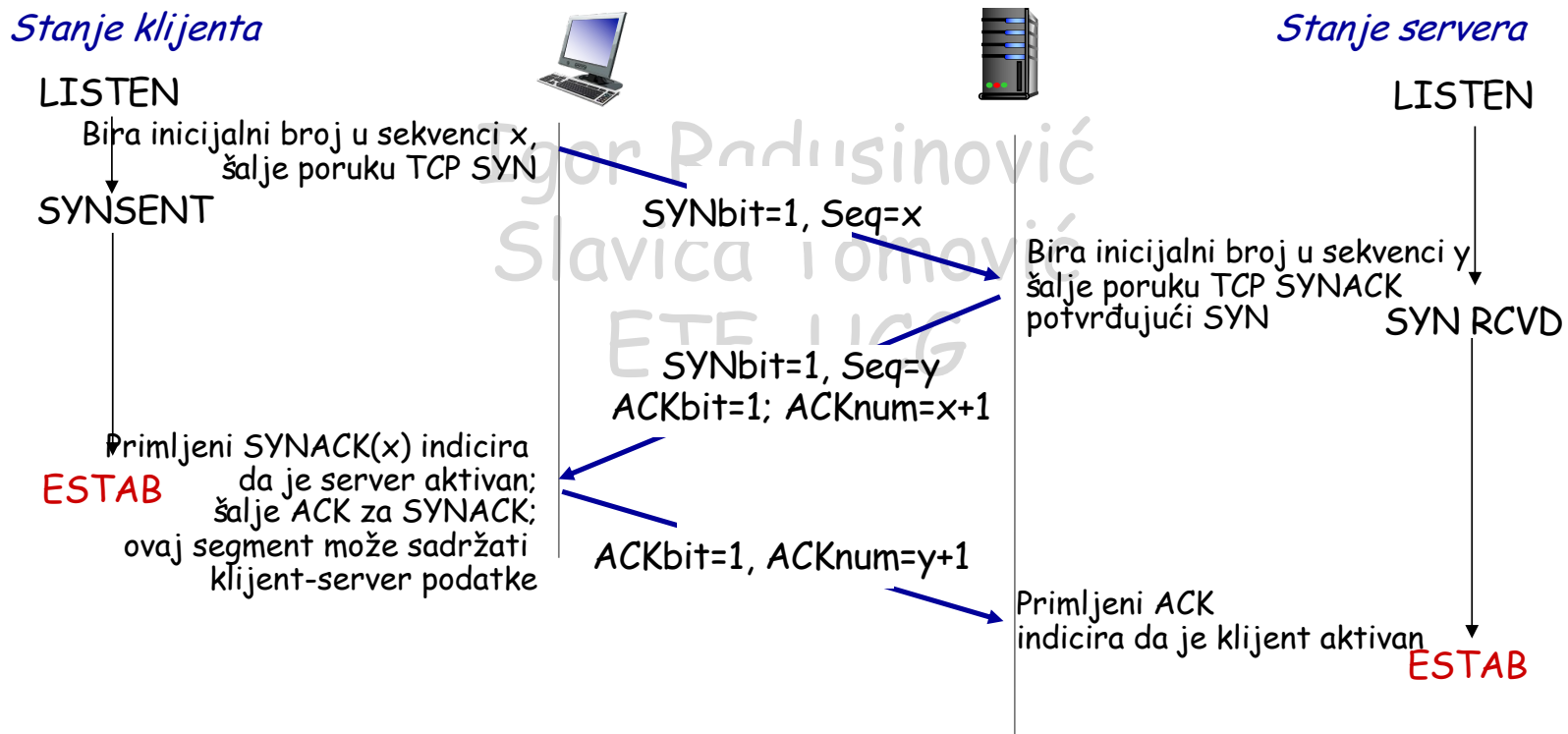
- Prijemnik oglašava slobodan prostor u baferu podešavanjem vrijednosti u polje `rwnd` u zaglavlju TCP segmenta
 - Veličina `RcvBuffer` se podešava u opcijama `socket`-a (tipična vrijednost 4096B)
 - Mnogi OS podešavaju `RcvBuffer`
- Pošiljalac ograničava broj nepotvrđenih (“in-flight”) podataka na vrijednost prijemnikovog `rwnd`
- Garantuje da se ne prepuni bafer

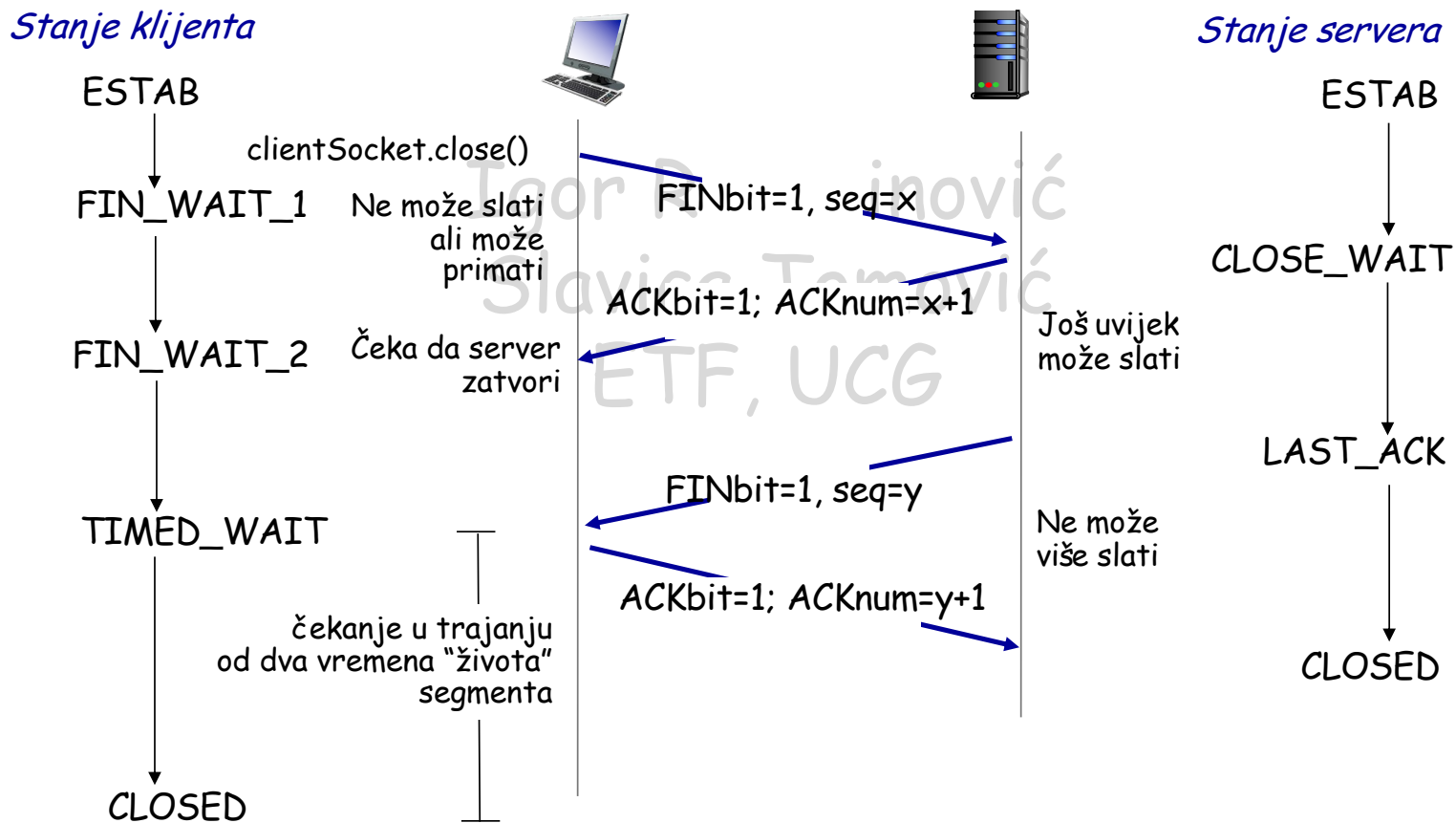
4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

TCP 3-way handshake

TCP: zatvaranje konekcije

Nivo transporta

Ispitna pitanja

1. Objasniti multipleksiranje i demultipleksiranje na transportnom nivou
2. UDP protokol (Servisi. Slika i objašnjenje funkcija polja segmenta.)
3. S&W(Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer. Efikasnost)
4. GBN (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer.)
5. SR (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer.)
6. TCP (Servisi. Slika i objašnjenje funkcija polja segmenta)
7. TCP pouzdani prenos (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Fast retransmit)
8. Objasniti kako se za potrebe TCP protokola izračunava RTT
9. TCP kontrola protoka
10. Objasniti i grafički ilustrovati upravljanje TCP konekcijom

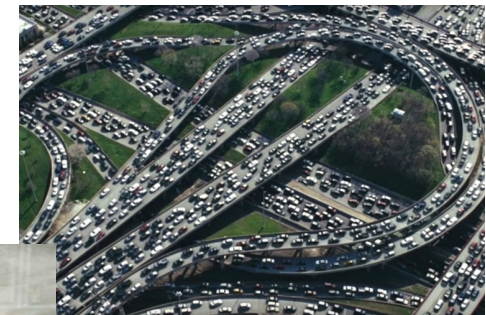
4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

Principi kontrole zagušenja

Zagušenje:

- ❑ javlja se kada korisnici generišu količinu saobraćaja koju mreža ne može da prenese
- ❑ pojavnici oblici:
 - ❑ velika kašnjenja (baferovanje u ruterima)
 - ❑ gubici paketa (puni baferi u ruterima)
- ❑ razlikuje se od kontrole protoka
- ❑ Veliki problem!

Kontrola zagušenja: previše pošiljaoca, šalju prevelikom brzinom

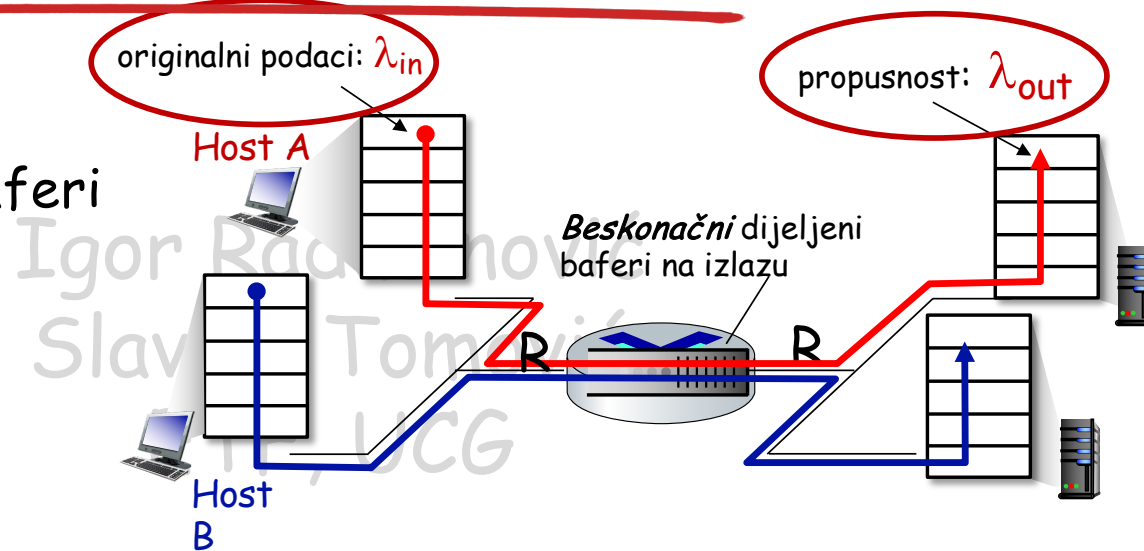
Kontrola protoka: pošiljalac šalje brže nego što prijemnik može da primi

Nivo transporta 4-79

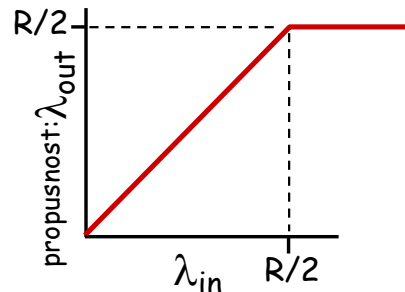
Principi kontrole zagušenja

Najjednostavniji scenario:

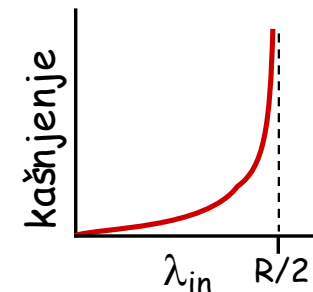
- router, beskonačni baferi
- Kapacitet linka R
- Dva toka
- retransmisije nijesu potrebne

Šta se dešava
kada se dolazna
brzina λ_{in} približi
 $R/2$?

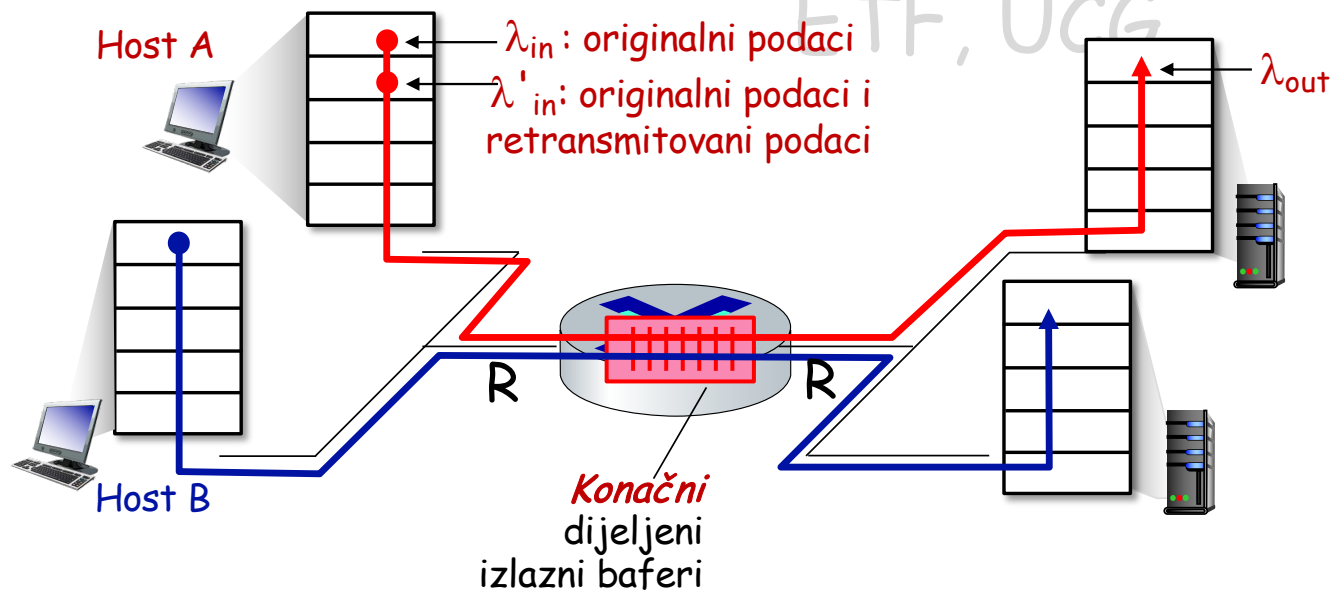
Maksimalna propusnost po
konekciji: $R/2$

Velika kašnjenja kada
se λ_{in} približi
kapacitetu

Principi kontrole zagušenja

- jeda ruter konačnih bafera
- pošiljalac ponovo šalje izgubljene pakete ili pakete kojima je istekao time-out
 - ulaz nivoa aplikacija = izlaz nivoa aplikacije: $\lambda_{in} = \lambda_{out}$
 - ulaz nivoa transporta uključuje retransmisije: $\lambda'_{in} \geq \lambda_{in}$

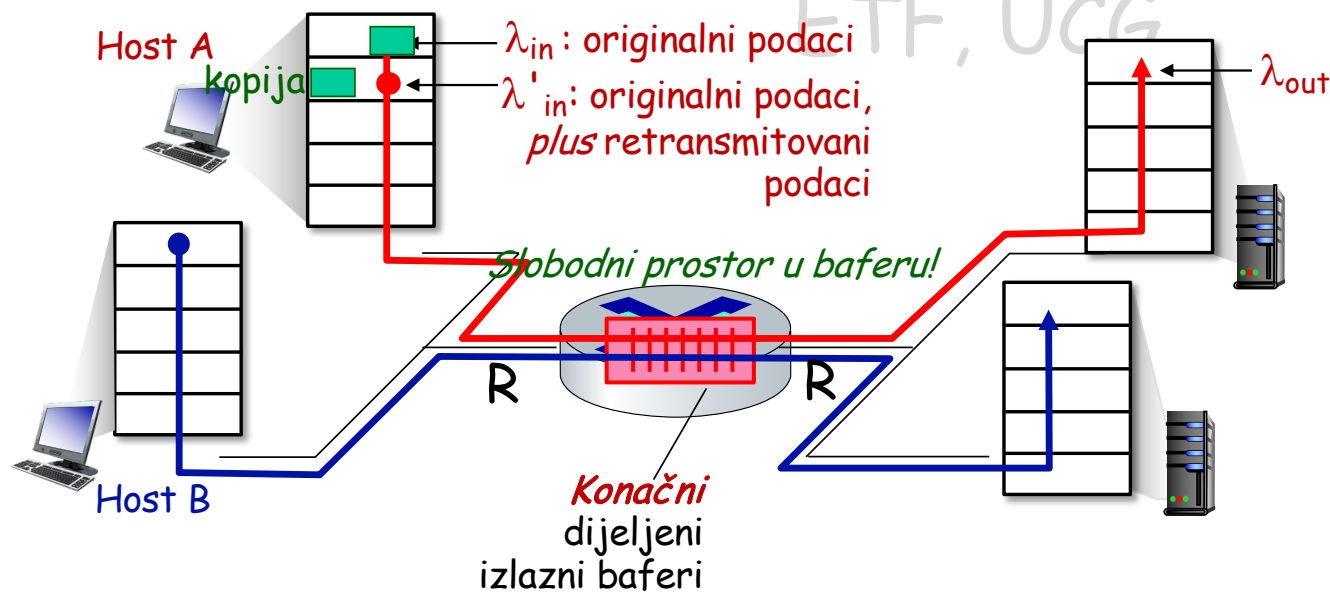
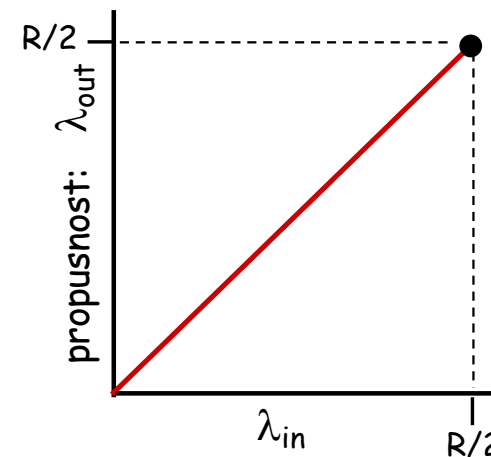

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: **perfektno znanje**

- Pošiljalac šalje samo onda kada u baferima ima mjesta

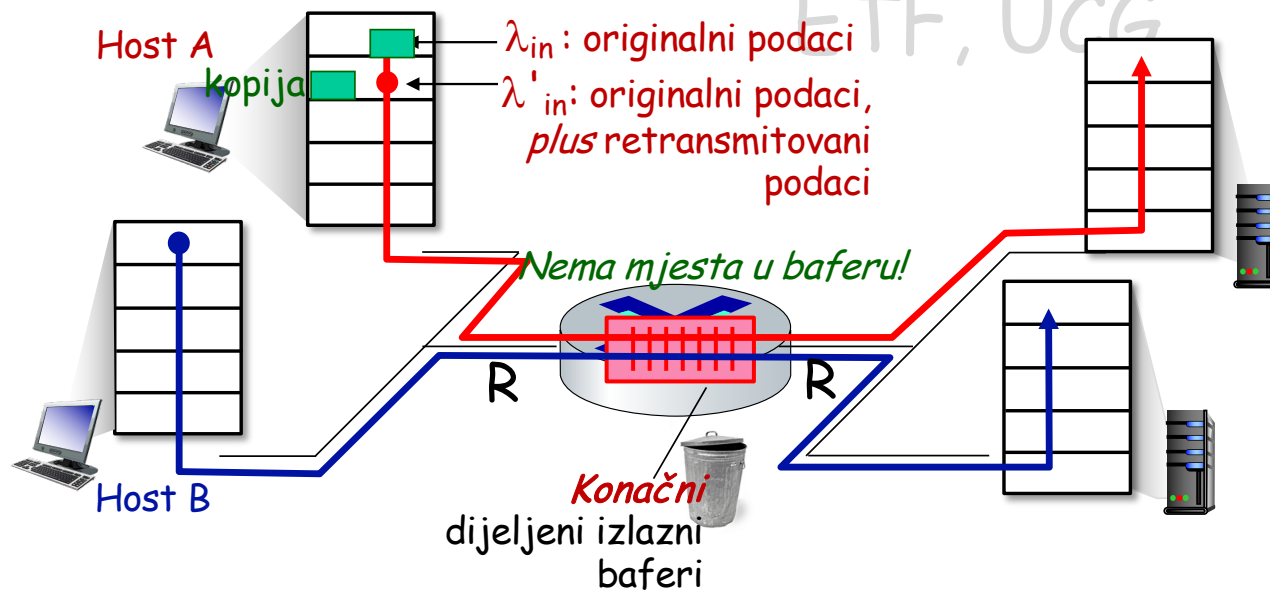
Igor Radusinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: djelimično znanje

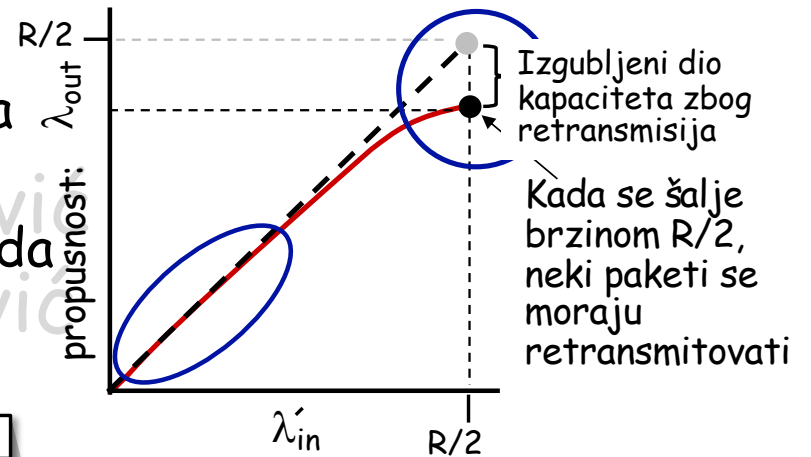
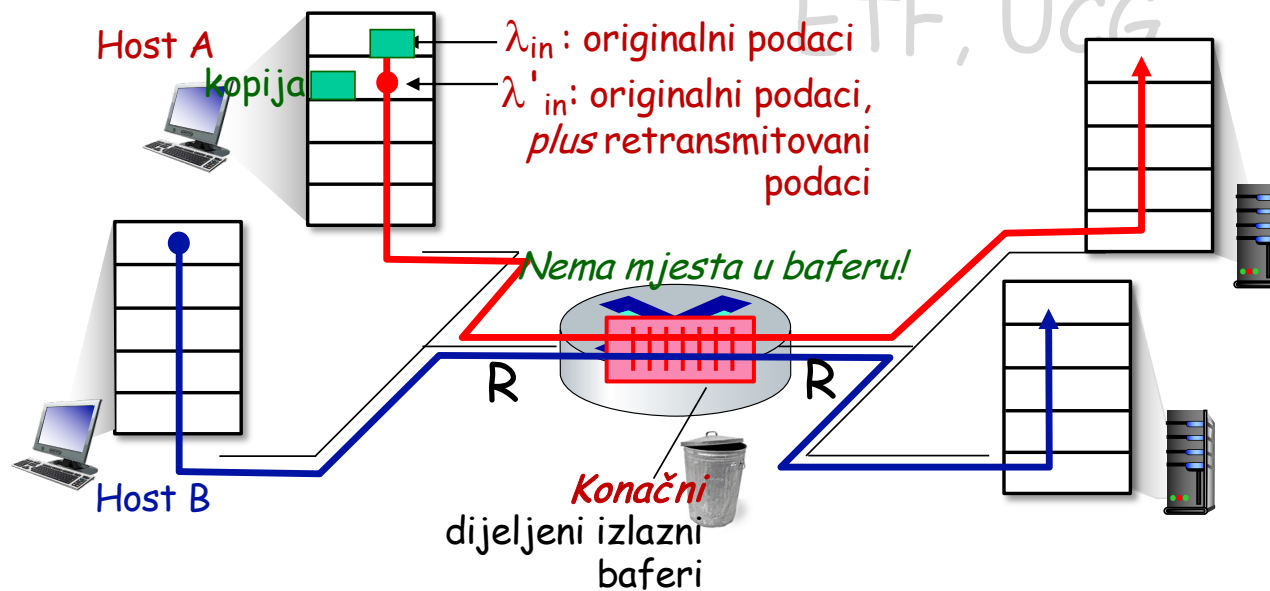
- ❑ Paketi mogu biti izgubljeni zbog nedostatka mjesta u baferu
- ❑ Pošiljalac zna kada je paket izgubljen tako da ponovo šalje samo izgubljene pakete

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: djelimično znanje

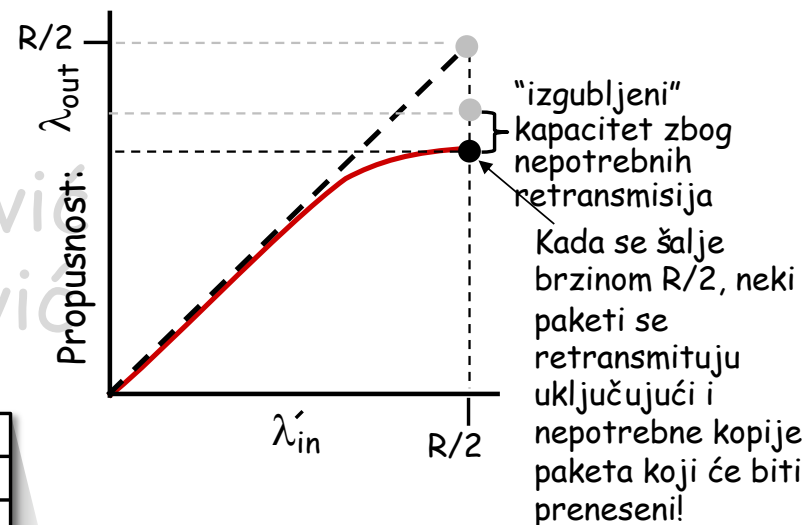
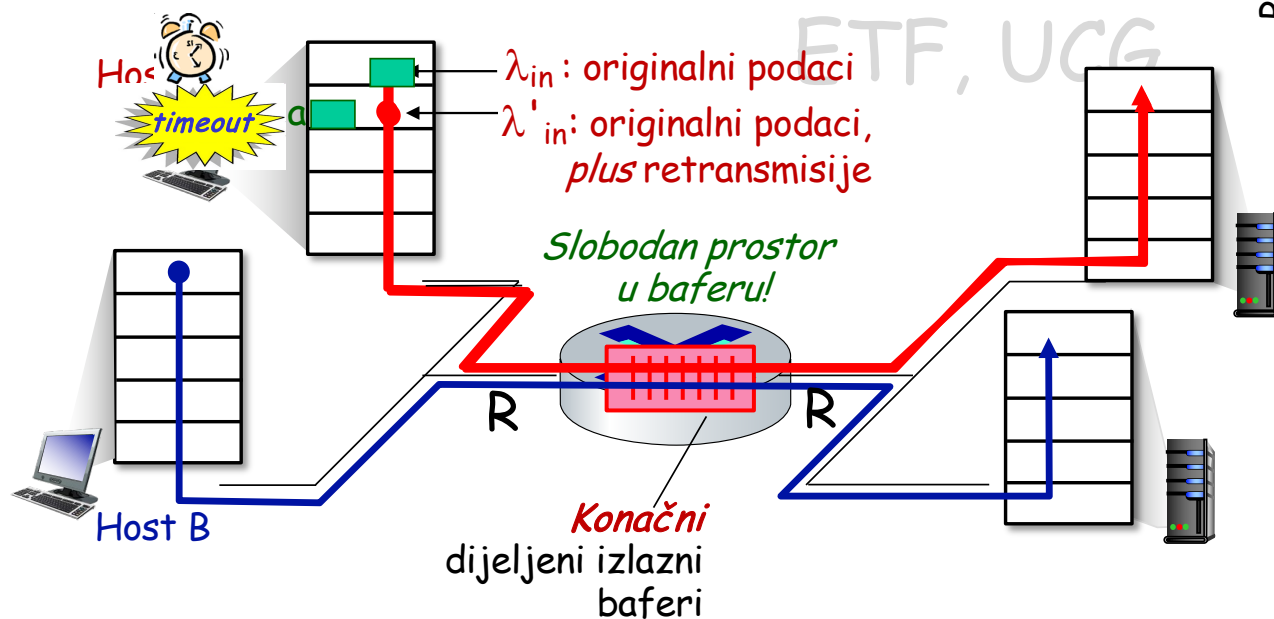
- ❑ Paketi mogu biti izgubljeni zbog nedostatka mjesta u baferu
- ❑ Pošiljalac zna kada je paket izgubljen tako da ponovo šalje samo izgubljene pakete

Principi kontrole zagušenja

Realni scenario: *nepotrebni duplikati*

- ❑ Paketi koji mogu biti izgubljeni zbog nedovoljno prostora u baferu zahtijevaju retransmisije
- ❑ Ali i pošiljačev timeout može isteći tako da izaziva retransmisiju paketa koji će stići

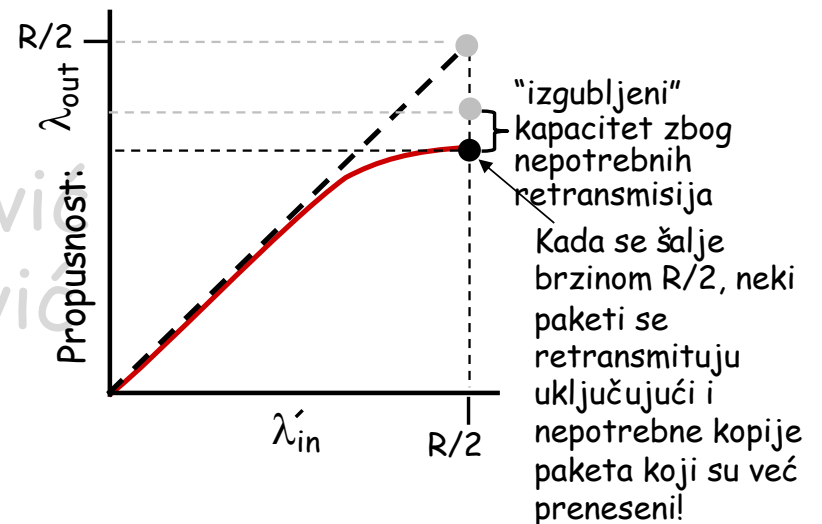
Principi kontrole zagušenja

Realni scenario: *nepotrebni duplikati*

- ❑ Paketi koji mogu biti izgubljeni zbog nedovoljno prostora u baferu zahtijevaju retransmisije
- ❑ Ali i pošiljačev timeout može isteći tako da izaziva retransmisiju paketa koji je već stigao

Posledice zagušenja:

- ❑ Potrebno je više retransmisija
- ❑ Javlja se i nepotrebne retransmisije koje smanjuju maksimalnu propusnost

Principi kontrole zagušenja

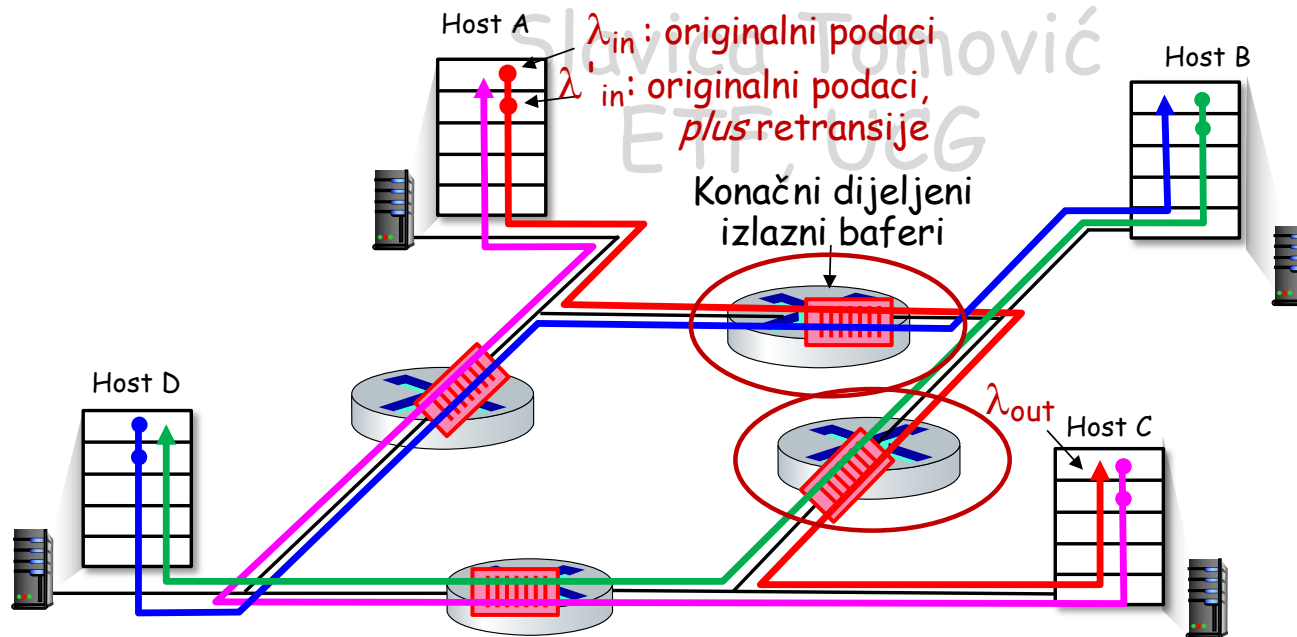
❑ 4 pošiljaoca

❑ više rutera

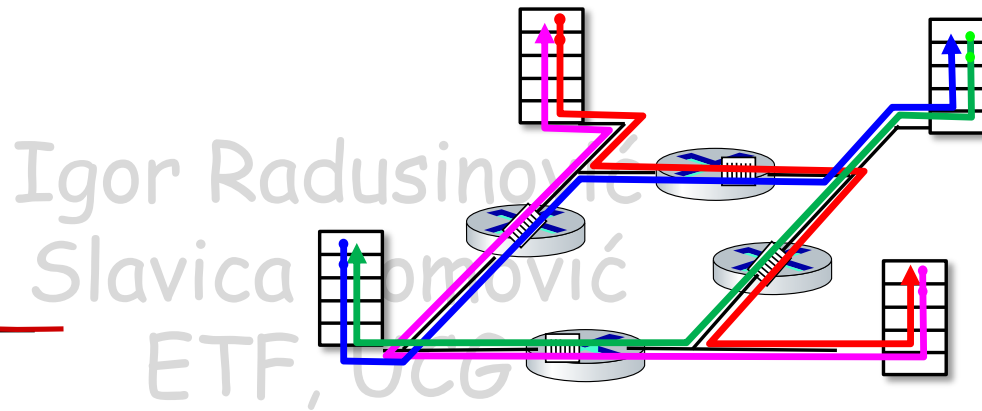
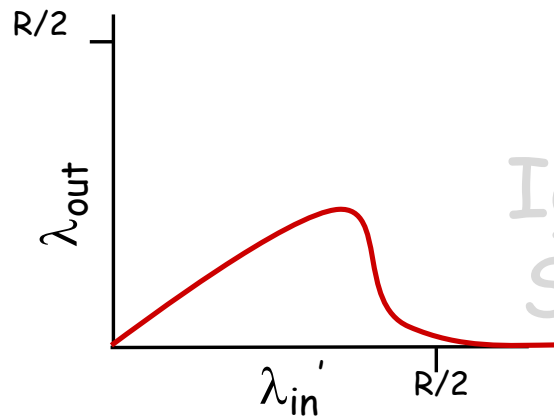
❑ timeout/retransmisija

Šta se dešava kada λ_{in} i λ_{out} porastu?

Kada crveni λ_{out} raste, svi plavi paketi na gornjem redu čekanja se odbacuju smanjujući plavu propusnost na 0.

Principi kontrole zagušenja

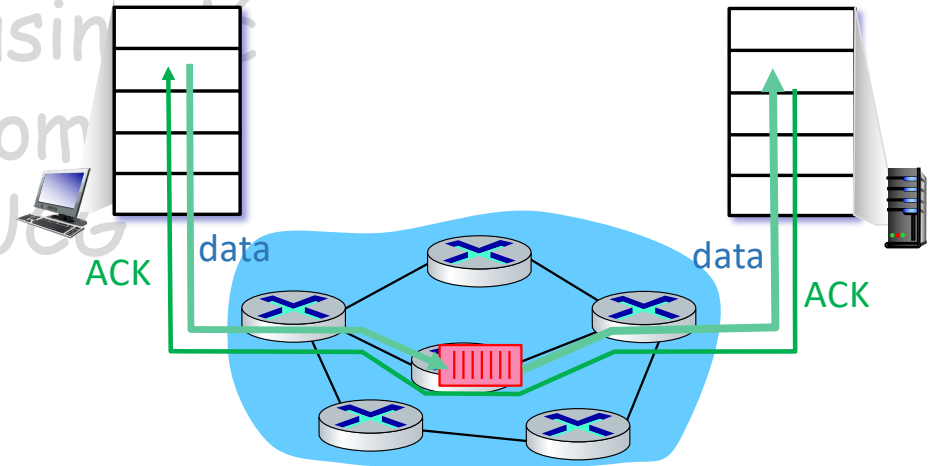
Još jedna posledica kolizije:

- ❑ Kada se paket odbaci, svi resursi do tada iskorišćeni za prenos paketa su izgubljeni!

Principi kontrole zagušenja

Kontrola od kraja do kraja:

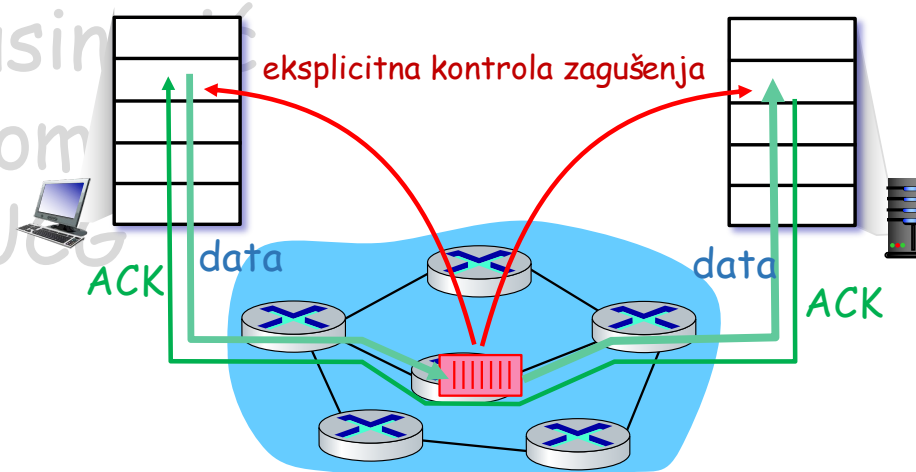
- ❑ Nema eksplicitne informacije o zagušenju od mreže
- ❑ Spoznaja o zagušenju se dobija praćenjem gubitaka, kašnjenja, ...
 - TCP

Principi kontrole zagušenja

Kontrola zagušenja uz asistenciju mreže:

- ❑ ruter obezbjeđuje hostovima, čiji saobraćaj se prenose preko njega, eksplicitnu informaciju o zagušenju
- ❑ može poslati informaciju o nivou zagušenja ili brzinu prenosa kojom host može da šalje podatke
 - ❑ TCP ECN, ATM, DECbit, ...

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

TCP kontrola zagušenja

- Kontrola od kraja do kraja (bez učesća mreže)
- Pošiljalac ograničava slanje:

$$\text{LastByteSent} - \text{LastByteAacked} \leq \text{cwnd}$$

- Približno,

$$\text{brzina} = \frac{\text{cwnd}}{\text{RTT}} \text{ b/s}$$

- `cwnd` je dinamička funkcija detekcije zagušenja mreže

TCP kontrola zagušenja: AIMD

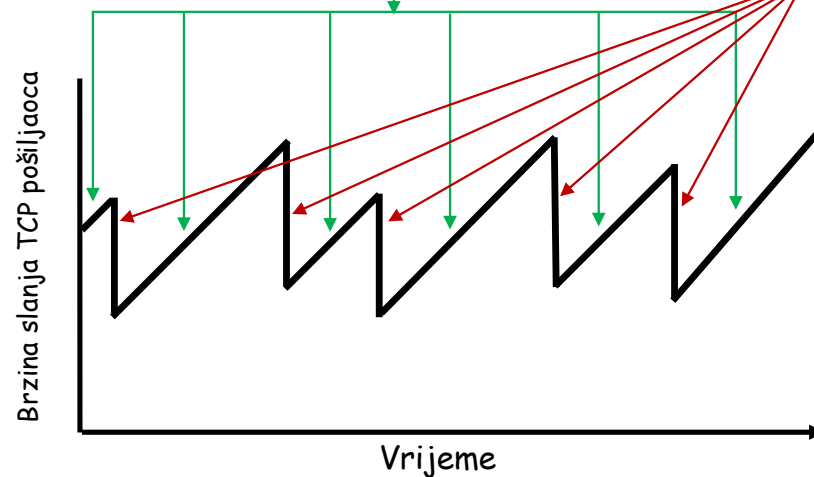
Pristup: pošiljaoci povećavaju brzinu prenosa dok se ne desi gubitak paketa (zagušenje), kada se smanjuje brzina na polovinu brzine u trenutku gubitka paketa

Aditive Increase

Povećava brzinu za 1 MSS nakon svakog RTT-a u kome se neijesu pojavili gubici

Multiplicative Decrease

Smanjuje brzinu na pola nakon RTT u kome se pojavio gubitak

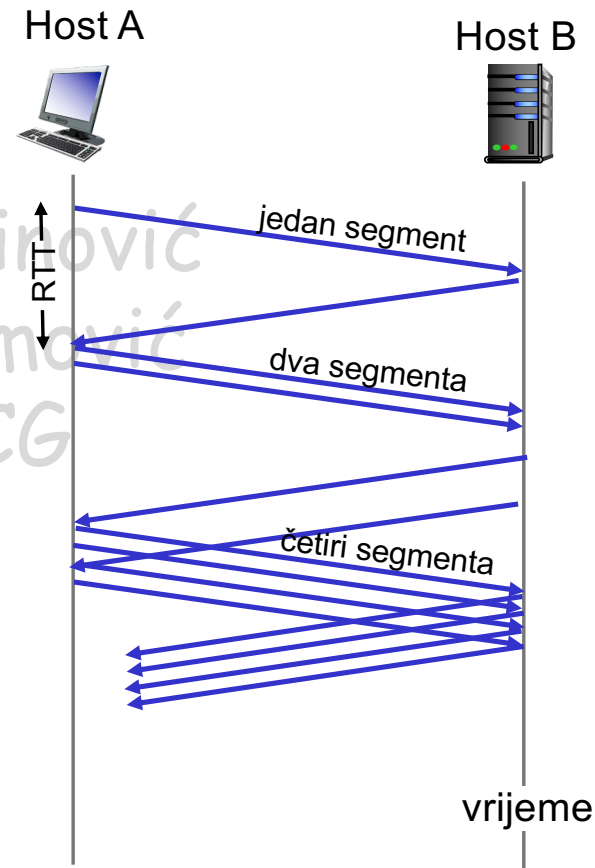
AIMD "testera":
provjera dostupnog kapaciteta

TCP kontrola zagušenja: Slow start

- Kada se konekcija uspostavi, $\text{CongWin} = 1 \text{ MSS}$
 - Primjer: $\text{MSS} = 500 \text{ B}$ & $\text{RTT} = 200 \text{ ms}$
 - Inicijalna brzina = 20 kb/s
- Dostupna propusnost može biti mnogo veća od MSS/RTT
 - Poželjno je brzo podešavaje na željenu brzinu
- Kada se konekcija uspostavi, brzina se povećava eksponencijalno do prvog gubitka

TCP kontrola zagušenja: Slow start

- Kada se konekcija uspostavi, brzina se eksponencijalno povećanje do prvog gubitka:
 - Inicijalna vrijednost $cwnd=1$ MSS
 - Udvostručuje se $cwnd$ svakog RTT-a tako što $cwnd$ inkrementira sa svakim primljenim ACK
 - Inicijalna brzina je niska ali brzo raste

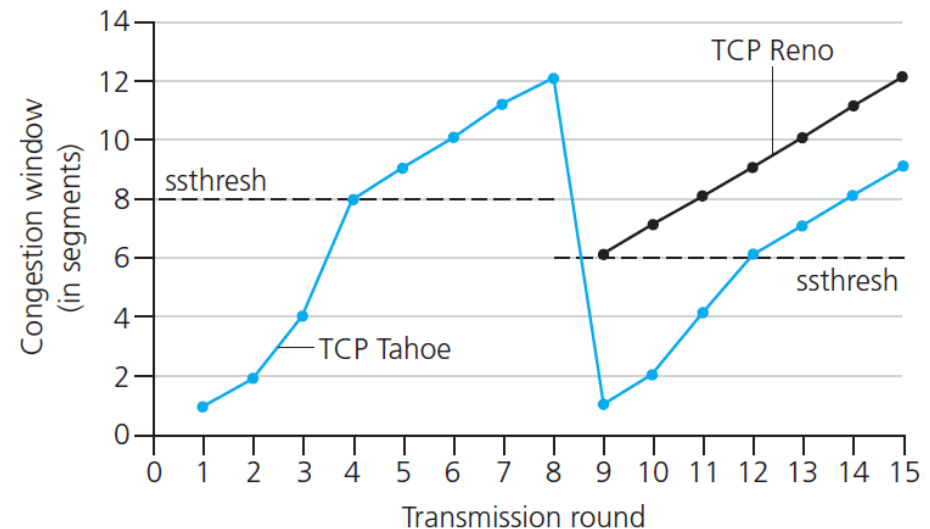
TCP kontrola zagušenja

Kada eksponencijalni rast prelazi u linearni?

Eksponencijalni rast prelazi u linearni kad cwnd dostigne 1/2 svoje vrijednosti u trenutku detekcije zagušenja

Implementacija:

- Varijabilni ssthresh (Tahoe)
- U slučaju gubitka, ssthresh se postavlja na 1/2 vrijednosti CongWin prije gubitka
- U slučaju gubitka cwnd se smanjuje na pola (Reno) a cwnd eksponencijalno raste

TCP kontrola zagušenja: Tahoe

- ❑ "Slow Start", izbjegavanje kolizije
- ❑ Detektuje zagušenje kroz isticanje timeout-a i trostruki prijem isovjetne potvrde
- ❑ Inicijalizacija
 - $cwnd = 1$;
 - $ssthresh = 1/2 \text{ Max}(cwnd)$
- ❑ Poslije timeauta i prijema trostruke istovjetne potvrde
 - $ssthresh = 1/2 cwnd$, $cwnd = 1$
 - Ulazi u slow start

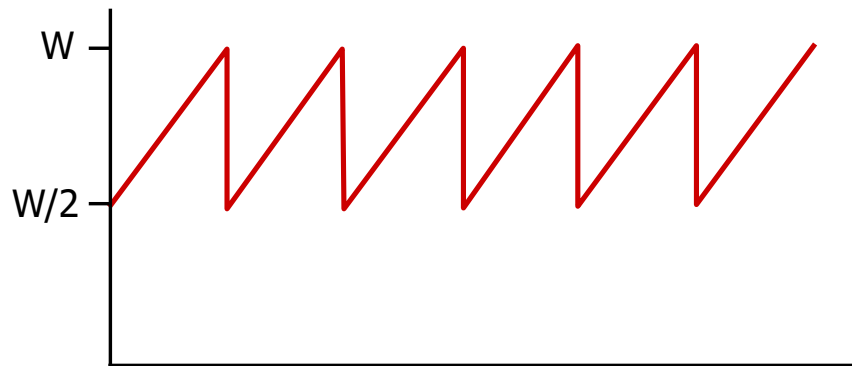
TCP kontrola zagušenja:Reno

- ❑ "Fast Retransmit", "Fast recovery"
- ❑ Detektuje zagušenje kroz timeout-e i prijem trostrukih istovjetnih potvrda
- ❑ Kada se tri puta primi ista potvrda
 - Izbjegava slow start i ide direktno u fazu izbjegavanja kolizije
 - $ssthresh = 1/2 cwnd$; $cwnd = ssthresh$
 - (Koristi AIMD)
- ❑ Kada se pojavi timeout
 - "Slow start"

TCP kontrola zagušenja: Reno

Koliko iznosi srednja propusnost TCP-a u funkciji veličine prozora i RTT?

- Ignoriše se slow start
- Neka je W veličina prozora kada nastaju gubici.
- Kada je veličina prozora W , propusnost je W/RTT
- Poslije gubitka, veličina prozora pada na $W/2$, propusnost na $W/2RTT$.
- Srednja propusnost: $.75 W/RTT$

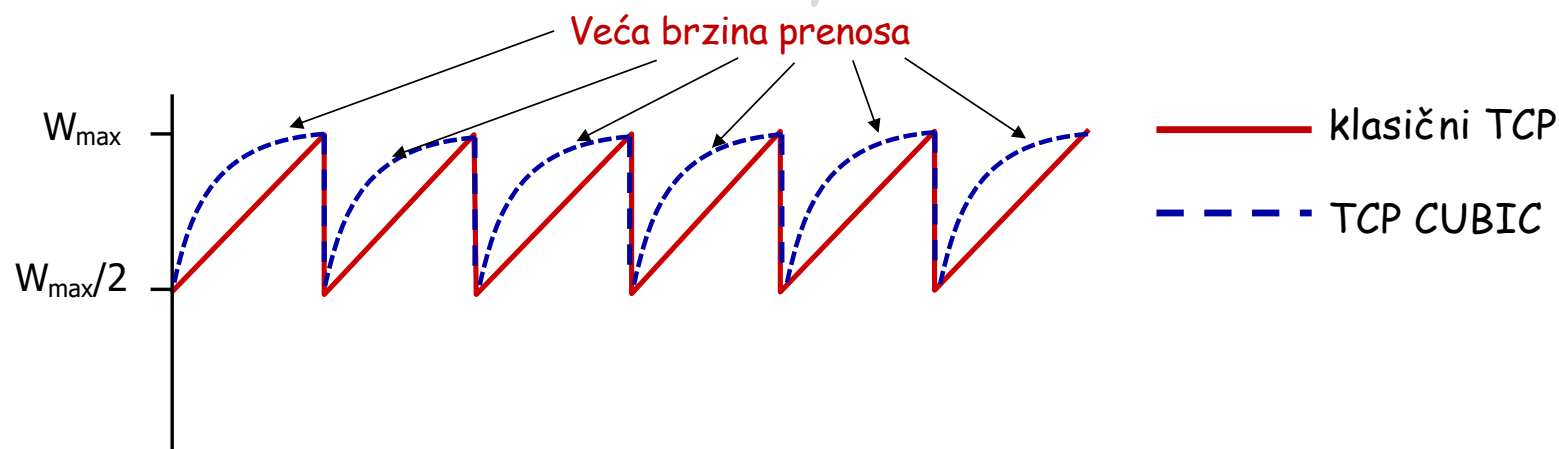

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

Ima li boljeg načina od AIMD za provjeru dostupnog kapaciteta?

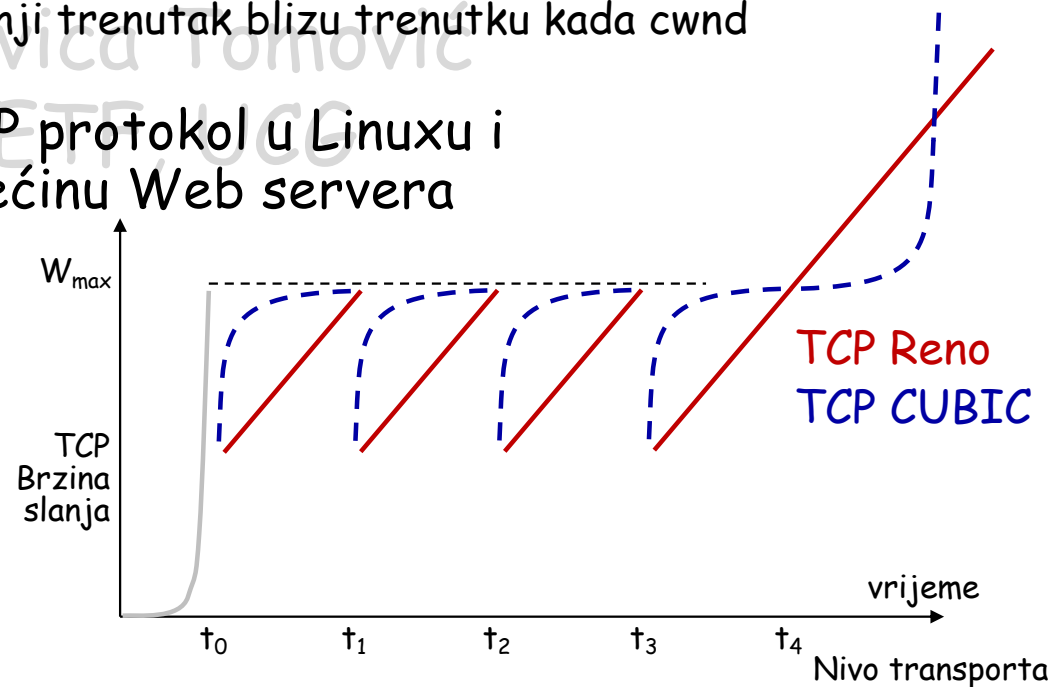
□ Intuicija:

- W_{\max} : brzina slanja pri kojoj se detektuje kolizija
- stepen zagušenosti bottleneck linka se vjerovatno ne mijenja mnogo
- poslije smanjenja brzine na pola pri pojavi gubitka treba brže povećavati cwnd a pri približavanju W_{\max} sporije

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

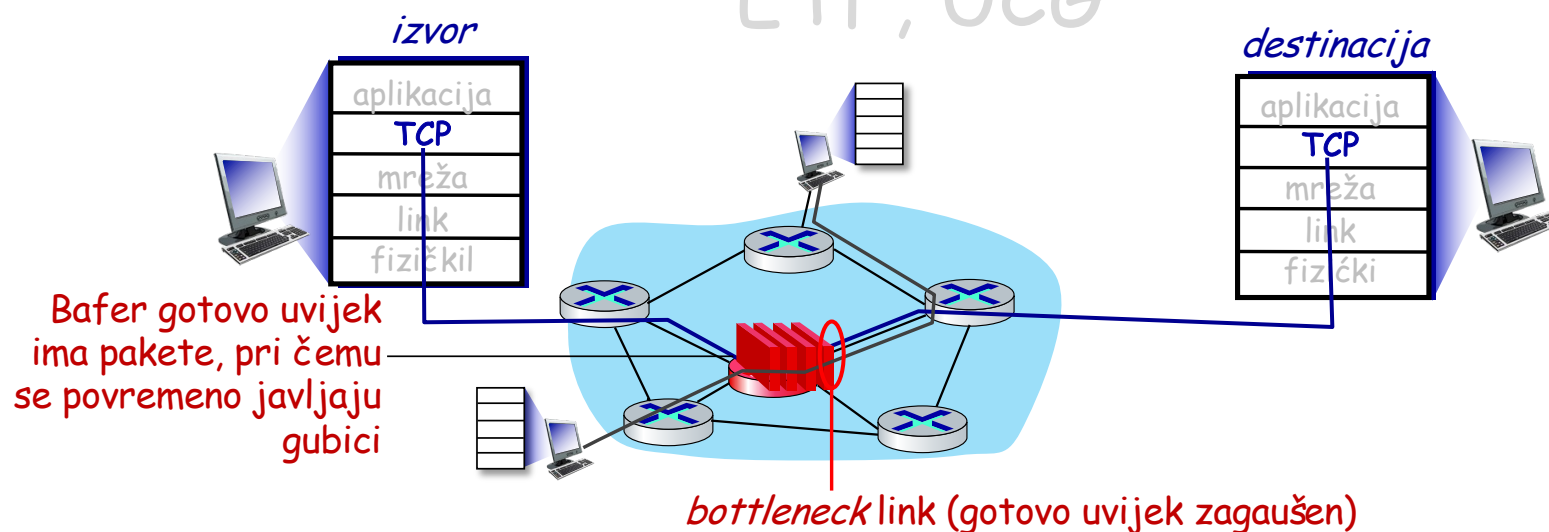
- Vrijeme kada TCP cwnd dostiže W_{max} se može podešavati povećanjem cwnd kao kubne funkcije razlike između sadašnjeg trenutka i trenutka kada cwnd dostiže W_{max}
 - veće povećanje ako je sadašnji trenutak daleko od trenutka kada cwnd dostiže W_{max}
 - manje povećanje ako je sadašnji trenutak blizu trenutku kada cwnd dostiže W_{max}
- TCP CUBIC je default TCP protokol u Linuxu i najpopulararniji TCP za većinu Web servera

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

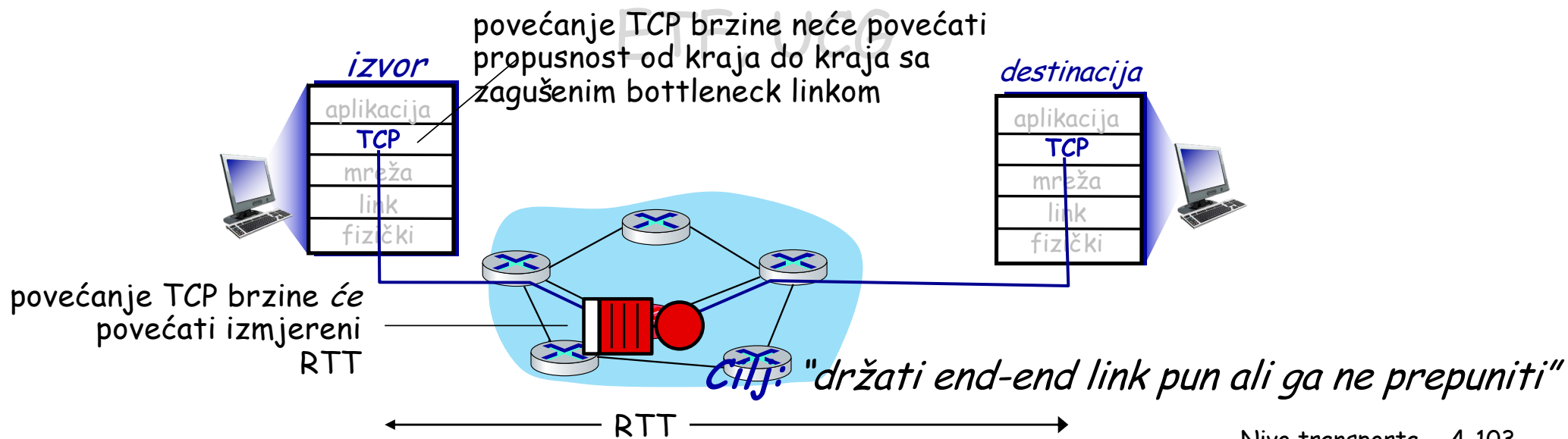
TCP (clasični i CUBIC) povećavaju brzinu slanja dok se ne pojavi gubitak paketa na izlazu nekog rutera (*bottleneck link*)

Igor Radusinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

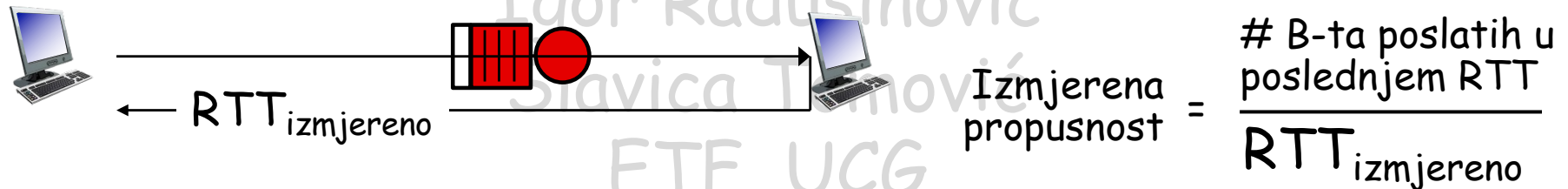
TCP kontrola zagušenja: CUBIC

- ❑ TCP (clasični, CUBIC) povećavaju brzinu slanja dok se ne pojavi gubitak paketa na izlazu nekog rutera (bottleneck link)
- ❑ Radi razumijevanja zagušenja bitno je fokusirati se na bottleneck link

TCP kontrola zagušenja bazirana na kašnjenju

Održavanjem TCP toka "dovoljno punim ali ne prepunim" *bottleneck* link se održava iskorišćenim uz izbjegavanje velikih kašnjenja

Pristup baziran na kašnjenju:

- RTT_{\min} - minimalni izmjereni RTT na nezagušenoj ruti
- Propusnost na nezagušenoj ruti sa prozorom zagušenja cwnd je $\text{cwnd}/\text{RTT}_{\min}$

If (izmjerena propusnost je "vrlo bliska" propusnosti kada nema zagušenja)
 linearno smanjiti cwnd /* jer ruta nije zagušena*/

else if (izmjerena propusnost je "daleko ispod" propusnosti kada nema zagušenja)
 linearno povećati cwnd /* jer je ruta zagušena */

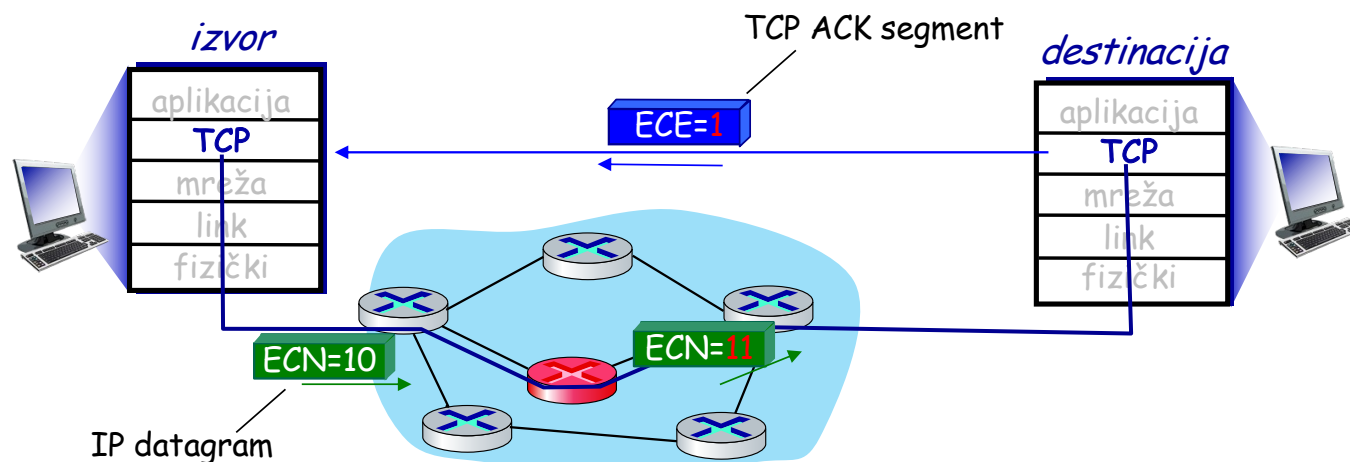
TCP kontrola zagušenja bazirana na kašnjenju

- ❑ Kontrola zagušenja bez forsiranja pojave zagušenja
- ❑ Maksimizacija propusnosti održavanjem TCP toka "dovoljno punim" uz držanje kašnjenja na niskom nivou "... ali ne prepunim"
- ❑ Veliki broj primijenjenih verzija TCP-a koriste ovaj pristup
 - ❑ *Bottleneck Bandwidth and Round-trip propagation time (BBR)* se koristi na Google-ovoj (internoj) okosnici mreže

EksPLICITNA notifikacija zagušenja

Neke varijante TCP-a su često bazirane na kontroli zagušenja uz asistenciju mreže:

- ❑ *Explicit Congestion Notification* (ECN)
- ❑ Ruter koristi dva bita ToS polja u zaglavlju IP paketa (ECN) da markira zagušenje pri čemu mrežni operator određuje politiku markiranja
- ❑ Indikacija zagušenja se nosi do destinacije
- ❑ Destinacija postavlja *ECN-Echo* (ECE) bit u ACK segmentu kako bi obavijestila izvor o zagušenju
- ❑ Uključuje IP (ECN bite u IP zaglavlju) i TCP (ECE bit u TCP zaglavlju)

TCP kod dugačkih i brzih ruta

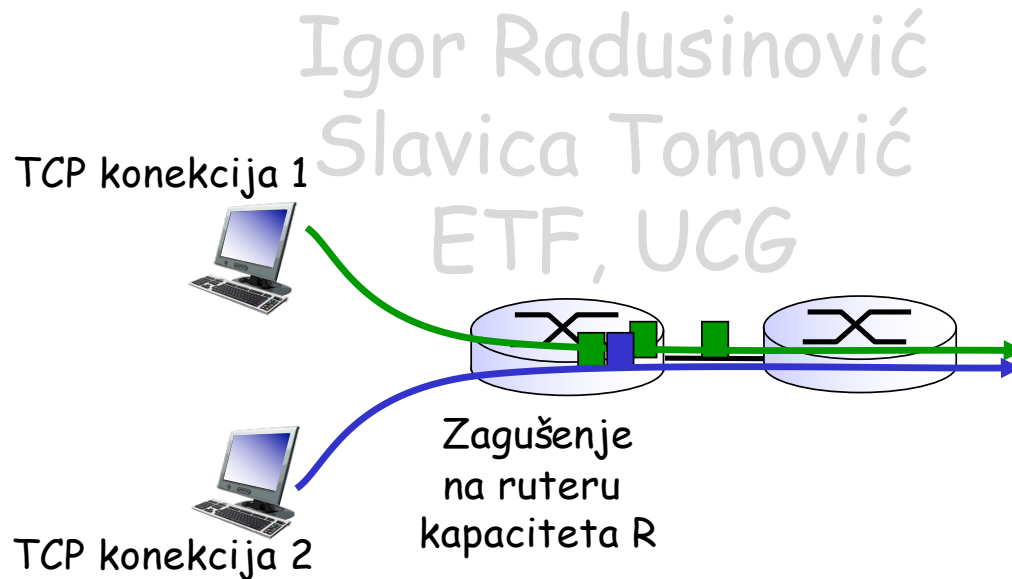
- Primjer: 1500 B segmenti, 100ms RTT, želi se 10 Gb/s propusnost
- Zahtijeva se veličina prozora od $W = 83,333$ segmenata
- Srednja propusnost u funkciji vjerovatnoće gubitka:

$$\frac{1,22 MSS}{RTT \sqrt{L}}$$

- Vjerovatnoća gubitka $\rightarrow L = 2 \cdot 10^{-10}$
- Potrebne su verzije TCP-a za *high-speed* potrebe!

Korektnost TCP-a

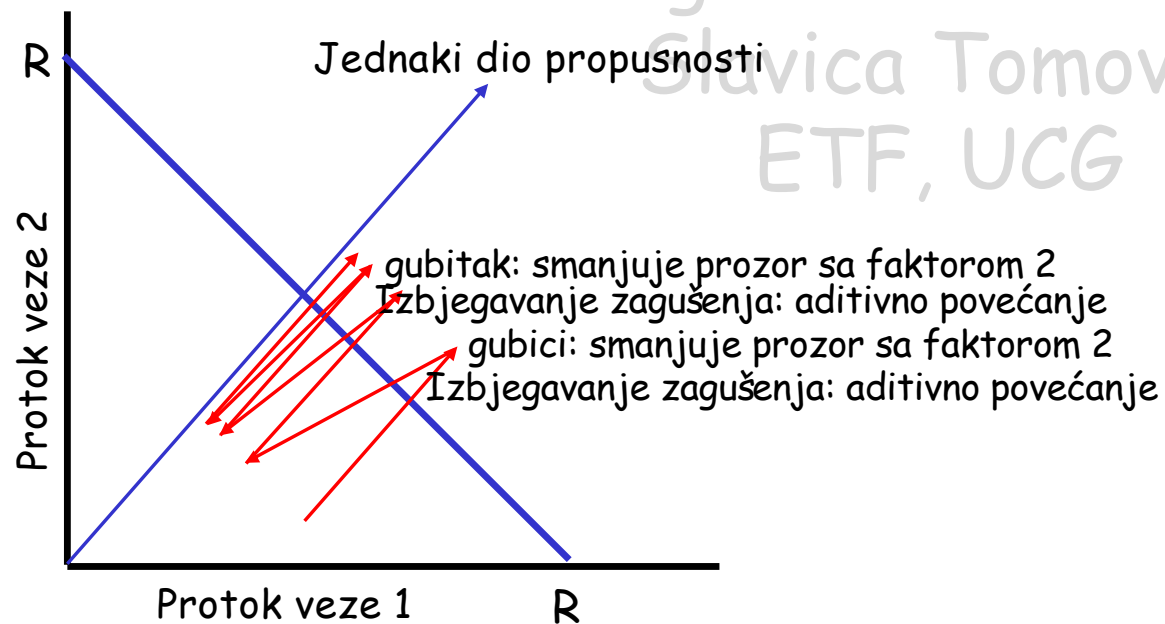
Ako K paralelnih TCP sesija dijele isti zagušeni link brzine prenosa R , svaki bi trebao da ima srednju propusnost od R/K

Korektnost TCP-a

Dvije sučeljene sesije:

- Aditivno povećanje daje porast za 1, tako da protok raste
- Multiplikativno smanjenje smanjuje protok proporcionalno

Da li je TCP fer?

Da, u idealizovanim uslovima:

- Isti RTT
- Fiksni broj sesija u fazi izbjegavanja kolizije

Korektnost TCP-a

Korektnost i UDP

- ❑ Multimedijalne aplikacije često ne koriste TCP
 - Ne želi se da kontrola zagušenja ograniči kapacitet
- ❑ Umjesto toga se koristi UDP:
 - Ubacuje audio/video konstantnom brzinom, toleriše gubitak paketa
- ❑ Nema neke „Internet policije“ koja bi kontrolisala korišćenje kontrole zagušenja

Korektnost i paralelne TCP konekcije

- ❑ Nema prevencije da aplikacija otvori paralelne veze između 2 hosta.
- ❑ *Web browser*-i to rade
- ❑ Primjer: link brzine prenosa R podržava 9 konekcija;
 - Nova aplikacija pita za jednu TCP konekciju i dobija propusnost od $R/10$
 - Nova aplikacija pita za 11 novih TCP konkecija, i dobija više od $R/2$!

Budućnost TCP-a

- TCP, UDP: ključni protokoli prethodnih 40 godina
- Različite verzije TCP protokola su razvijene za specifične scenarije:

Scenario	Izazovi
Dugačke i brze rute (prenos velikih podataka)	Mnogo paketa se prenosi tako da gubici mogu oboriti link
Bežične mreže	Gubici zbog bežičnih linkova i mobilnosti što TCP tretira kao gubitke zbog zagušenja.
Linkovi sa velikim kašnjenjem	Ekstremno dugački RTT
Mreže data centara	Osjetljivost na kašnjenje
<i>Background</i> saobraćajni tokovi	<i>Background</i> TCP tokovi niskog prioriteta

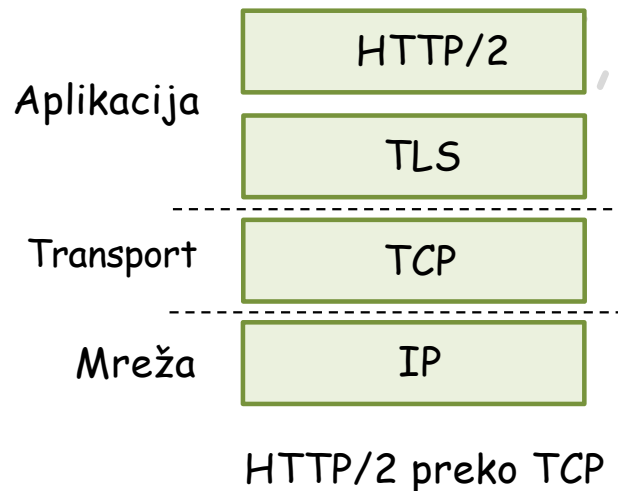
- Seljenje transportnih funkcija na nivo aplikacije uz korišćenje UDP
 - HTTP/3: QUIC

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~□ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~□ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~□ 4.8 QUIC~~

QUIC: Quick UDP Internet Connections

- Protokol nivoa aplikacije koji koristi UDP
 - Poboljšava performanse HTTP protokola
 - Implementiran na mnogim Google-ovim serverima, aplikacijama (Chrome, mobilna YouTube aplikacija,...)

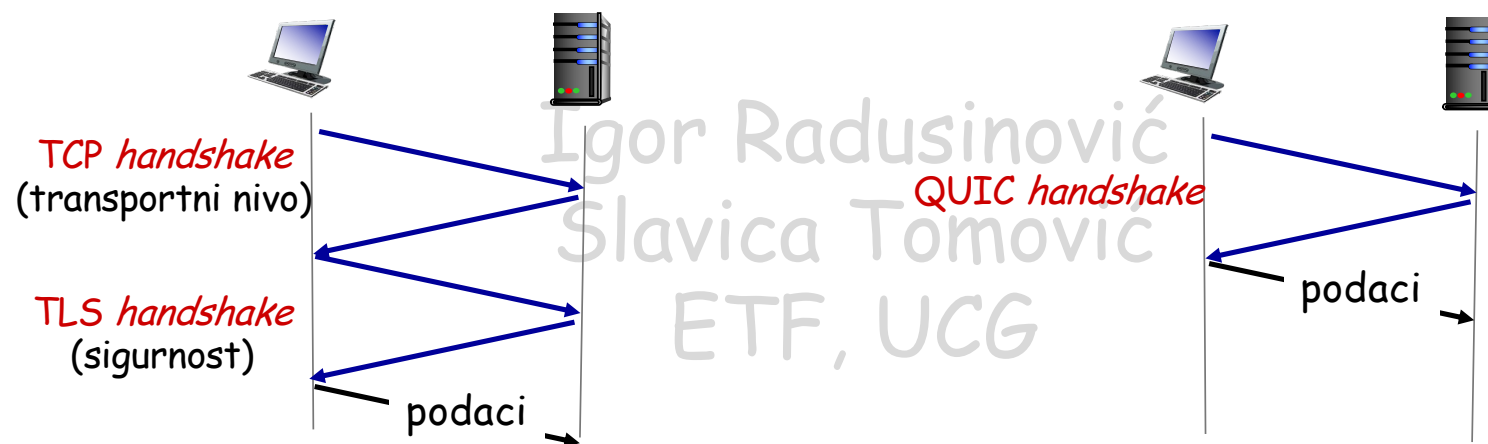

QUIC: Quick UDP Internet Connections

Obezbeđuje uspostavljanje konekcije, kontrolu greške, kontrolu zagušenja,...

- ❑ Algoritmi kontrole greške i zagušenja su slični TCP-evim algoritmima
- ❑ Konektivnost: pouzdanost, kontrola zagušenja, autentikacija, enkripcija, uspostavljanje u jednom RTT-u
- ❑ Više strimova nivoa aplikacije se multipleksiraju preko jedne QUIC konekcije uz
 - Odvojene zaštite i mehanizme pouzdanog prenosa
 - Zajedničku kontrolu zagušenja

QUIC: Uspostavljanje konekcije

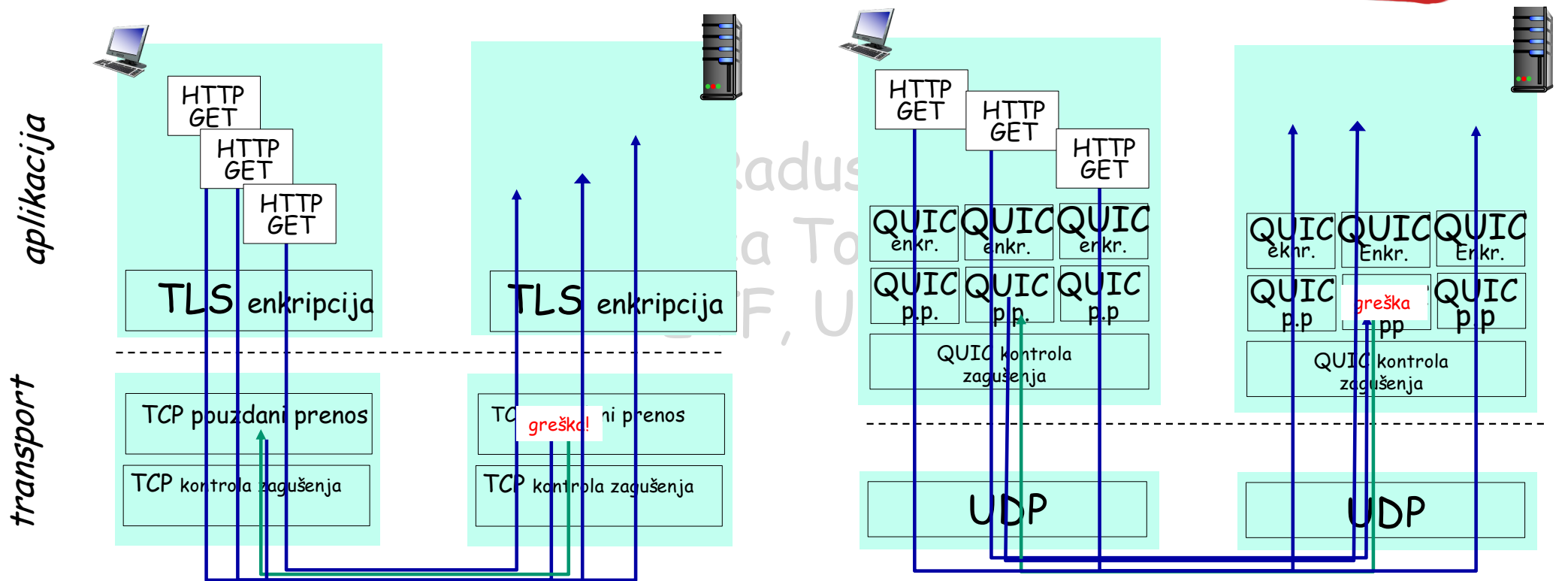
TCP (pouzdanost, kontrola zagušenja) + TLS (autentikacija, sigurnost)

□ Dva handshake-a

QUIC: pouzdanost, kontrola zagušenja, autentikacija, sigurnost

□ Jedan handshake

QUIC: paralelno slanje streamova bez HOL blokiranja

(a) HTTP 1.1

(b) HTTP/3 sa QUIC: bez HOL blokiranja